Neapolis University

HEPHAESTUS Repository **http://hephaestus.nup.ac.cy**

Department of Law Master in International and European Business Law (LLM)

2017

þÿ — ½ ¿ ¼ ¹ º ® À Á ¿ Ã Ä ± Ã ¯ ± Ä É ½ ³ µ
þÿ µ ½ ´ µ ¯ ¾ µ É ½ º ± ¹ Ä É ½ ¿ ½ ¿ ¼ ± Ã ¹
þÿ À Á ¿ - » µ Å Ã · Â Ã µ ´ ¹ µ ¸ ½ - Â º ± ¹
þÿ µ Å Á É À ± Ê º Ì µ À ¯ À µ ´ ¿ . — µ ¹ ´ ¹ º ®
þÿ º ± Ä · ³ ¿ Á ¯ ± Ä É ½ ± » º ¿ ¿ » ¿ Í Ç É ½
þÿ Ã Ä · ½ • Å Á Î À ·

þÿ š Å Á ¹ ± ¶ ® , “ µ É Á ³ ¯ ± š .

þÿ Á Ì ³ Á ± ¼ ¼ ± ” ¹ µ ¸ ½ - Â º ± ¹ • Å Á É À ± Ê º Ì Ÿ ¹ º ¿ ½ ¿ ¼ ¹ º Ì ” ¯ º ± ¹ ¿ , £ Ç ¿ » ® • ¿ ¼ ¹ º Î ½ º ± ¹
þÿ • À ¹ Ã Ä · ¼ Î ½ , ± ½ µ À ¹ Ã Ä ® ¼ ¹ ¿ • µ ¬ À ¿ » ¹ Â ¬ Æ ¿ Å

http://hdl.handle.net/11728/10054

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΠΑΦΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα
στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΣΙΩΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.Η ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.

Γεωργία Κ. Κυριαζή

Διεθνολόγος

2017

Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΣΙΩΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.Η ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.

Της

ΚΥΡΙΑΖΗ Κ. ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2017

Υποβληθείσα στη Σχολή Νομικής και Κοινωνικών Επιστημών

σε μερική εκπλήρωση

των απαιτήσεων για την απόκτηση

του Πτυχίου του

LLM

Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΣΙΩΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.Η ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.

Μεταπτυχιακή εργασία

Στο Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο

Επιβλέπων Καθηγητής

Νικόλαος Ε. Φαραντούρης,

Καθηγητής της Ευρωπαϊκής Έδρας Jean Monnet στο Δίκαιο Ανταγωνισμού, Ενέργειας και Μεταφορών, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Ελλάδα

Κοσμήτορας/Διευθυντής προγράμματος

Αντώνιος Μανιτάκης,

Ομότιμος καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου, Τμήμα Νομικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα

Φεβρουάριος 2017, Πάφος

THE LEGAL PROTECTION OF GEOGRAPHICAL INDICATIONS AND DESIGNATIONS OF ORIGIN AT INTERNATIONAL AND EUROPEAN LEVEL. THE SPECIAL CATEGORY OF ALCOHOLIC SPIRITS IN EUROPE.

Master Thesis

In International Economic Law

Kyriazi K. Georgia

Supervisor:

Nikolaos E.Farantouris,

Jean Monnet Professor of EU law & Policies in Competition, Energy and Transport at the International and European Studies Department, University of Piraeus, Greece

Vice deans/Program Director:

Antonios Manitakis,

Emeritus Professor of Constitutional Law at Law Department, Aristotle University of Thessaloniki, Greece

February 2017, Pafos

Copyright © Γεωργία Κ. Κυριαζή 2017

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved

Απαγορεύεται η αντιγραφή, η αποθήκευση και η διανομή της παρούσας εργασίας, εξ' ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, η αποθήκευση και η διανομή για σκοπό μη-κερδοσκοπικό, εκπαίδευσης ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς την συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν την συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου.

«Η γη είναι το μόνο πράγμα στον κόσμο που μετράει, επειδή είναι το μόνο πράγμα στον κόσμο που διαρκεί, το μόνο πράγμα που αξίζει να δουλεύεις γι' αυτό, που αξίζει να αγωνίζεσαι γι' αυτό, που αξίζει να πεθαίνεις γι' αυτό»

Μάργκαρετ Μίτσελ ,1900-1949,Αμερικανίδα Συγγραφέας

« Να λυπάστε το έθνος αν φοράει ρούχα που δεν ύφανε, ψωμί αν τρώει αλλά όχι από την σοδειά του, κρασί αν πίνει αλλά όχι από το πατητήρι του»

Χαλίλ Γκιμπράν,1883-1931,Λιβανοαμερικανός ποιητής & φιλόσοφος

Αφιέρωση

Στους πολύτιμους γονείς μου, Κυριάκο και Μαρία,

στον μονάκριβο αδερφό μου, Γιώργο

για την υπομονή, την αγάπη και τη συμπαράστασή τους

Σε όλους εκείνους που κυνηγούν και προστατεύουν

με πάθος τα όνειρά τους

Περίληψη

Οι γεωγραφικές ενδείξεις είναι συλλογικά δικαιώματα ιδιοκτησίας, τα οποία προσδιορίζουν ένα αγαθό που προέρχεται από μία συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή διαθέτοντας χαρακτηριστικά, ιδιότητες ή φήμη που οφείλονται στην εν λόγω προέλευση.

Η σημασία της σύνδεσης μεταξύ της ποιότητας και του τόπου προέλευσης καθιστά δυνατή την εξειδίκευση των προϊόντων ανάγοντάς τα ως εξαιρετικά σημαντικές συνιστώσες τόσο της εθνικής οικονομίας όσο και ενός μεγάλου κύκλου ενδιαφερομένων προσώπων όπως είναι οι εγχώριοι παραγωγοί, οι ανταγωνιστές και οι καταναλωτές.

Αν οι παραγωγοί προϊόντων με γεωγραφική ένδειξη ή στενότερα με ονομασία προέλευσης δύνανται να επισημάνουν στους καταναλωτές τις ιδιότητες των προϊόντων τους που αποδίδονται στη προέλευση τους από συγκεκριμένο τόπο και με τη χρήση συγκεκριμένων μεθόδων παραγωγής, αυτό συνεπάγεται με εξέλιξη της αγροτικής ανάπτυξης, διατήρηση της βιοποικιλότητας, ενίσχυση και καινοτομία των τοπικών αγορών.

Τα τελευταία χρόνια, η ολοένα και αυξανόμενη τάση παγκοσμιοποίησης της αγοράς τροφίμων, οίνων και αλκοολούχων ποτών πυροδότησε την ανάγκη για νομική προστασία και ορθή χρήση των γεωγραφικών ενδείξεων μέσω της καθιέρωσης συστημάτων διασφάλισης ποιότητας σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

Η μελέτη που ακολουθεί στοχεύει να παρουσιάσει την εξελικτική πορεία της νομικής προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων, των ονομασιών προέλευσης και των εγγυημένων παραδοσιακών ιδιότυπων, τόσο σε διεθνές επίπεδο με αφετηρία τη Σύμβαση των Παρισίων του 1883 έως και τη Σύμβαση TRIPs του 1994, όσο και το sui generis σύστημα προστασίας που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Ένωση με ξεχωριστή αναφορά στην περίπτωση των αλκοολούχων ποτών στην Ευρώπη.

Λέξεις-κλειδιά: προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη, προστατευόμενη ονομασία προέλευσης, εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας,TRIPs,διεθνείς και ευρωπαϊκές τάσεις, νομικά συστήματα διασφάλισης ποιότητας ,αγροτική ανάπτυξη, αλκοολούχα ποτά

Abstract

Geographical indications are collective property rights, which define an object derived from a specific geographical area, having characteristics, qualities or a reputation that are due to its origin.

The importance of this link between the quality and the place of origin makes the specialization of products possible, making them extremely important components of both the national economy and a large circle of interested parties, such as the domestic producers, the competitors, and the consumers.

If producers of products with a geographical indication or designation of origin more closely, are in position of indicating to consumers the qualities of their products, which are allocated on their origins from a particular place, and using specific methods of production, this means evolution of rural development, biodiversity conservation, enhancement, and innovation of local markets.

Over recent years, the growing trend of globalization of the food market, wines and spirit drinks has been the factor that triggered the need for legal protection and proper use of geographical indications by introducing quality assurance systems at international, European, and national level.

The following study aims to present the evolution of the legal protection of geographical indications, designations of origin and guaranteed traditional speciality, both at international level starting with the Paris Convention of 1883 up the TRIPs Agreement of 1994 as the sui generis protection system, applied by the European Union, with special reference to the case of spirit drinks in Europe.

Keywords: PGI, PDO, TSG, intellectual property rights, TRIPs, international and European trends, legal quality assurance systems, rural development, alcoholic spirits

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στο αντικείμενο του Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού δικαίου στο Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017.

Μία αφρικανική παροιμία αναφέρει πως : «Αν θέλεις να περπατήσεις γρήγορα τότε θα πρέπει να προχωρήσεις μόνος. Αν,όμως, θέλεις να περπατήσεις πολύ, τότε το καλύτερο θα ήταν να περπατήσουμε μαζί». Η παρούσα μελέτη αποδεικνύει την αλήθεια της παροιμίας αυτής, όχι τόσο για την ποιότητά της, όσο για τους ανθρώπους που συνεργάστηκαν και με υποστήριξαν για να καταστεί δυνατή η συγγραφή της.

Θερμές ευχαριστίες οφείλω στον επιβλέποντά καθηγητή μου Νικόλαο Φαραντούρη για τη συμπαράσταση και την ελευθερία κινήσεων που μου χάρισε κατά τη διάρκεια της συγγραφής. Θα αποτελούσε παράλειψη, αν δε εξέφραζα τις ευχαριστίες μου στους "ανεπίσημους" επιβλέποντες μου, δόκτορες Παπαναστασίου Θωμά-Νεκτάριο, Γρηγοριάδη Λάζαρο και Μαρή Γεώργιο για την εμπιστοσύνη, την καθοδήγηση, τις παρατηρήσεις και την αισιόδοξη διάθεσή τους. Ελπίζω να είστε πάντα υγιείς για να τελείται με προσήλωση το σπουδαίο λειτούργημά σας.

Επίσης, θέλω να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου σε όλους τους συναδέρφους και αγαπημένους φίλους μου, που με στήριξαν με την αγάπη και τη γνώση τους σε αυτό το ταξίδι:
Ελένη,Εμμανουέλα,Αγνή,Νίκη,Στέλλα,Γιώργο.Μ,Χριστίνα,Νικόλα,Μάριε,Γιώργο,Αλέξια,
Γιώργο Κ., Ελένη Κ., Κατερίνα, Μαρία, Παναγιώτα, Δημήτρη, Βαγγέλη, Γιάννη (χωρίς εσάς τίποτα δεν θα ήταν το ίδιο!).

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω το Θεό που με αξίωσε να ζήσω αυτό το υπέροχο ταξίδι γνώσης δίνοντας μου δύναμη να το φέρω εις πέρας και φυσικά, τους πιο σημαντικούς ανθρώπους στη ζωή μου, τους γονείς μου. Ό, τι έχω πετύχει στη ζωή μου οφείλεται στο παράδειγμα και την υποστήριξή σας. Είστε πάντα εκεί ως οι πιο ένθερμοι υποστηρικτές των ονείρων μου γνωρίζοντας καλύτερα από τον καθένα τον κόπο που έχω καταβάλει στη μέχρι τώρα πορεία μου. Σας ευχαριστώ!

Πίνακας Περιεχομένων

Κατάλογος Εικόνων 23
Κατάλογος Πινάκων 25
Πίνακας Βραχυγραφιών/συντομογραφιών 27
Εισαγωγή 29
Κεφάλαιο Πρώτο 31
Γεωγραφικές Ενδείξεις και Ονομασίες Προελεύσεως 31
1.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις 31
1.2 Περί Ορισμού των Γεωγραφικών Ενδείξεων 31
1.3 Έκταση, Σημασία, Τρόποι και Μελλοντική Εξέλιξη Προστασίας Γεωγραφικής Ένδειξης 32
1.4 Συμπερασματικές Παρατηρήσεις 43
Κεφάλαιο Δεύτερο 45
Νομικά Πλαίσια Προστασίας Γεωγραφικών Ενδείξεων και Ονομασιών Προέλευσης σε Διεθνές Επίπεδο 45
2.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις 45
2.2 Η Εξέλιξη της Νομικής Προστασίας των Γεωγραφικών Ενδείξεων και των Ονομασιών Προέλευσης πριν την υπογραφή της Συμφωνίας TRIPs 45
2.2.α) Η Σύμβαση των Παρισίων για τη Προστασία της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (1883) 45
2.2.β) Η Συμφωνία της Μαδρίτης για την Καταστολή των Ψευδών ή Παραπλανητικών Ενδείξεων σχετικά με τα Προϊόντα (1891) 47
2.2.γ) Η Διεθνής Σύμβαση για τη χρήση των Ονομασιών Προέλευσης και των Ονομασιών Τυριών [Σύμβαση Στρέσα (1951)] 48
2.2.δ) Η Συμφωνία της Λισαβόνας για την Προστασία των Ονομασιών Προέλευσης και της Καταχώρισής τους (1958) 50
2.3 Η Νομική Προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων και των Ονομασιών Προέλευσης με βάση τη Συμφωνία TRIPs 52
2.4 Διμερείς και Πολυμερείς Συμφωνίες Προστασίας Γεωγραφικών Ενδείξεων και Ονομασιών Προέλευσης παράλληλα με τη Συμφωνία TRIPs (κυρίως από την Ε.Ε) 55
2.5 Συμπερασματικές Παρατηρήσεις 57
Κεφάλαιο Τρίτο 59
Νομικά Πλαίσια Προστασίας Γεωγραφικών Ενδείξεων και Ονομασιών Προελεύσεως σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο 59
3.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις 59

3.2 Οι Κανονισμοί (ΕΟΚ) 2081/92 για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων και (ΕΟΚ) 2082/92 για τις βεβαιώσεις ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων 59

3.2.α) Ο Κανονισμός (ΕΟΚ) 2081/92 61

3.2.β) Ο Κανονισμός (ΕΟΚ) 2082/92 63

3.3 Οι Κανονισμοί (ΕΚ) 509/2006 για τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα που χαρακτηρίζονται ως εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα και (ΕΚ) 510/2006 για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων 64

3.3.α) Ο Κανονισμός (ΕΚ) 509/2006 64

3.3.β) Ο Κανονισμός (ΕΚ) 510/2006 65

3.4 Ο ισχύων Κανονισμός (ΕΕ) 1151/2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων 68

3.5 Συμπερασματικές Παρατηρήσεις 74

Κεφάλαιο Τέταρτο 75

Η Προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων και των Ονομασιών Προέλευσης για τα Αλκοολούχα Ποτά στην Ευρώπη 75

4.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις 75

4.2 Ο Κανονισμός (ΕΚ) 110/2008 για τον Ορισμό, την Περιγραφή, την Παρουσίαση, την Επισήμανση και την Προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων των Αλκοολούχων Ποτών και την κατάργηση του κανονισμού 1576/89. 75

4.2.α) Πεδίο Εφαρμογής και Έκταση 77

4.2.β) Περιγραφή, Παρουσίαση και Επισήμανση Αλκοολούχων Ποτών 78

4.2.γ) Γεωγραφικές Ενδείξεις Αλκοολούχων Ποτών 80

4.2.δ) Σχέση Εμπορικών Σημάτων και Γεωγραφικών Ενδείξεων 81

4.3 Οικονομική Σημασία των Αλκοολούχων Ποτών με Γεωγραφική Ένδειξη 83

4.4 Συμπερασματικές Παρατηρήσεις 86

Συμπεράσματα 87

Βιβλιογραφία 89

Ελληνόγλωσση 89

Ξενόγλωσση 95

Κατάλογος Εικόνων

Αριθμός	Περιγραφή	Σελίδα
Εικόνα 1	Σήματα πιστοποίησης γεωγραφικών ενδείξεων	64
Εικόνα 2	Συνολική απεικόνιση της διαδικασίας καταχώρισης για ΠΓΕ,ΠΟΠ ΚΑΙ ΕΠΙΠ στην Ε.Ε	72
Εικόνα 3	Το εμπόριο των αλκοολούχων ποτών με γεωγραφική ένδειξη με βάση τον προορισμό (2010)	85

Κατάλογος Πινάκων

Αριθμός	Περιγραφή	Σελίδα
Πίνακας 1	Ποσοστό εγγεγραμμένων ονομασιών προέλευσης κατά τη Συμφωνία της Λισαβόνας	51
Πίνακας 2	Συνολικός αριθμός γεωγραφικών ενδείξεων ανά κατηγορία στην Ένωση	68
Πίνακας 3	Οι 10 κορυφαίες γεωγραφικές ενδείξεις στην Ευρώπη	73
Πίνακας 4	Όγκος πωλήσεων αλκοολούχων ποτών και του μεριδίου των γεωγραφικών ενδείξεων στην Ε.Ε μεταξύ του 2005 και του 2010	84
Πίνακας 5	Οι εξαγωγές αλκοολούχων ποτών με γεωγραφική ένδειξη κρατών μελών εκτός της Ένωσης (2005 και 2010) σε Μ€	86

Πίνακας Βραχυγραφιών/συντομογραφιών

ΔΕΚ	Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
Ε.Ε	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΕμπΔ	Ελληνική Επιθεώρηση Εμπορικού Δικαίου
ΕΕΕυρΔ	Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΠΙΠ	Εγγυημένο Παραδοσιακό Ιδιότυπο
Η.Π.Α	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΚΑΠ	Κοινή Αγροτική Πολιτική
Π.Γ.Ε	Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη
Π.Ο.Ε	Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου
Π.Ο.Π	Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης
CETA	Comprehensive Economic and Trade Agreement
EUIPO	European Union Intellectual Property Office
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade

GI	Geographical Indication
IP	Intellectual Property
PDO	Protected Designation of Origin
PGI	Protected Geographical Indication
SADC	Southern African Development Community
TRIPs	Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights
TSG	Traditional Specialties Guaranteed
TTIP	Transatlantic Trade and Investment Partnership
WIPO	World Intellectual Property Organization
WTO	World Trade Organization

Εισαγωγή

Η προστασία των ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης αποτελεί τα τελευταία χρόνια μία εξαιρετικά σημαντική συνιστώσα του διεθνούς οικονομικού δικαίου εντασσόμενη καθ' ολοκληρία στον τομέα των δικαιωμάτων της διανοητικής ιδιοκτησίας, μετά και από την υπογραφή της Συμφωνίας TRIPs για τα πνευματικά δικαιώματα που σχετίζονται με το εμπόριο το 1994.

Μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, η εμπορική πολιτική του προστατευτισμού που χαρακτήριζε το διεθνές εμπόριο δεν επέτρεπε την ελεύθερη διακίνηση των προϊόντων στις μακρινές αγορές ανά τον κόσμο και ως εκ τούτου η παραγωγή και η κατανάλωση των περισσότερων από αυτά πραγματοποιούνταν σε τοπικό επίπεδο.

Με την πάροδο των ετών, η απελευθέρωση του εμπορίου και η εφαρμογή της πολιτικής του νεοπροστατευτισμού επέτρεψε την μετακίνηση των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα από το τοπικό σε εθνικό επίπεδο και στη συνέχεια σε παγκόσμιο, διαμέσου των τεχνολογικών αλλαγών στα δίκτυα μετακίνησης, των νέων μεθόδων διατήρησης και συσκευασίας των προϊόντων και σαφώς της διαμόρφωσης προσιτών τιμών.

Αυτή η μετακίνηση απαιτεί με τη σειρά της την εφαρμογή νέων γεωργικών και εμπορικών πρακτικών, οι οποίες χάρη στη μοναδικότητα και τη διαφορετικότητά τους καθιστούν δυνατή την αγροτική ανάπτυξη των περιφερειακών αγορών και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Η επισήμανση του τόπου προέλευσης στις ετικέτες των προϊόντων αποτελεί μία ολοένα επεκτεινόμενη εμπορική πολιτική, καθώς οι γεωγραφικές ενδείξεις προέλευσης και ειδικότερα οι προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις και ονομασίες προέλευσης προσθέτουν αξία από τη μια πλευρά, στα προϊόντα που τις φέρουν και από την άλλη πλευρά στον τόπο όπου αναφέρονται.

Το διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον για καινοτόμα προϊόντα που προέρχονται από μία περιοχή με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και έχοντας παραχθεί με γνώση από τη χρήση μεθόδων της τοπικής κοινωνίας επιζητά την κατάλληλη νομική προστασία που θα εκτοξεύσει τις πωλήσεις τους στις διεθνείς αγορές με προαπαιτούμενο τη διασφάλιση του κατάλληλου επιπέδου ποιότητας.

Ως εκ τούτου, αντικείμενο αυτής της εργασίας αποτελεί η νομική προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο. Μάλιστα, θα εξεταστεί και η ειδική κατηγορία της νομικής προστασίας των ενδείξεων για τα αλκοολούχα ποτά στην Ευρώπη.

Αφορμή για την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος αποτέλεσε η ανάσχεση της ολοένα αυξανόμενης τάσης παγκοσμιοποίησης της αγοράς τροφίμων, οίνων και αλκοολούχων ποτών τα τελευταία χρόνια από ένα κίνημα επαναπροσδιορισμού του τόπου προέλευσης των προϊόντων προερχόμενο από τους καταναλωτές και τους τοπικούς παραγωγούς. Επιπρόσθετα, η υπερατλαντική διαμάχη για το εύρος της νομικής προστασίας καθώς και η συνύπαρξη των γεωγραφικών ενδείξεων με τα εμπορικά σήματα συνέστησαν ξεχωριστές προκλήσεις για την μελέτη αυτή.

Είναι αυτονόητο πως υπάρχουν και άλλες προεκτάσεις πέρα του ζητήματος της νομικής προστασίας για τις γεωγραφικές ενδείξεις που φιλοδοξεί να καταθέσει η συγγραφέας, αλλά δεν αποτελούν μέρος αυτού του πονήματος.

Ειδικότερα, η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια: Το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί έναν εισαγωγικό οδηγό για τις γεωγραφικές ενδείξεις και τις ονομασίες προέλευσης. Αυτό σημαίνει πως θα προηγηθεί ο ορισμός των δύο εννοιών και στην πορεία θα ακολουθήσει η ανάλυση για την έκταση της προστασίας, τη σημασία της με παράθεση των τριών βασικών παραγόντων που κρίνεται απαραίτητη αυτή και τέλος, τους τρόπους που επιτυγχάνεται. Το κεφάλαιο κλείνει με μία προσπάθεια αποτύπωσης της μελλοντικής εξέλιξης του εξεταζόμενου ζητήματος.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, θα έρθουμε σε επαφή με τα νομικά πλαίσια προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης σε διεθνές επίπεδο. Αυτό θα επιτευχθεί με την παράθεση των κύριων συμβατικών κειμένων που αποτέλεσαν και ην αφετηρία για την προστασία του υπό εξέταση θέματος. Η αρχή γίνεται με τα συμβατικά κείμενα που προηγούνται της υπογραφής της Συμφωνίας TRIPs και έπεται η μελέτη των διατάξεων της ίδιας της Συμφωνίας. Προς το τέλος, θα εξεταστεί η διαπραγματευτική δεινότητα κυρίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και άλλων χωρών στη σύναψη διμερών και πολυμερών συμφωνιών για τη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων.

Μετά τη διεθνή ματιά, θα μετακινηθούμε στο τρίτο κεφάλαιο που ασχολείται με τη νομική προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το κεφάλαιο αυτό έχει ως αφετηρία τους δύο πρώτους κανονισμούς που κατέδειξαν τη σπουδαιότητα του ζητήματος της νομικής προστασίας των ενδείξεων από μέρους της Κοινότητας καθώς και την εξέλιξη της προστασίας μέχρι και τον τελευταίο κανονισμό που ισχύει κατά την ώρα γραφής αυτής της μελέτης.

Το τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στην ειδική κατηγορία της νομικής προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης που φέρουν τα αλκοολούχα ποτά στην Ευρώπη. Αναλύονται οι κυριότερες διατάξεις του ισχύοντος κανονισμού, οι οποίες αφορούν το πεδίο εφαρμογής και την έκταση της προστασίας, την περιγραφή, παρουσίαση και επισήμανση των αλκοολούχων ποτών καθώς και τις γεωγραφικές ενδείξεις και τη σχέση μεταξύ αυτών και των εμπορικών σημάτων. Κλείνοντας, παρουσιάζεται διαγραμματικά η οικονομική σημασία των αλκοολούχων ποτών με γεωγραφική ένδειξη για την αγορά της Ευρώπης.

Κυριαζή Κ. Γεωργία
Πάφος, Φεβρουάριος 2017

Κεφάλαιο Πρώτο

Γεωγραφικές Ενδείξεις και Ονομασίες Προελεύσεως

1.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Αλήθεια πώς μπορεί να συνδέεται ένας «Μικρός Πρίγκιπας» με ένα τριαντάφυλλο; Πόσο σύγχρονο είναι το ομώνυμο βιβλίο του Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ προκειμένου να μας εισάγει στην ιδιαιτερότητα της ονομασίας ενός αγαθού και στην ανάγκη προστασίας και σύνδεσής του με μια συγκεκριμένη περιοχή;

Το πρώτο κεφάλαιο που ακολουθεί στοχεύει να εστιάσει αρχικά στον ορισμό της έννοιας των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης και στη συνέχεια στην έκταση και σημασία που συνιστά η προστασία τους τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές όπως επίσης να προβλέψει τη μελλοντική εξέλιξη αυτών τόσο σε περιφερειακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

1.2 Περί Ορισμού των Γεωγραφικών Ενδείξεων

Οι γεωγραφικές ενδείξεις και οι ονομασίες προελεύσεως προσδιορίζουν την προέλευση των προϊόντων που τις φέρουν από ορισμένη περιοχή[1]. Ειδικότερα, μια γεωγραφική ένδειξη είναι ένα σήμα το οποίο χρησιμοποιείται για τα προϊόντα που έχουν μια συγκεκριμένη γεωγραφική προέλευση και διαθέτουν ιδιότητες ή μια φήμη που οφείλονται στην εν λόγω προέλευση. Μάλιστα, για να λειτουργήσει ένα σήμα ως γεωγραφική ένδειξη θα πρέπει να προσδιορίσει ένα προϊόν με καταγωγή από συγκεκριμένο τόπο όπως για παράδειγμα οι ενδείξεις «Jamaica Blue Mountain Coffee»[2] για καφέ με καταγωγή από τη Τζαμάικα ή «Indian Darjeeling tea»[3] για τσάι με καταγωγή από την Ινδία, χωρίς ωστόσο να αποκλείονται οι περιπτώσεις συμβόλων που δεν ενέχουν γεωγραφικό προσδιορισμό αλλά συνδέονται με μία περιοχή όπως παρατηρείται στις ενδείξεις «Vinho Verde» για κρασί με καταγωγή από της επαρχία Minho της Πορτογαλίας[4] ή «Argan oil»για έλαιο από το δέντρο Argan του Μαρόκο.

Σε κάθε περίπτωση το κατά πόσο ένα σήμα λειτουργεί ως γεωγραφική ένδειξη

---

[1]Ν.Κ.Ρόκας, *Βιομηχανική Ιδιοκτησία,*2η έκδοση, Αθήνα, εκδ.Νομικής Βιβλιοθήκης, 2011,σ.164.
[2]http://www.wipo.int/ipadvantage/en/details.jsp?id=2612 (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).
[3]http://www.wipo.int/edocs/mdocs/geoind/en/wipo_geo_lim_11/wipo_geo_lim_11_11.pdf (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).
[4] http://winesofvinhoverde.com/ (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

επαφίεται στο εθνικό δίκαιο και την αντίληψη των καταναλωτών. Επιπλέον, οι ιδιότητες, τα χαρακτηριστικά ή η φήμη του προϊόντος πρέπει να οφείλονται ουσιαστικά στο τόπο καταγωγής. Δεδομένου ότι οι ιδιότητες εξαρτώνται από τη γεωγραφική θέση της παραγωγής υπάρχει μία σαφής σύνδεση μεταξύ του προϊόντος και του αρχικού τόπου παραγωγής. Η σύνδεση αυτή καθεαυτή ενδεχομένως να προκαλέσει σύγχυση ως προς το είδος των προϊόντων που δύνανται να χρησιμοποιηθούν ως γεωγραφικές ενδείξεις.

Παρά το γεγονός ότι η πλειοψηφία των γεωγραφικών ενδείξεων εφαρμόζεται σε όλο το κόσμο στα γεωργικά προϊόντα, τα τρόφιμα, τους οίνους και τα αλκοολούχα ποτά, εντούτοις η χρήση τους δε περιορίζεται μέχρι εκεί αλλά περιλαμβάνει και προϊόντα τα οποία οφείλουν τις συγκεκριμένες ιδιότητές τους στην επέμβαση του ανθρώπινου παράγοντα στο συγκεκριμένο τόπο παραγωγής του προϊόντος όπως για παράδειγμα τα είδη χειροτεχνίας ή οι κατασκευές ειδικών δεξιοτήτων που ενσωματώνουν τη χρήση των τοπικών φυσικών πόρων με την παράδοση της εκάστοτε περιοχής.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν σε εθνικό επίπεδο τα κεραμικά Ελευσίνας και Τανάγρας, τα ασημικά Ιωαννίνων, τα υφαντά Μυκόνου και σε διεθνές τα ελβετικά ρολόγια, οι πορσελάνες Κίνας, τα γυαλικά από Μουράνο, τα μαχαίρια Solingen, τα κεραμικά Chulucanas του Περού.

1.3 Έκταση, Σημασία, Τρόποι και Μελλοντική Εξέλιξη Προστασίας Γεωγραφικής Ένδειξης

i. Έκταση Προστασίας

Πριν μελετηθεί η έκταση της προστασίας μιας γεωγραφικής ένδειξης, σκόπιμη είναι η αναφορά στη διάκριση με οδηγό τις αρχές του γαλλικού δικαίου μεταξύ των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης.

Οι ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης διακρίνουν απλά την προέλευση από ορισμένο τόπο ή ορισμένη χώρα ή περιοχή και δεν μπορούν να ανυψωθούν σε διακριτικά γνωρίσματα που να προσδιορίζουν την προέλευση των διακρινόμενων προϊόντων από μια επιχείρηση[5]. Αντίθετα, στις ονομασίες προέλευσης τα διακρινόμενα προϊόντα συνδέονται με ορισμένη γεωγραφική περιοχή που προσδίδει σ' αυτά ορισμένη ποιότητα, οφειλόμενη κυρίως ή αποκλειστικά στο γεωγραφικό περιβάλλον όπου παράγονται ή γίνονται αντικείμενο μεταποίησης ή επεξεργασίας επιτελώντας για το κοινό και εγγυητική λειτουργία[6], εν όψει δε της οικονομικής τους αξίας απολαύουν προστασίας ανεξάρτητα από την δημιουργία κινδύνου

[5]Ν.Κ. Ρόκας, "Ενδείξεις γεωγραφικής προελεύσεως",*ΕΕμπΔ*,1979,σ.11.
[6]Β.Γ.Αντωνόπουλος,*ΒιομηχανικήΙδιοκτησία*,β΄έκδοση,Αθήνα-Θεσσαλονίκη,εκδ.Σάκκουλα,2005,σ.423.

παραπλανήσεως. Η επίμαχη γεωγραφική ονομασία καθώς και τα χαρακτηριστικά της περιοχής που δηλώνει και η οικεία κατηγορία προϊόντων πρέπει, κατά το μάλλον ή ήττον, να είναι γνωστά στους ενδιαφερόμενους κύκλους[7]. Έτσι, η ανωτέρω διάκριση συνεισφέρει στο να αντιληφθεί κανείς ποιος επιτελεί δικαιώματα χρησιμοποίησής τους.

Κατά τον Ρόκα, δικαίωμα χρησιμοποίησής τους δεν έχει ένα μόνο πρόσωπο όπως συμβαίνει στα ατομικά διακριτικά γνωρίσματα αλλά το δικαίωμα ανήκει σε όλους όσους παράγουν προϊόντα που προέρχονται από τη συγκεκριμένη περιοχή και έχουν τηρήσει τις παραδοσιακές μεθόδους παρασκευής τους, ώστε τα παραγόμενα προϊόντα να συγκεντρώνουν την ποιότητα και τις ιδιότητες, στις οποίες οφείλουν τη φήμη τους. Ως εκ τούτου αποκλείεται η μονοπώληση γεωγραφικής ένδειξης ή ονομασίας προελεύσεως από έναν και μόνο παραγωγό με την κατάθεσή της ως σήμα[8].Δεν αποκλείεται όμως οι παραγωγοί γνωστών, λόγω της γεωγραφικής τους προέλευσης προϊόντων , να χρησιμοποιούν, παράλληλα προς την ονομασία προελεύσεως, και ατομικό σήμα, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ανταγωνισμός μεταξύ των παραγωγών της ίδιας περιοχής (π.χ «Τσάνταλης» και «Μπουτάρης» για κρασιά που έχουν παραχθεί στη Νάουσα)[9].

Η χρησιμοποίηση οποιασδήποτε γεωγραφικής ένδειξης δεν απαγορεύεται εκτός εάν οι ενδείξεις παρουσιάζουν ανακρίβεια παραπλανώντας τους καταναλωτές ως προς την ποιότητα των προϊόντων που τις φέρουν και επιτρέποντας τη χρησιμοποίησή τους άνομα από οποιονδήποτε με αποτέλεσμα να μην προστατεύονται. Οι ενδείξεις αυτές είναι οι φανταστικές γεωγραφικές ενδείξεις[10] και οι ενδείξεις είδους προϊόντος.

Οι μεν πρώτες, αν και αναφέρονται σε γεωγραφικό σημείο, δεν γίνονται αντιληπτές όπως οι πραγματικές από τους σχετικούς συναλλακτικούς κύκλους σαν τόπος παραγωγής προϊόντων αλλά σαν διακριτικό γνώρισμα επιχειρήσεως, όπως για παράδειγμα οι ενδείξεις Montblanc για στυλογράφους, Δελφοί για τσιγάρα, St.Tropez για σαπούνια. Συνεπώς, εφόσον μια ένδειξη είναι φανταστική δεν μπορεί να είναι παραπλανητική και μπορεί να χρησιμοποιηθεί νομίμως από οποιοδήποτε τρίτο ανεξάρτητα από τον τόπο της επαγγελματικής του εγκατάστασης. Η μόνη επιφύλαξη είναι η περίπτωση που γεωγραφικό σημείο δεν γίνεται αντιληπτό σαν τόπος παραγωγής και δεν πρέπει να δίνει την εντύπωση ξένης προελεύσεως.Έτσι, για παράδειγμα η ένδειξη «Costa Brava» για ελληνικά καλλυντικά

---

[7] *Windsurfing Chiemsee Produktions und Vertriebs GmbH (WSC)v. Boots und Segelzubehor Walter Huber και Franz Attenberger* , C-108,109/*97*[1999],I-02779 (σκέψεις 33,34,37).

[8] Ό.π, (σκέψεις 24-31),*ΕΕμπΔ*,1999,σσ.850-853 παρατ.Σινανιώτη-Μαρούδη.

[9]Ν.Κ.Ρόκας, *Βιομηχανική Ιδιοκτησία,*2η έκδοση,Αθήνα,εκδ.Νομικής Βιβλιοθήκης,2011,σσ.164-165.

[10]Σχετικά με το αν μια ένδειξη είναι φανταστική ή όχι έχει σημασία και στο δίκαιο των σημάτων, καθώς οι φανταστικές σε αντίθεση με τις πραγματικές ενδείξεις ,μπορούν να προστατευτούν σαν σήμα , ενώ αν κριθούν πραγματικές θα είναι συνήθως παραπλανητικές.

ναι μεν δεν γίνεται αντιληπτή σαν τόπος παραγωγής, αφού πρόκειται για γνωστή ισπανική ακτή, δημιουργεί όμως την εντύπωση ξένης προελεύσεως και συνεπώς είναι παραπλανητική[11]. Φανταστική ένδειξη και ακολούθως παραπλάνηση δύναται να δημιουργηθεί πρώτον, μέσω έμμεσων ενδείξεων προελεύσεως δηλαδή με ενδείξεις που δεν αναφέρονται σε γεωγραφικό τόπο αλλά έμμεσα συνάγεται ότι τα προϊόντα που τις φέρουν προέρχονται από ορισμένη περιοχή ή χώρα όπως για παράδειγμα από απεικονίσεις τοπίων, εικόνων, παραστάσεων, συμβόλων ή από τη χρησιμοποίηση ξένης γλώσσας και δεύτερον μέσω επεξηγηματικών προσθηκών λόγου χάρη «τυρί τύπου Ολλανδίας» ή «ελληνικό ουίσκι». Για τις περιπτώσεις αυτές δεν αποκλείεται η εφαρμογή των άρθρων 1 και 3 ν.146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού στην Ελλάδα[12].

Όσον αφορά τις ενδείξεις είδους προϊόντος, αυτές ενώ αρχικά δήλωναν την γεωγραφική προέλευση ενός προϊόντος, στη συνέχεια λόγω της συνεχούς, μακροχρόνιας και ευρείας χρήσης τους από το συναλλακτικό κοινό, έχουν καταλήξει να υποδηλώνουν το είδος, τον τύπο ή την ποιότητα του προϊόντος, όπως παρατηρούμε να συμβαίνει στις περιπτώσεις παραδείγματος χάρη των λουκάνικων Φρανκφούρτης ή του γαλλικού καφέ[13].

ii. Σημασία Προστασίας

Η σημασία των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προελεύσεως έγκειται στο να υποδεικνύουν τη συσχέτιση ανάμεσα στον τόπο προέλευσης και στην ιδιαίτερη για το λόγο αυτό αυξημένη ποιότητα του προϊόντος. Αν λείπει αυτή η σύνδεση ανάμεσα στην ποιότητα και τον τόπο προέλευσης δεν είναι πλέον απαραίτητο για τον καταναλωτή[14] να γνωρίζει τον τόπο προέλευσης του προϊόντος[15].Η χρησιμοποίηση ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης καθιστά δυνατή την εξειδίκευση των προϊόντων, γι' αυτό το λόγο και έχει εξαιρετική σημασία τόσο για την εθνική οικονομία όσο και για τα συμφέροντα ενός μεγάλου κύκλου προσώπων όπως είναι οι εντόπιοι παραγωγοί, οι ανταγωνιστές και οι καταναλωτές.

Η προστασία μιας γεωγραφικής ένδειξης επιτρέπει πρώτον, σε όσους έχουν το δικαίωμα χρησιμοποίησής της να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα κατά εκείνων που τη χρησιμοποιούν άνευ αδείας με αποτέλεσμα να επωφελούνται από τη φήμη της (free-riders/λαθρεπιβάτες),δεύτερον, να προλάβει την καταχώριση της ένδειξης ως εμπορικού

---

[11]Ν.Κ. Ρόκας, "Ενδείξεις γεωγραφικής προελεύσεως",*ΕΕμπΔ*,1979,σ.23.

[12]-, *Βιομηχανική Ιδιοκτησία,*2η έκδοση, Αθήνα, εκδ.Νομικής Βιβλιοθήκης, 2011,σσ.166-167.

[13]*Exportur SA ν.Lor και Confiserie Du Tech*, C-3/1991[1992],I-05529, (σκέψεις 35-39).

[14]*Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιρλανδίας (ιρλανδικά ενθύμια)*,C-113/1980[1981],01625, (σκέψεις 12,13,15).

[15] Χ.Ε.Αποστολόπουλος, "Η προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων στην Ελλάδα και η ανάγκη ενίσχυσής της βάσει των κοινοτικών επιταγών",*ΔΕΕ*, 2005,σ.1274.

σήματος από τρίτους και τρίτον, να περιορίσει τον κίνδυνο η ένδειξη να περιπέσει σε κοινή χρήση και να γίνει γενικός όρος[16].

- Αποτροπή λαθρεπιβατών

Οι γεωγραφικές ενδείξεις προελεύσεως είναι δυνατόν να υποδηλώνουν ορισμένη ποιότητα ή ορισμένες ιδιότητες του προϊόντος προσδίδοντας σε αυτό ιδιαίτερη οικονομική αξία, παρόμοια με αυτή που μπορεί να αποκτήσει το σήμα. Το καταναλωτικό κοινό σε περίπτωση προσφοράς ιδίων όρων (ίδια τιμή ή συσκευασία) προτιμά το προϊόν που προέρχεται από τον φημισμένο για τα προϊόντα αυτά τόπο από άλλα όμοια ή ομοειδή, διότι η αναφορά του τόπου στα προϊόντα, συνήθως αγροτικά, αποτελεί εγγύηση ποιότητας[17].

Διάσημες περιοχές για την ποιότητα και τις ιδιότητες ορισμένων προϊόντων που προέρχονται από αυτές και τα οποία ονοματοδοτούνται από την περιοχή προέλευσής τους είναι για παράδειγμα οι ελιές Καλαμών, η γραβιέρα Κρήτης, οι σταφίδες Κορίνθου, το πεντελικό μάρμαρο, το ούζο Μυτιλήνης, η Champagne, το Cognac, το Solingen για είδη από ατσάλι, ακόμη και ολόκληρη χώρα για ορισμένα είδη που κατασκευάζονται σε αυτήν, λόγου χάρη η ελληνική φέτα, το γαλλικό κρασί, το ελβετικό τυρί, το σκωτσέζικο ουίσκι, τα ηλεκτρονικά είδη «made in Japan».

Επομένως, όσο περισσότερο φημισμένος είναι ο τόπος για συγκεκριμένα προϊόντα τόσο περισσότεροι θα είναι οι επίδοξοι σφετεριστές της φήμης αυτής με τη χρήση ψευδών ή παραπλανητικών ενδείξεων, οι οποίες δημιουργούν στον μέσο καταναλωτή την εσφαλμένη εντύπωση ότι τα διαφημιζόμενα προϊόντα προέρχονται από τον γνωστό για τα προϊόντα του τόπο[18].

Ως αποτέλεσμα, το μεν εσωτερικό εμπόριο να βάλλεται από τον εκφυλισμό της φήμης της ενδείξεως και την επακόλουθη οικονομική καταστροφή των εντόπιων παραγωγών, καθώς όχι μόνο τους αποσπάται πελατεία αλλά και διότι, με τη διάθεση μη γνήσιων προϊόντων κατώτερης ποιότητας καταστρέφεται η φήμη των γνησίων με τελικό αποτέλεσμα την μεταβολή της ενδείξεως σε ένδειξη είδους προϊόντος, το δε εξωτερικό από την δυσφήμιση των προϊόντων της εκάστοτε χώρας και τη μείωση των εισαγωγικών οικονομικών ροών. Έτσι, ανάγκη προστασίας ανακύπτει εκτός από τους εντόπιους παραγωγούς και την εθνική οικονομία και για τους ανταγωνιστές παραγωγούς και εμπόρους ανεξάρτητα από τον τόπο

[16]EUIPO, "Infringement of protected geographical indications for wine,spirits,agricultural products and foodstuffs in the European Union",2016,p.11,διαθέσιμο στο : https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/Geographical_indications_report/geographical_indications_report_en.pdf (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).
[17]Ν.Κ.Ρόκας,"Ενδείξεις γεωγραφικής προελεύσεως",*ΕΕμπΔ*,1979,σ.18.
[18]-,*Βιομηχανική Ιδιοκτησία,*2η έκδοση,Αθήνα,εκδ.Νομικής Βιβλιοθήκης, 2011,σ.165.

παραγωγής ή εμπορίας εξαιτίας της ζημίας που προκύπτει από τη διάθεση των μη γνήσιων προϊόντων λόγω της χαμηλότερης τιμής τους και για τους καταναλωτές, οι οποίοι ως ο πιο αδύναμος κρίκος αγοράζουν μη γνήσια προϊόντα νομίζοντας ότι αγοράζουν γνήσια με αποτέλεσμα να υφίστανται άμεση ζημία στην περιουσία τους[19].

- Πρόληψη της καταχώρησης γεωγραφικής ένδειξης ως εμπορικού σήματος από τρίτους

Όπως έχει αναφερθεί προηγούμενα, μία γεωγραφική ένδειξη επισημαίνει ότι ένα προϊόν προέρχεται από ένα συγκεκριμένο τόπο. Αντίθετα, ένα εμπορικό σήμα προσδιορίζει ένα προϊόν ή μια υπηρεσία ως προερχόμενα από συγκεκριμένη εταιρεία και συχνά αποτελείται από ένα ευφάνταστο ή αυθαίρετο σημάδι. Το κύριο στοιχείο διαφοροποίησης ενός εμπορικού σήματος από μια γεωγραφική ένδειξη έγκειται στο γεγονός ότι το σήμα μπορεί να εκχωρηθεί σε οποιονδήποτε, οπουδήποτε στον κόσμο καθώς συνδέεται με μια συγκεκριμένη εταιρεία και όχι με μια συγκεκριμένη τοποθεσία όπως συμβαίνει στην περίπτωση μιας γεωγραφικής ένδειξης.

Ως εκ τούτου, μία γεωγραφική ένδειξη ,η οποία δεν είναι προστατευόμενη δύναται να καταχωρηθεί ως εμπορικό σήμα από ένα μεμονωμένο παραγωγό ή μία εταιρεία για προϊόντα πανομοιότυπα ή παρόμοια με εκείνα που προσδιορίζονται από τη γεωγραφική ένδειξη. Αυτό έχει περισσότερες πιθανότητες να συμβεί σε διεθνές επίπεδο για ενδείξεις που προστατεύονται σε μια δικαιοδοσία αλλά όχι σε άλλες.

Για δικαιοδοσίες στις οποίες η γεωγραφική ένδειξη δεν προστατεύεται, η ένδειξη μπορεί να θεωρηθεί ένα διακριτικό γνώρισμα διαθέσιμο για καταχώριση ως εμπορικό σήμα. Μάλιστα, ο πρώτος που θα υποβάλει αίτηση καταχώρισης θα είναι και εκείνος που θα λάβει το εμπορικό σήμα χάρη στο οποίο θα έχει το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης της ένδειξης αποκλείοντας μ' αυτό τον τρόπο οποιονδήποτε άλλο συμπεριλαμβανομένων και των παραγωγών που έκαναν χρήση αυτής ιστορικά στη χώρα προέλευσής τους.

- Περιορισμός χαρακτηρισμού γεωγραφικής ένδειξης ως γενικού όρου

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κανονισμού 510/2006 του Συμβουλίου για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων[20] ως «ονομασία που έχει καταστεί κοινή» νοείται:

---

[19]-,"Ενδείξεις γεωγραφικής προελεύσεως",*ΕΕμπΔ*,1979,σσ.18-19.

[20]*Κανονισμός (ΕΚ) 510/2008 του Συμβουλίου της 20ης Μαρτίου 2006 για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων*, Επίσημη Εφημερίδα L 93 της 31.3.2006.

το όνομα γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου το οποίο, αν και αναφέρεται στον τόπο ή στην περιοχή όπου το εν λόγω γεωργικό προϊόν ή το τρόφιμο έχει αρχικά παραχθεί ή διατεθεί στην αγορά, έχει καταστεί κοινή ονομασία γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου στην Κοινότητα. Για να διαπιστωθεί εάν ένα όνομα έχει καταστεί κοινό, λαμβάνονται υπόψη όλοι οι παράγοντες, ιδίως δε :α)η υφιστάμενη κατάσταση στα κράτη μέλη και στις ζώνες κατανάλωσης και β)το σχετικό εθνικό ή κοινοτικό δίκαιο.

Επομένως, σε περίπτωση κατά την οποία μία ένδειξη μπορεί να χρησιμοποιηθεί από οποιονδήποτε δηλώνοντας ορισμένο είδος προϊόντος και όχι ένα προϊόν που παρουσιάζει συγκεκριμένες γεωγραφικές ιδιότητες και χαρακτηριστικά που οφείλονται στον τόπο προελεύσεως του απαιτείται επιτακτική προστασία της προκειμένου να αποφευχθεί η ένδειξη να περιπέσει σε κοινή χρήση και να γίνει γενικός όρος.

Επί παραδείγματι, ζήτημα είχε δημιουργηθεί σχετικά με τη νομιμότητα της καταχώρισης της ένδειξης «φέτα» ως ονομασίας προέλευσης στο μητρώο ονομασιών προέλευσης βάσει του Κανονισμού 1107/96 της Επιτροπής[21] ως προς το αν εξακολουθεί να προστατεύεται η «φέτα» ως τυρί που παράγεται αποκλειστικά στην Ελλάδα ή αν όπως υποστηρίζουν τα κράτη μέλη που ζητούν την ακύρωση του Κανονισμού (δηλαδή Δανία, Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο) έχει περιπέσει σε κοινή χρήση υποδηλώνοντας απλώς είδος τυριού με επιτρεπόμενη τη χρήση της από οποιονδήποτε[22][23]. Μετά από αρκετές δικαστικές διαμάχες, το 2005, το Δικαστήριο έκρινε ότι το τυρί «φέτα» δεν αποτελεί γενικό όρο και επιβεβαιώθηκε η κατοχύρωση της ως προϊόν με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης[24].

Σε πρόσφατη έρευνα του καθηγητή Ζαρωτιάδη[25] και των ομάδων του εργαστηρίου εφαρμοσμένων οικονομικών και ανάπτυξης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου και της Κοοπερατίβας Έρευνας και Ανάπτυξης, αναδεικνύεται εκ νέου το ζήτημα της κατοχύρωσης της «φέτας» ως προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (στο εξής ΠΟΠ) στο πλαίσιο των παγκοσμιοποιημένων αγορών και των νέων ελεύθερων εμπορικών συμφωνιών που αναμένεται να υπογραφούν.Συγκεκριμένα, επισημαίνουν πως:

---

[21]*Κανονισμός (ΕΚ) 1107/96 της Επιτροπής της 12ης Ιουνίου 1996 για την καταχώρηση των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΟΚ) 2081/92*,Επίσημη Εφημερίδα L 148 της 21.6.1996.

[22]*Βασίλειο της Δανίας, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και Γαλλική Δημοκρατία κατά της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, C-289/96,C-293/96 και C-299/96[1999],I-01541, (σκέψεις 50,52,60,67-68,81-82,103) και *Exportur SA v.Lor και Confiserie Du Tech*, C-3/1991[1992],I-05529, (σκέψη 37).

[23]Ν.Κ.Ρόκας, *Βιομηχανική Ιδιοκτησία,*2η έκδοση, Αθήνα, εκδ.Νομικής Βιβλιοθήκης,2011,σ.166.

[24]Τ.Νικολόπουλος, "Η κατοχύρωση της ονομασίας προέλευσης της φέτας: νομικές διαστάσεις με αφορμή την απόφαση ΔΕΚ της 16.3.1999,συνεκδ.υποθέσεις C-281/96,C-283/96 και C-299/96",*ΕΕΕυρΔ*,1,2000,σσ.107-113.

[25] Γ.Ζαρωτιάδης,Ε.Οζούνη,Σ.Σερέτης,Λ.Μουργή,Ε.Τζαμουράνου και Γ.Βελεγράκης, "TTIP:Οι επιπτώσεις στην ελληνική δημοκρατία,στην οικονομία και στην κοινωνία,2016,σσ.60-61,Διαθέσιμο στο: http://naturefriends-gr.blogspot.gr/2016/10/naturefriends-greece-ttip.html ,(Τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

Η ελληνική φέτα δεν είναι θωρακισμένη στις εμπορικές συμφωνίες που διαπραγματεύεται η Ευρωπαϊκή Ένωση με τρίτες χώρες. Έτσι, δημιουργούνται προϋποθέσεις για μαζική παραγωγή λευκών τυριών-απομιμήσεων υπό την ονομασία «φέτα» για παράδειγμα στον Καναδά, στις Η.Π.Α, στην Ν. Αφρική και στην Κίνα. Σύμφωνα με τη CETA,την εμπορική συμφωνία με τον Καναδά, με την εφαρμογή της στην Ευρώπη δίνεται η δυνατότητα εισαγωγής λευκού τυριού, τύπου φέτας από τον Καναδά που αναφέρει στη συσκευασία με τρόπο ευδιάκριτο και ευανάγνωστο τη φράση «Made in Canada»,ενώ όλοι οι νέοι παραγωγοί καναδικού λευκού τυριού θα πρέπει επιπλέον να αναγράφουν στο προϊόντα τους ότι είναι απομιμήσεις («feta-style cheese» ή «feta imitation cheese»).Κυρίαρχο στοιχείο στις συγκεκριμένες περιπτώσεις είναι ότι με βάση τους όρους συμφωνιών τόσο αυτής της Αφρικής (SADC) όσο και του Καναδά (CETA) δημιουργείται προηγούμενο για την Διατλαντική Σχέση Εμπορίου και Επενδύσεων (TTIP).Προς το παρόν, η φέτα βρίσκεται στην προτεινόμενη λίστα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά αυτό από μόνο του όπως έχει αποδειχτεί σε παλαιότερες συμφωνίες δεν σημαίνει τίποτε, διότι οι Η.Π.Α παραμένουν αρνητικές στο ζήτημα αυτό.

Αξίζει να επισημανθεί πως ο μετασχηματισμός μιας γεωγραφικής ένδειξης σε ένα γενικό όρο μπορεί να συμβεί σε διαφορετικές χώρες και μάλιστα σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Ως αποτέλεσμα, αυτό είναι δυνατό να οδηγήσει σε καταστάσεις όπου μία ειδική ένδειξη θεωρείται ότι αποτελεί γεωγραφική ένδειξη σε ορισμένες χώρες την ίδια στιγμή που μπορεί να θεωρείται γενικός όρος σε άλλες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα μίας γεωγραφικής ένδειξης που έχει καταστεί γενικός όρος είναι το «Camembert» για τυρί. Το όνομα χρησιμοποιείται σε οποιοδήποτε τυρί τύπου «Camembert» που παρασκευάζεται οπουδήποτε στον κόσμο, με τη διαφορά πως το «Camembert de Normandie» αποτελεί μια γαλλική ονομασία προέλευσης για το τυρί που παράγεται αποκλειστικά στη Νορμανδία[26].

iii. Τρόποι Προστασίας

Οι γεωγραφικές ενδείξεις προστατεύονται μέσω ενός ευρέος δικτύου προσεγγίσεων σε διαφορετικές χώρες και σε περιφερειακά συστήματα. Αυτές οι προσεγγίσεις εστιάζουν κυρίως στα συστήματα sui generis,τα συλλογικά σήματα και τα σήματα πιστοποίησης και τέλος τις επιχειρηματικές πρακτικές συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών συστημάτων έγκρισης των προϊόντων[27].

- Sui generis προστασία

[26] http://www.fromage-normandie.com (Τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).
[27] WIPO,"Geographical indications;An Introduction",*Geneva,Switzerland*,pp.23-24,διαθέσιμο στο : www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/geographical/952/wipo_pub_952.pdf (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

Σε ορισμένες δικαιοδοσίες, οι γεωγραφικές ενδείξεις δύνανται να προστατεύονται μέσω ενός ειδικού και αποκλειστικού καθεστώτος προστασίας, του επονομαζόμενου sui generis συστήματος. Το συγκεκριμένο αυτό σύστημα προστασίας δημιουργεί ένα ειδικό δικαίωμα, ένα sui generis δικαίωμα, πάνω στις γεωγραφικές ενδείξεις λειτουργώντας ξεχωριστά από ένα εμπορικό σήμα ή οποιοδήποτε άλλο δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής Ε.Ε) καθώς και σε πολλές χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο, όπως η Ινδία, η Ελβετία, οι χώρες της Κοινότητας των Άνδεων και του Αφρικανικού Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας εφαρμόζονται συστήματα sui generis προστασίας σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις για τους οίνους, τα αλκοολούχα ποτά, τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα.

Γι' αυτό το λόγο και η ορολογία που χρησιμοποιείται για να αναφερθεί σε sui generis δικαιώματα πάνω σε γεωγραφικές ενδείξεις ποικίλει λόγω των διαφορετικών νομοθετικών πλαισίων, με τη χρήση όρων όπως ονομασίες προελεύσεως, ελεγχόμενες ονομασίες προέλευσης, προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης, προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις ή απλά γεωγραφικές ενδείξεις.

Ως προς την αίτηση καταχώρισης για το ειδικό δικαίωμα προστασίας απαιτούνται συγκεκριμένες προδιαγραφές για το προϊόν, λόγου χάρη η οριοθέτηση συγκεκριμένης περιοχής παραγωγής του προϊόντος, η περιγραφή των χαρακτηριστικών, η ποιότητα και η φήμη του καθώς και τα πρότυπα παραγωγής με τα οποία πρέπει να συμμορφώνονται οι χρήστες του δικαιώματος. Παραδείγματα γεωγραφικών ενδείξεων που προστατεύονται με sui generis δικαίωμα στη χώρα καταγωγής τους είναι το έλαιο Argan (Argan oil) στο Μαρόκο[28] και το τυρί γκρουγιέρ ή γκρουέρα (Gruyere cheese) στην Ελβετία[29].

- Συλλογικά σήματα ή σήματα πιστοποίησης

Πολλές χώρες, μεταξύ αυτών, η Αυστραλία, ο Καναδάς, η Κίνα και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (στο εξής Η.Π.Α) προστατεύουν τις γεωγραφικές ενδείξεις στο πλαίσιο του δικαίου των εμπορικών σημάτων και συγκεκριμένα μέσω των συλλογικών σημάτων ή σημάτων πιστοποίησης. Το ποια είναι η σημασία ένα συλλογικού σήματος ή ενός σήματος πιστοποίησης σαφώς και διαφέρει από τη μία χώρα στην άλλη, ωστόσο, ομοιάζει στο γεγονός ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί από περισσότερα του ενός ατόμου με την προϋπόθεση ότι ο κάθε χρήστης αυτού να συμμορφώνεται με τους κανονισμούς και τα πρότυπα που έχει θέσει ο κάτοχος. Τέτοιου είδους κανονισμοί ή πρότυπα ενδέχεται να

[28] http://www.wipo.int/ipadvantage/en/details.jsp?id=2656 (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).
[29] http://gruyere.com/en (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

απαιτούν τη χρησιμοποίηση του σήματος μόνο σε σχέση με προϊόντα που έχουν συγκεκριμένη γεωγραφική προέλευση ή ειδικά χαρακτηριστικά.

Η βασική διαφορά μεταξύ ενός συλλογικού σήματος με ένα σήμα πιστοποίησης είναι ότι το πρώτο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τα μέλη της ένωσης ενώ το σήμα πιστοποίησης από οποιονδήποτε συμμορφώνεται με τα πρότυπα που ορίζει ο κάτοχος του σήματος, ο οποίος μπορεί να είναι μία ιδιωτική ή δημόσια οντότητα και να λειτουργεί ως φορέας πιστοποίησης και επισκόπησης της σωστής χρήσης του σήματος χωρίς όμως να έχει ο ίδιος δικαίωμα χρησιμοποίησης του.

Παραδείγματα των γεωγραφικών ενδείξεων που προστατεύονται από συλλογικά σήματα ή σήματα πιστοποίησης στη χώρα καταγωγής τους αποτελούν οι πατάτες Idaho που καλλιεργούνται για το κράτος του Idaho των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, το μαύρο τσάι Puer από την επαρχία Yunnan της Κίνας[30], τα μήλα Melinda από την κοιλάδα Val di Non της βόρειας Ιταλίας[31].

- Νομοθεσίες επιχειρηματικών πρακτικών

Οι γεωγραφικές ενδείξεις είναι δυνατό να προστατεύονται μέσω ορισμένων νομοθεσιών που εστιάζουν σε επιχειρηματικές πρακτικές όπως λόγου χάρη νόμους κατά του αθέμιτου ανταγωνισμού, νόμους για την προστασία των καταναλωτών και τέλος νόμους που αφορούν την επισήμανση των προϊόντων.

Αυτοί οι νόμοι δεν δημιουργούν ένα επιμέρους δικαίωμα βιομηχανικής ιδιοκτησίας πάνω από τις γεωγραφικές ενδείξεις, ωστόσο, με έμμεσο τρόπο προστατεύουν τις γεωγραφικές ενδείξεις καθώς με την εφαρμογή τους απαγορεύουν ορισμένες πράξεις οι οποίες ενδέχεται να συνεπάγονται μη εξουσιοδοτημένη χρήση τους.

Σύμφωνα με τον Αποστολόπουλο, στο ελληνικό δίκαιο, το άρθρο 3 του ν.146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού παρεμποδίζει μόνο την αθέμιτη χρήση των ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης. Η προστασία των ενδείξεων αυτών πραγματοποιείται δηλαδή έμμεσα και μόνο ως νομική αντανάκλαση της απαγόρευσης να χρησιμοποιούνται στις συναλλαγές ψευδείς ενδείξεις προέλευσης που προκαλούν παραπλάνηση στο συναλλακτικό κοινό[32].

iv. Μελλοντική Εξέλιξη

---

[30] https://en.wikipedia.org/wiki/Pu-erh_tea (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).
[31] http://www.wipo.int/ipadvantage/en/details.jsp?id=908 (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).
[32] Χ.Ε.Αποστολόπουλος,"Η προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων στην Ελλάδα και η ανάγκη ενίσχυσής της βάσει των κοινοτικών επιταγών",*ΔΕΕ*, 2005,σ.1278.

Τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα μετά την υπογραφή της Συμφωνίας για τα πνευματικά δικαιώματα που σχετίζονται με το εμπόριο (στο εξής TRIPs) έχει παρατηρηθεί μία σταδιακή ανάπτυξη σχετικά με την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης από την πλευρά των κρατών που αποδεικνύεται, τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων υπό τη σκέπη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (στο εξής Π.Ο.Ε), όσο και σε περιφερειακό επίπεδο μέσω διμερών ή διεθνών συμφωνιών.

Το τι είναι αυτό που πυροδοτεί το ενδιαφέρον για την εκτενή προστασία αυτού του τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας (IP) μπορεί να αναζητηθεί στο ρόλο που διαδραματίζουν οι γεωγραφικές ενδείξεις στους τομείς των στρατηγικών μάρκετινγκ, της αγροτικής ανάπτυξης και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στον τομέα του μάρκετινγκ, οι καταναλωτές επιδεικνύουν ιδιαίτερη σημασία στη γεωγραφική προέλευση των προϊόντων όπως και στα ειδικά χαρακτηριστικά τους που αποτελούν δείκτες της ποιότητας και της φήμης τους προχωρώντας στην αγορά αυτών παρόλο που μπορεί να πωλούνται ακριβότερα. Έτσι, παρατηρείται μια ανάπτυξη των συγκεκριμένων αυτών αγορών προϊόντων που συνδέουν ποιότητα με τόπο προέλευσης. Μ' αυτό τον τρόπο, οι γεωγραφικές ενδείξεις λειτουργούν ως εργαλείο διαφοροποίησης των προϊόντων στην αγορά επιτρέποντας στους καταναλωτές να διακρίνουν τα προϊόντα που διαθέτουν εμπορικά σήματα αναγνώρισης ποιότητας από εκείνα που δεν διαθέτουν αυτά τα χαρακτηριστικά. Όπως αναφέρει ο Moran :

> Οι γεωγραφικές ενδείξεις είναι κάτι παραπάνω από την απλή ταυτοποίηση ενός προϊόντος με έναν τόπο. Ως είδος πνευματικής ιδιοκτησίας ,το οποίο ενσωματώνεται με το έδαφος, συνιστά ένα εργαλείο-δικαίωμα για τις κοινωνικές και βιομηχανικές ομάδες προκειμένου να προστατεύσουν και να διακρίνουν τα προϊόντα τους. Οι μικροί τοπικοί παραγωγοί είναι σε θέση να τις χρησιμοποιήσουν για να ενισχύσουν τη φήμη τους και να πωλούν απευθείας στους τελικούς αγοραστές ενισχύοντας τον ανταγωνισμό ενάντια στις μεγάλες επιχειρήσεις[33].

Επομένως, το δικαίωμα χρήσης μιας γεωγραφικής ένδειξης μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη της υπαίθρου και να συμβάλει στη δημιουργία μίας «περιφερειακής μάρκας» δηλαδή μίας ταυτότητας της περιοχής με το προστατευόμενο προϊόν, ενισχύοντας τα οφέλη μιας περιοχής με την αύξηση των εισοδημάτων, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την αποτροπή της αστυφιλίας, τη προώθηση της περιοχής σε σύνολο μέσω του τουρισμού ή της γαστρονομίας. Για παράδειγμα, η περιοχή της Βουργουνδίας δίνει το όνομά της σε ένα

[33]W.Moran,"Rural space as intellectual property",*Political Geography*,vol.12,no.3,1993,pp 263-277.

φημισμένο κρασί και την ίδια στιγμή γίνεται γνωστή λόγω του κρασιού της.

Μια σειρά από ερευνητικές μελέτες έχουν αποκαλύψει ότι τα γεωργικά προϊόντα με γεωγραφική ένδειξη έχουν συνεισφέρει στην αγροτική ανάπτυξη, αν και πρέπει να αναγνωριστεί ότι η συνεισφορά αυτή δεν ήταν ομοιόμορφη για όλα τα προϊόντα και τις περιφέρειες. Οι Arfini F. & Zanetti C. M., σε σχετική έρευνά τους κατά το έτος 1997 μελετώντας τη σύνδεση δύο τυπικών προϊόντων της επαρχίας Πάρμα (Ιταλία) με τη τοπική ανάπτυξη της περιοχής και συγκεκριμένα το τυρί Parmigiano Reggiano και το ωμό χοιρομέρι διαπίστωσαν ότι η παρουσία και εντατικοποίηση των σχέσεων μεταξύ του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα αποτέλεσαν κατά το πρώτο πενήντα χρόνια του αιώνα τους αποφασιστικούς παράγοντες της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής.

Αντιστοίχως, και η συμβολή της έρευνας του Βακουφάρη, το 2010, για τις επιπτώσεις προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης με επίκεντρο το λαδοτύρι Μυτιλήνης που παράγεται αποκλειστικά στο νησί της Λέσβου (Ελλάδα) και έχει καταχωρισθεί ως Π.Ο.Π. Σύμφωνα με τα ευρήματα, η επίδραση του συγκεκριμένου προϊόντος, είναι από τη μία πλευρά πολύ σημαντική για το νησί της Λέσβου, αλλά από την άλλη πλευρά δεν είναι ριζικά διαφορετική σε σύγκριση με τις επιπτώσεις της γραβιέρας, ενός στενού υποκατάστατου και μη προστατευόμενου τυριού παραγόμενου επίσης στην ίδια περιοχή από τους ίδιους παραγωγούς[34].

Ορισμένα προϊόντα που προσδιορίζονται από μία γεωγραφική ένδειξη είναι δυνατόν να είναι το αποτέλεσμα παραδοσιακών διαδικασιών και γνώσεων που μεταφέρονται από μια κοινότητα σε μια συγκεκριμένη περιοχή από γενιά σε γενιά ενσωματώνοντας χαρακτηριστικά στοιχεία από την παραδοσιακή καλλιτεχνική κληρονομιά που αναπτύχθηκε σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Οι «παραδοσιακές πολιτιστικές εκφράσεις» όπως είναι γνωστές δεν προστατεύονται άμεσα με τη χρησιμοποίηση των γεωγραφικών ενδείξεων, καθώς παραμένουν στο δημόσιο κατά τα συμβατικά συστήματα πνευματικής ιδιοκτησίας αλλά έμμεσα κυρίως με την περιγραφή των προτύπων παραγωγής του προϊόντος ή της παραδοσιακής διαδικασίας που οδήγησε στη παραγωγή του μεταλαμπαδεύοντας τη γνώση

[34]EUIPO, "Infringement of protected geographical indications for wine,spirits,agricultural products and foodstuffs in the European Union",2016,p.14,διαθέσιμο στο : https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/Geographical_indications_report/geographical_indications_report_en.pdf (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

στις μελλοντικές γενεές. Ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν το μετάξι από Ταϋλάνδη (Thai silk) ,τα χαλιά από Τουρκία (Kilim carpets), τα μουράνο από Ιταλία (Murano crystal)[35].

1.4 Συμπερασματικές Παρατηρήσεις

Καταλήγοντας, το γεγονός ότι οι γεωγραφικές ενδείξεις συνδέονται με μια συγκεκριμένη περιοχή αυτομάτως της προσφέρουν συγκριτικό πλεονέκτημα ως προς τα παραγόμενα αγαθά εντός αυτής σε σχέση με άλλες περιοχές. Αυτό συνεπάγεται ότι αποτελούν αποτελεσματικά εργαλεία για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και της διατήρησης της παραδοσιακής πολιτιστικής έκφρασης. Συνάμα, ευνοούν τόσο τους καταναλωτές χτίζοντας μία σχέση εμπιστοσύνης ως προς το προϊόν και τα χαρακτηριστικά του που προέρχονται από συγκεκριμένη περιοχή, όσο και τους παραγωγούς, οι οποίοι χάρη στην εξειδίκευση στη παραγωγή ενός προϊόντος αυξάνουν το μερίδιο τους στην αγορά και κατ' επέκταση την ισχύ τους.

Η πρόκληση που καλούνται να επιτύχουν μελλοντικά είναι ο ορθός σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου καθεστώτος γεωγραφικών ενδείξεων που θα αποτελεί τη βάση για την αειφόρο ανάπτυξη.

[35]WIPO,"Geographical indications;An Introduction",*Geneva,Switzerland*,pp.18-20,διαθέσιμο στο : www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/geographical/952/wipo_pub_952.pdf (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

Κεφάλαιο Δεύτερο

Νομικά Πλαίσια Προστασίας Γεωγραφικών Ενδείξεων και Ονομασιών Προέλευσης σε Διεθνές Επίπεδο

2.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Η νομική προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων ως δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας λόγω κυρίως της οικονομικής τους σπουδαιότητας σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο θα διαφωτιστεί στο κεφάλαιο που έπεται. Η αρχή γίνεται με το νομικό πλαίσιο που επικράτησε της έναρξης ισχύος της Συμφωνίας TRIPs του Π.Ο.Ε και περιελάμβανε τη Σύμβαση των Παρισίων, τη Συμφωνία της Μαδρίτης, τη Σύμβαση Στρέσα και τη Συμφωνία της Λισαβόνας, οι οποίες θα εξεταστούν λεπτομερώς παρακάτω όπως άλλωστε και η ίδια η Συμφωνία TRIPs αναδεικνύοντας την ανάπτυξη και την εξέλιξη της έννοιας των γεωγραφικών ενδείξεων σε διεθνές επίπεδο.

2.2 Η Εξέλιξη της Νομικής Προστασίας των Γεωγραφικών Ενδείξεων και των Ονομασιών Προέλευσης πριν την υπογραφή της Συμφωνίας TRIPs

2.2.α) Η Σύμβαση των Παρισίων για τη Προστασία της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (1883)[36]

Η Σύμβαση των Παρισίων για τη προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας του 1883 θεωρείται ότι είναι η πρώτη πολυμερής συμφωνία που θέλησε να αναγνωρίσει την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων εισάγοντας τους όρους «ένδειξη της πηγής» και «ονομασία προέλευσης» ως έννοιες πνευματικής ιδιοκτησίας που χρίζουν προστασίας από παραπλανητικές ενδείξεις και συνακόλουθα από αθέμιτο ανταγωνισμό. Η Συμφωνία TRIPs (βλ. παρακάτω) ενσωμάτωσε τις ουσιαστικές προδιαγραφές της Σύμβασης των Παρισίων, επεκτείνοντας την κάλυψη ορισμένων από τις διατάξεις της[37].

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ.2 της Σύμβασης, τα αντικείμενα της προστασίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας περιλαμβάνουν τις «ενδείξεις προελεύσεως ή ονομασίες

[36]Η Σύμβαση των Παρισίων υπογράφηκε το 1883 και συμπληρώνεται από το Πρωτόκολλο της Μαδρίτης του 1891. Ισχύει για τη προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας με την ευρύτερη έννοια του όρου συμπεριλαμβανομένων των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, εμπορικών σημάτων, βιομηχανικών σχεδίων, υποδειγμάτων χρησιμότητας, σημάτων υπηρεσιών, εμπορικών ονομασιών, γεωγραφικών ενδείξεων και την καταστολή του αθέμιτου ανταγωνισμού. Αναθεωρήθηκε στις Βρυξέλλες (1900), στην Ουάσινγκτον (1911), στη Χάγη (1925, στο Λονδίνο (1934), στη Λισαβόνα (1958)και στη Στοκχόλμη (1967) και τροποποιήθηκε το 1979. Μέχρι το Σεπτέμβριο του 2013 μετρούσε 175 συμβαλλόμενα μέρη. Η Σύμβαση είναι ανοιχτή σε όλα τα μέρη . Τα έγγραφα επικύρωσης ή προσχώρησης θα πρέπει να κατατίθενται στο Γενικό Διευθυντή του W.I.P.O.

[37]Επί παραδείγματι , το άρθρο 22 παρ.2 της Συμφωνίας TRIPs ενσωματώνει το άρθρο 10 δις της Σύμβασης των Παρισίων σχετικά με τον αθέμιτο ανταγωνισμό.

προέλευσης», χωρίς ωστόσο να καθορίζει αυτούς τους όρους και να απαιτεί ρητώς τα κράτη μέλη να παρέχουν προστασία υπέρ των ενδείξεων προελεύσεως και των ονομασιών προέλευσης. Επιπρόσθετα, η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου ενισχύει την άποψη της ευρείας αντίληψης της έννοιας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, η οποία δε περιλαμβάνει μόνο τη βιομηχανική και εμπορική ιδιοκτησία αλλά διαχέεται εξίσου στη γεωργική και εξορυκτική βιομηχανία καθώς και σε όλα τα φυσικά ή μεταποιημένα προϊόντα δηλαδή τα κρασιά, τα σιτηρά, τα φύλλα καπνού, τα φρούτα, τα βοοειδή, τα μεταλλικά νερά, τη μπύρα, τα λουλούδια, το αλεύρι.

Ως προς τα ζητήματα που αφορούν την κατάσχεση όσων από τα προϊόντα φέρουν εσφαλμένη ένδειξη πηγής ως αρμόδια άρθρα της Σύμβασης ορίζονται τα άρθρα 9 και 10.Κατά το άρθρο 9 παρ.1 και 3 προβλέπεται:

> η κατάσχεση κατά την εισαγωγή του συνόλου των αγαθών που φέρουν με παράνομο τρόπο, νομίμως προστατευόμενη ονομασία ή εμπορικό σήμα κατόπιν αιτήσεως από τον εισαγγελέα ή άλλη αρμόδια αρχή ή οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο μέρος ή φυσικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία της κάθε χώρας.

Το άρθρο 10δις ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι: «οι διατάξεις του άρθρου 9 εφαρμόζονται σε περιπτώσεις άμεσης ή έμμεσης χρήσης ψευδούς ένδειξης της πηγής των αγαθών ή της ταυτότητας του παραγωγού, κατασκευαστή ή εμπόρου». Παρά το γεγονός ότι η διάταξη αυτή αναφέρεται μόνο στις ενδείξεις προελεύσεως, είναι κατανοητό ότι περιλαμβάνει και τις ονομασίες προέλευσης, όπως αναφέρονται στο άρθρο 1.Συγκεκριμένα, η τελευταία διαζευκτική φράση («ή της ταυτότητας του παραγωγού, κατασκευαστή ή εμπόρου») καθιστά σαφές σιωπηρά ότι η προηγούμενη φράση («ψευδής ένδειξη της πηγής των αγαθών») σημαίνει γεωγραφική προέλευση. Έτσι, χάρη στο άρθρο 10δις διαφαίνεται η υποχρέωση νομικής προστασίας των γεωγραφικών αναγνωριστικών κατά τρόπο γενικό.

Η προέκταση του συγκεκριμένου άρθρου παρέχει ακόμη προστασία έναντι ψευδών ή παραπλανητικών ενδείξεων προέλευσης ως μέσο καταστολής του αθέμιτου ανταγωνισμού αναφέροντας στη πρώτη παράγραφο ότι: «Οι χώρες της Ένωσης δεσμεύονται να εξασφαλίσουν στους υπηκόους των χωρών αυτών αποτελεσματική προστασία κατά του αθέμιτου ανταγωνισμού» και ορίζοντας ποια πράξη συνιστά αθέμιτο ανταγωνισμό στη δεύτερη παράγραφο : «Κάθε πράξη ανταγωνισμού αντίθετη προς τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία και το εμπόριο»[38].

[38] K.W.Makafu , "Protection of Geographical indications: To be or not to be in the EAC-EU Final EPA?"Master Thesis, University of Pretoria,2009/2010,pp21-22.

Κατά τη νομολογία του, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής ΔΕΚ) σε διάφορες εκδικασθείσες υποθέσεις περί του προσδιορισμού των εμπορικών σημάτων έχει κρίνει ότι η υποχρέωση να ενεργεί, σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία ή το εμπόριο, συνιστά στην ουσία την έκφραση της υποχρεώσεως να ενεργεί θεμιτά έναντι των εννόμων συμφερόντων του δικαιούχου του σήματος[39].

Επιπρόσθετα, το άρθρο 10δις στην παράγραφο 3 απαγορεύει:

> τις ενδείξεις ή καταγγελίες των οποίων η χρήση κατά τη διάρκεια των εμπορικών συναλλαγών μπορεί να παραπλανήσει το κοινό ως προς τη φύση, τη διαδικασία παραγωγής, τα χαρακτηριστικά και την καταλληλότητα για συγκεκριμένο σκοπό ή την ποσότητα των εμπορευμάτων[40].

2.2.β) Η Συμφωνία της Μαδρίτης για την Καταστολή των Ψευδών ή Παραπλανητικών Ενδείξεων σχετικά με τα Προϊόντα (1891)[41]

Η Συμφωνία της Μαδρίτης του 1891 ισχυροποίησε τη Σύμβαση των Παρισίων που είχε υπογραφεί λίγα χρόνια νωρίτερα θέτοντας την έννοια «ένδειξη της πηγής». Τα υπογράφοντα κράτη πρότειναν μια πιο ολοκληρωμένη μορφή κανονιστικής ρύθμισης για το τι θεωρείται ότι είναι σημαντική κατάχρηση της πνευματικής ιδιοκτησίας σε μια προσπάθεια να καταστείλουν τα φαινόμενα απάτης στη διεθνή αγορά. Έτσι, οδηγηθήκαμε στην εν λόγω Συμφωνία για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων μέσω της καταστολής των ψευδών ή παραπλανητικών ενδείξεων προέλευσης των προϊόντων.

Κατά το άρθρο 1 της Συμφωνίας:

> όλα τα προϊόντα που φέρουν ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις από τις οποίες μία από τις χώρες στις οποίες η συμφωνία ισχύει, ή ένα μέρος που βρίσκεται σε αυτές, άμεσα ή έμμεσα, αναφέρεται ως η χώρα ή τόπος καταγωγής κατάσχονται κατά την εισαγωγή σε οποιαδήποτε από τις εν λόγω χώρες.

---

[39] *Bayerische Motorenwerke (BMW) v Ronald Karel Deenik,* C-63/9I[1999],I-00905, (σκέψη 61), *Gerolsteiner Brunnen GmbH & Co v Putsch GmbH* , C-100/02 [2004],I00691,(σκέψη 24), *Anbeuser Busch Inc v Budejovicky Budvar np,* C-245/02 [2004],I-10989, (σκέψη 82), *Gillette Co v LA-Laboratories Ltd Oy,* C-228/03 [2005],I-02337, (σκέψεις 41-43) και *Celine SARL v Celine SA* , C-17/06 [2007],I-07041,(σκέψη 33).

[40] M.Blakeney,*The Protection of Geographical Indications;Law and Practice*,Northampton,USA,Edward Elgar Publishing,2014,pp.10-11.

[41] Η Συμφωνία της Μαδρίτης για την καταστολή των ψευδών ή παραπλανητικών ενδείξεων σχετικά με τα προϊόντα συνήφθη το 1891, αναθεωρήθηκε στην Ουάσινγκτον (1911), στη Χάγη (1925),στο Λονδίνο (1934) και στη Λισαβόνα (1958),συμπληρώθηκε με τη πρόσθετη πράξη της Στοκχόλμης (1967) και μέχρι το Σεπτέμβριο του 2013 μετρούσε 36 συμβαλλόμενα μέρη. Η Συμφωνία είναι ανοιχτή για κράτη μέρη της Συνθήκης των Παρισίων για τη προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας (1883).Τα σχετικά έγγραφα επικύρωσης και προσχώρησης θα πρέπει να κατατίθενται στο Γενικό Διευθυντή του W.I.P.O.

Σαφέστατα, αυτό σηματοδότησε την επέκταση της ευθύνης με στόχο να συμπεριλάβει την επίδραση που θα είχε ο χαρακτηρισμός της ονομασίας για τον καταναλωτή. Εξαιρετικά σημαντικό κρίνεται και το περιεχόμενο του άρθρου 3 εξής , το οποίο απαγορεύει τη χρήση παραπλανητικών ενδείξεων στη διαφήμιση σηματοδοτώντας μία μετάβαση ως προς την καταπολέμηση της εξαπάτησης προς όλα τα εμπορικά κανάλια και συγκεκριμένα αναφέρει ότι:

> Οι χώρες στις οποίες η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται αναλαμβάνουν την υποχρέωση να απαγορεύουν τη χρήση, σε σχέση με τη πώληση ή έκθεση ή προσφορά προς πώληση όλων των προϊόντων και ενδείξεων αυτών που ως προς τη φύση της δημοσιότητας είναι ικανές να εξαπατήσουν το κοινό ως προς την προέλευση των προϊόντων και εμφανίζονται σε πινακίδες, διαφημίσεις, τιμολόγια, καταλόγους κρασιών, επιχειρηματικές επιστολές ή έγγραφα, ή σε οποιαδήποτε άλλη εμπορική επικοινωνία.

Επιπρόσθετα, χάρη στη Συμφωνία της Μαδρίτης εισάγονται για πρώτη φορά εξειδικευμένοι κανόνες για τα κρασιά. Όπως γίνεται γνωστό μέσω του άρθρου 4 ,το δικαστήριο της κάθε χώρας θα πρέπει να αποφασίσει ποιες ονομασίες, λόγω του γενικού χαρακτήρα τους, δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας, εξαιρώντας τις περιφερειακές ονομασίες που αφορούν την προέλευση των προϊόντων της αμπέλου[42].

2.2.γ) Η Διεθνής Σύμβαση για τη χρήση των Ονομασιών Προέλευσης και των Ονομασιών Τυριών [Σύμβαση Στρέσα (1951)][43]

Το 1951, στη βόρεια πόλη της Ιταλίας Στρέσα, υπογράφηκε η πρώτη διεθνής συμφωνία για την χρήση των ονομασιών προέλευσης και των ονομασιών για τα τυριά, η αποκαλούμενη ως 'Σύμβαση Στρέσα'. Τα συμβαλλόμενα μέρη που ήταν μερικές από τις χώρες παραγωγούς τυριού[44]της Ευρώπης δεσμεύτηκαν να απαγορεύουν τη χρήση των πλαστών ονομασιών προέλευσης στο έδαφός τους και να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να ενισχύουν την εφαρμογή της Σύμβασης.

---

[42]M.Blakeney,*The Protection of Geographical Indications;Law and Practice*,Northampton,USA,Edward Elgar Publishing,2014,pp.11-12.

[43]Η Διεθνής Σύμβαση Στρέσα για τη χρήση των ονομασιών προελεύσεως και των ονομασιών τυριών υπογράφηκε το 1951, επικυρώθηκε από την Αυστρία (12/6/1953),την Δανία (2/8/1953, τη Γαλλία (20/5/1952), την Ολλανδία (29/10/1955), την Νορβηγία (31/8/1951),τη Σουηδία (27/1/1951) και την Ελβετία (5/6/1951) και τέθηκε σε ισχύ την 1η Σεπτεμβρίου 1953.

[44]Ο όρος "τυρί", σύμφωνα με το άρθρο 2,παράγραφος 1 της Συμβάσεως παραχωρείται για τα νωπά και ώριμα προϊόντα που λαμβάνονται από την αποστράγγιση μετά την πήξη του γάλακτος, της κρέμας γάλακτος, αποβουτυρωμένου ή μερικώς αποβουτυρωμένου γάλακτος ή ένα συνδυασμό αυτών, ή από προϊόντα που παράγονται από τη μερική περιεκτικότητα και συγκέντρωση διαλυμάτων του ορού γάλακτος, ή του βουτύρου γάλακτος αποκλείοντας την προσθήκη οποιασδήποτε λιπαρής ύλης στο γάλα.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση, ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας χορηγείται για τις τέσσερις γεωγραφικές ενδείξεις που θεωρούνται ονομασίες προέλευσης δηλαδή για Gorgonzola, Parmigiana Romano,Pecorino Romano και Roquefort. Οι εν λόγω ενδείξεις ταξινομούνται στο παράρτημα Α της Σύμβασης και δεν μπορούν να παραχθούν πέρα του τόπου προέλευσης τους. Παράλληλα, υπάρχει και μία δεύτερη κατηγορία προϊόντων που ταξινομούνται στο παράρτημα Β της Σύμβασης όπως είναι τα Asiago,Camembert, Cambozola, Danablu, Edam, Emmenal, Esrom, Fiore Sardo, Fontina, Cruyere, Pinnzgauer, Berkase, Samsoe, Svecia, η προστασία των οποίων δεν είναι τόσο εκτεταμένη όσο εκείνων που αναφέρονται στο παράρτημα Α. Τα εν λόγω τυροκομικά προϊόντα που παράγονται σε ένα συμβαλλόμενο κράτος μπορούν να χρησιμοποιούν αυτές τις ονομασίες εφόσον συμφωνούν με ορισμένες προδιαγραφές «κυρίως το σχήμα, το βάρος, το μέγεθος, τον τύπο και το χρώμα του φλοιού καθώς και την περιεκτικότητα σε λιπαρά». Η τελευταία αυτή προσέγγιση, απόρροια εκείνης της εποχής υιοθετήθηκε καθώς θεωρήθηκε ότι τα ονόματα αυτά είχαν γίνει σχεδόν γενικά και είχαν χρησιμοποιηθεί έξω από τη γεωγραφική τους προέλευση. Ωστόσο, αυτή η πτυχή της Σύμβασης Στρέσα έχει πια αντικατασταθεί από την ευρωπαϊκή νομοθεσία αφορώσα την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων, σύμφωνα με την οποία κάποιοι από τους τύπους τυριού που αναφέρονται στο παράρτημα Β και ειδικότερα τα τυριά Asiago Italian,Esrom,Danish Danablu,Fiore Sardo,Fontina και Swedish Svecia βρίσκονται στη λίστα των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και των γεωγραφικών ενδείξεων στην Ευρώπη. Αυτό συνεπάγεται, λόγου χάρη πως το τυρί Danablu δεν μπορεί να παράγεται σε καμία άλλη χώρα πλην της Δανίας.

Η Σύμβαση τέθηκε σε ισχύ πριν από την Ευρωπαϊκή Συνθήκη, προβλέποντας την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Μάλιστα, η συμβατότητα της Σύμβασης Στρέσα με τους ευρωπαϊκούς κανόνες σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών και με τη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων αποτέλεσε το αντικείμενο των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στις υποθέσεις Deserbais (C-286/86)[45] και Cambozola (C-87/97)[46].

Η Σύμβαση Στρέσα, συμπερασματικά, συγκέντρωσε ένα μικρό αριθμό υπογραφών πράγμα το οποίο κατέδειξε την αναποτελεσματικότητά της. Ωστόσο, η ιδέα της προστασίας των ονομασιών προέλευσης των προϊόντων δεν άργησε να πραγματοποιηθεί με την υπογραφή της Συμφωνίας της Λισαβόνας το 1958[47].

---

[45]*Εισαγγελική Αρχή κατά Gerard Deserbais*,C-286/86 [1988],04907, (σκέψεις 17,18).

[46]*Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola κατά Kserei Champignon GmbH & Co KG.και Eduard Bracharz GmbH* ,C-87/97 [1999],I-01301,(σκέψεις 19-20,41-43)

[47]B.O'Connor,*The Law of Geographical Indications*,London,UK,Cameron May Ltd,2004,pp.34-36.Διαθέσιμο στο: https://books.google.gr_ (Τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

2.2.δ) Η Συμφωνία της Λισαβόνας για την Προστασία των Ονομασιών Προέλευσης και της Καταχώρισής τους (1958)[48]

Το 1958,οι ενδιαφερόμενες χώρες σύνηψαν μία πολυμερή συμφωνία θεσπίζοντας επίσημα ένα διεθνές σύστημα καταχώρισης και προστασίας των ονομασιών προέλευσης μεταξύ των συμβεβλημένων μερών, παρόμοιο με το διεθνές σύστημα καταχώρισης των εμπορικών σημάτων ,το οποίο κατά στο 19^{ο} αιώνα είχε επίσης εγκαθιδρυθεί.

Κατά το άρθρο 1 παρ.2, τα μέρη της Συμφωνίας υποχρεούνται να προστατεύουν στο έδαφός τους τις ονομασίες προελεύσεως των προϊόντων των συμβεβλημένων χωρών, που αναγνωρίζονται και προστατεύονται ως τέτοιες στη χώρα προέλευσης τους τελώντας υπό την επίβλεψη του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (στο εξής W.I.P.O).

Η Συμφωνία της Λισαβόνας επικεντρώνεται απαρέγκλιτα στο ζήτημα των γεωγραφικών ενδείξεων, χρησιμοποιώντας ωστόσο τον όρο «ονομασία προέλευσης». Πράγματι, στο άρθρο 2 παρ.1 αναφέρεται ότι ως:

> ονομασία προέλευσης νοείται το γεωγραφικό όνομα μιας χώρας, περιοχής ή τοποθεσίας, η οποία χρησιμεύει για να ορίσει ένα προϊόν καταγωγής σ 'αυτό, η ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του οποίου οφείλονται αποκλειστικά ή ουσιαστικά στον γεωγραφικό περιβάλλον, περιλαμβανομένων των φυσικών και ανθρώπινων παραγόντων.

Ως «χώρα προέλευσης» ορίζεται κατά το άρθρο 2 παρ.2 : «η χώρα της οποίας το όνομα ή η χώρα στην οποία βρίσκεται η περιοχή ή ο τόπος το όνομα της οποίας αποτελεί την ονομασία προελεύσεως που προσέδωσε στο προϊόν τη φήμη του».

Με βάση τα προαναφερόμενα άρθρα,δύο παρατηρήσεις απορρέουν ως προς τον ορισμό. Πρώτον, φαίνεται ότι αποκλείονται οι έμμεσες γεωγραφικές ενδείξεις και δεύτερον, οι ιδιότητες που πηγάζουν από τη γεωγραφική σύνδεση είναι αποκλειστικές ή απαραίτητες. Να σημειωθεί ακόμη πως ο μηχανισμός για τη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων στα εδάφη των κρατών μελών δεν καθορίζεται από τη Συμφωνία, γεγονός που επιτρέπει στα κράτη μέλη να καθορίζουν κατάλληλο σύστημα ανάλογα με τις περιστάσεις.

Όσον αφορά την έκταση προστασίας μίας γεωγραφικής ένδειξης κρίνεται ως ευρεία με βάση το άρθρο 3 της Συμφωνίας το οποίο χαρακτηριστικά αναφέρει :

> η προστασία εξασφαλίζεται έναντι κάθε σφετερισμού ή απομιμήσεως, ακόμη και αν αναφέρεται η πραγματική καταγωγή του προϊόντος ή εάν η ονομασία χρησιμοποιείται σε

[48] Η Συμφωνία της Λισαβόνα για τη προστασία των ονομασιών προέλευσης και της διεθνούς καταχώρησής τους υπογράφηκε στις 31 Οκτωβρίου 1958.Αναθεωρήθηκε στη Στοκχόλμη το 1967 και τροποποιήθηκε το 1979.Μέχρι το Σεπτέμβριο του 2013 μετρούσε 28 συμβεβλημένα μέρη.

μετάφραση ή συνοδεύεται από όρους, όπως 'είδος', 'τύπος', 'μάρκα', 'απομίμηση', ή 'παρόμοια'.

Η Συμφωνία της Λισαβόνας επιτρέπει στα μέλη να αρνηθούν την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων που έχει καταστεί κοινή στην επικράτειά τους[49].

Ωστόσο, το άρθρο 6 προβλέπει ότι, αν μία γεωγραφική ένδειξη έχει αναγνωριστεί σε μια χώρα, σύμφωνα με το καθεστώς της Συμφωνίας, τότε δεν μπορεί ποτέ να ανακηρυχθεί ως γενικός όρος. Η άρνηση λόγω της γενικότητας επιτρέπεται μόνο κατά την αρχική εφαρμογή της γεωγραφικής ένδειξης και συνεπώς μεταγενέστερη αντίληψη ότι η Π.Γ.Ε έχει καταστεί κοινή δεν επιτρέπεται από τη Συμφωνία, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παρ.3.

Εν κατακλείδι, η Συμφωνία της Λισαβόνας έχει χρησιμοποιηθεί από πολλούς διαφορετικούς μελετητές γεωγραφικών ενδείξεων με στόχο να αποδείξει πως η σχέση μεταξύ της ποιότητας ενός προϊόντος και της περιοχής προέλευσής του δεν είναι αυθαίρετη, καθώς εξαιτίας της ισχυρής εξειδίκευσης σε συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων από ορισμένες χώρες αποδεικνύεται ότι η ποιότητα των συγκεκριμένων προϊόντων προέρχεται αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο από την περιοχή όπου έχουν παραχθεί.

Επί παραδείγματι, η Κούβα αντιπροσωπεύει το σύνολο των προστατευόμενων ονομασιών για τα τσιγάρα, η Τσεχική δημοκρατία το 93% των ονομασιών για μπύρα και βύνη, και η Γαλλία το 81% σε ονομασίες για κρασί και 82% για αλκοολούχα ποτά.

Στο πίνακα 1 που ακολουθεί καταγράφεται το ποσοστό των εγγεγραμμένων ονομασιών προέλευσης για συγκεκριμένα προϊόντα ανά χώρα κατά τη Συμφωνία της Λισαβόνας, όπως αυτά συλλέχθηκαν από το W.I.P.O.

Πίνακας 1: Ποσοστό εγγεγραμμένων ονομασιών προέλευσης κατά τη Συμφωνία της Λισαβόνας (Source:www.wipo.int)

Προϊόν	Χώρα	Ποσοστό (%)
Κρασιά	Γαλλία	81
Αλκοολούχα ποτά	Γαλλία	82
Τυριά	Γαλλία	74
Μεταλλικό νερό	Τσεχική Δημοκρατία	82
Μπύρα και Βύνη	Τσεχική Δημοκρατία	93
Τσιγάρα/καπνός	Κούβα	100
Διακοσμητικά προϊόντα	Τσεχική Δημοκρατία	65

[49] K.W.Makafu , "Protection of Geographical indications: To be or not to be in the EAC-EU Final EPA?"Master Thesis, University of Pretoria,2009/2010,pp24-25.

2.3 Η Νομική Προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων και των Ονομασιών Προέλευσης με βάση τη Συμφωνία TRIPs

Η προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων αποτέλεσε ένα βασικό αίτημα των ευρωπαίων διαπραγματευτών κατά την παγκόσμια εμπορική συνδιάσκεψη που είχε αφετηρία την Ουρουγουάη της νότιας Αμερικής και επικράτησε να αποκαλείται ως «ο Γύρος της Ουρουγουάης».

Οι ανταγωνιστικές θέσεις που παρουσιάστηκαν αφορούσαν από τη μια πλευρά τις χώρες της Ε.Ε και την Ελβετία, οι οποίες τάσσονταν υπέρ του γαλλικού τρόπου προστασίας των ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης, καθώς η γαλλική νομοθεσία αποτελεί πρότυπο για κάθε χώρα που θέλει να παράσχει ενεργό προστασία ιδίως σε ονομασίες προέλευσης εξαιτίας της τεράστιας σημασίας που έχουν τα αγροτικά προϊόντα για την εθνική οικονομία[50] και από την άλλη πλευρά οι Η.Π.Α, οι οποίες προσπάθησαν προς την κατεύθυνση προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων μέσω της εφαρμογής ενός συστήματος σημάτων πιστοποίησης.

Αποτέλεσμα της εμπορικής αυτής συνδιάσκεψης του Π.Ο.Ε (πρώην Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου-GATT) αποτέλεσε η σύναψη της Συμφωνίας TRIPs (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights- Συμφωνία για τα πνευματικά δικαιώματα που σχετίζονται με το εμπόριο), η οποία κυρώθηκε τόσο από την Ε.Ε με την υπ' αριθμόν 94/800/ΕΚ απόφαση του Συμβουλίου της 22.12.1994 «σχετικά με την κύρωση εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (στο εξής ΕΚ), σε ό, τι αφορά στα θέματα που υπάγονται στις αρμοδιότητες της, των συμφωνιών των πολυμερών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης[51]», όσο και από τα κράτη-μέλη[52] , δεδομένης της ολικής ή μερικής έκπτωσης στην αρμοδιότητα των τελευταίων ορισμένων από τις Συμφωνίες του Γύρου της Ουρουγουάης, μεταξύ των οποίων και η TRIPs[53].

Το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω Συμφωνίας κάλυπτε το σύνολο της διανοητικής ιδιοκτησίας όσο και την βιομηχανική ιδιοκτησία. Η συμπερίληψη της προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης σχετικά με θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας που σχετίζονται με το εμπόριο επέτυχε να

---

[50]Για ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης με βάση το γαλλικό δίκαιο βλ. Ρόκα ,ΕΕμπΔ,1979,σσ.11-17 : «Οι αρχές του γαλλικού δικαίου έχουν ληφθεί υπ' όψη από τη Σύμβαση της Λισσαβόνας αλλά και από την ελληνική νομοθεσία περί προστασίας οίνων ,ενώ η νομοθεσία, νομολογία και επιστήμη άλλων κρατών έχουν επηρεαστεί σημαντικά από αυτές. Η βασική διάκριση που γίνεται στο γαλλικό δίκαιο είναι μεταξύ απλών ενδείξεων προελεύσεως (indications de provenance) και ονομασιών προελεύσεως (appellations d' origine)».

[51]*Απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου ης 22ας Δεκεμβρίου 1994 σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994)καθόσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της*,Επίσημη Εφημερίδα L 334 της 23.12.1994.

[52]Η Ελλάδα κύρωσε την Τελική πράξη με το ν.2290/1995 (ΦΕΚ Α' 9.2.1995).

[53]Κ.Α.Στεφάνου και Χ.Βλ.Γκόρτσος, *Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο*,Αθήνα,εκδ.Νομικής Βιβλιοθήκης,2005,σ.143.

αναγάγει ουσιαστικά το ζήτημα των γεωγραφικών ενδείξεων από το εθνικό, διμερές ή διεθνές επίπεδο σε πολυμερή κατάκτηση και ως τέτοια εφαρμόζεται σε όλα τα μέλη. Πράγματι, το τρίτο τμήμα του μέρους ΙΙ της Συμφωνίας TRIPs καλύπτει τέσσερα καίρια θέματα: α) την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων, β) τις γεωγραφικές ενδείξεις και τα εμπορικά σήματα, γ) την πρόσθετη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για τους οίνους και τα αλκοολούχα ποτά και δ) την αναθεώρηση του άρθρου 3[54].

Το άρθρο 22 παρ.1 ορίζει ως γεωγραφικές ενδείξεις τις ενδείξεις εκείνες που :

> προσδιορίζουν την προέλευση ενός εμπορεύματος από το έδαφος ή μια περιοχή ή ένα τοπικό σημείο του εδάφους ενός μέλους, όταν η ποιότητα, η φήμη ή άλλα χαρακτηριστικά του εμπορεύματος συνδέονται ουσιαστικά με τη γεωγραφική του προέλευση.

Με αυτό τον τρόπο, ο ορισμός μιας γεωγραφικής ένδειξης επικεντρώνεται στη σχέση μεταξύ των ονομάτων και των χαρακτηριστικών που δύνανται επί της ουσίας να αποδοθούν σε μια περιοχή, ανεξάρτητα από το μέγεθός της, δεδομένου ότι ακόμη και το όνομα ενός κράτους μέλους μπορεί να αναγνωριστεί ως γεωγραφική ένδειξη, όπως συμβαίνει στις ακόλουθες περιπτώσεις «Τσάι Κεϋλάνης», «Ιρλανδέζικο ουίσκι», «Ιταλικό μπράντι», «Καφές Κολομβίας»[55].

Στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 22 της Συμφωνίας απαιτείται από τα μέλη:

> να παρέχουν τα νομικά μέσα εκείνα που θα εμποδίσουν τη χρήση μιας γεωγραφικής ένδειξης από τα ενδιαφερόμενα μέρη που είτε δηλώνει ή υποδηλώνει ότι το προϊόν προέρχεται από μια γεωγραφική περιοχή εκτός από τον πραγματικό τόπο καταγωγής, κατά τρόπο που να παραπλανά το κοινό ως προς τη γεωγραφική προέλευση του αγαθού, ή συνιστά πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 10δις της Σύμβασης των Παρισίων (1883).

Κάτω από την απαίτηση της Ε.Ε, τα κρασιά και τα αλκοολούχα ποτά οδηγήθηκαν σε ένα πιο ολοκληρωμένο επίπεδο προστασίας. Η Ευρώπη επηρέασε τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις προκειμένου να επωφεληθεί από ένα συγκεκριμένο, υψηλότερο επίπεδο προστασίας για τα προϊόντα αυτά, αν και θεωρείται γενικά ότι ήταν μια παραχώρηση από τους εξαγωγείς, οι οποίοι δεν πείστηκαν από την ανάγκη για τέτοια μέτρα με αντάλλαγμα περιορισμούς σχετικά με τις επιδοτήσεις της Ε.Ε.

Το άρθρο 23 ορίζει ότι κάθε μέλος παρέχει νομική προστασία για γεωγραφικές ενδείξεις «ακόμη και αν αναφέρεται η πραγματική καταγωγή του προϊόντος ή αν η

---

[54] https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/gi_background_e.htm#general (Τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

[55] H.IIbert and M.Petit,"Are Geographical Indications a Valid Property Right? Global Trends and Challenges", *Development Policy Review*,vol.27.no.5,2009,pp.506-507.

γεωγραφική ένδειξη χρησιμοποιείται σε μετάφραση ή συνοδεύεται από εκφράσεις όπως 'είδος', 'τύπος','στυλ', 'απομίμηση' ή παρόμοια», χωρίς να γίνεται μνεία περί παραπλάνησης του κοινού ή αθέμιτου ανταγωνισμού. Επί παραδείγματι, κατά το βασικό καθεστώς προστασίας, προστασία μπορεί να χορηγηθεί σε Ροκφόρ τυρί που παράγεται στη Νορβηγία, αλλά στην περίπτωση των οίνων και των αλκοολούχων ποτών, μια ονομασία προελεύσεως οίνου με όνομα όπως 'αφρώδης οίνος τύπου σαμπάνια που παράγεται στη Χιλή' απαγορεύεται. Ακόμη και αν η γεωγραφική προέλευση ενδείκνυται, απαγορεύονται ονόματα όπως 'στυλ σαμπάνια' ή η καταχρηστική μετάφραση ονομάτων όπως 'κονιάκ' ή 'μπορντό'. Επιπρόσθετα, παρά το γεγονός ότι ο καταναλωτής μπορεί να είναι ενημερωμένος για τον τόπο της παραγωγής του προϊόντος, το ίδιο το γεγονός της αναφοράς σε ένα διάσημο όνομα, όπως η σαμπάνια, θεωρείται ως σύνδεση με την ακριβή περιοχή προέλευσης[56]. Γι'αυτό το λόγο, το πεδίο προστασίας είναι στενότερο για τους οίνους και τα αλκοολούχα ποτά και όποια χώρα δε διαθέτει εθνικό σύστημα γεωγραφικών ενδείξεων είναι υποχρεωμένη να εφαρμόσει τις πρόσθετες απαιτήσεις προστασίας που απορρέουν από τα άρθρα 22 και 23.

Εν κατακλείδι, τα κίνητρα της Συμφωνίας TRIPs αναφορικά με το ζήτημα των γεωγραφικών ενδείξεων ήταν να αυξηθεί το επίπεδο της προστασίας που παρέχεται στα εν λόγω δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στο πλαίσιο του παγκόσμιου συστήματος εμπορίου. Προς την επίτευξη αυτού του στόχου, η ίδια η Συμφωνία ακολουθεί δύο δρόμους: πρώτον, το άρθρο 23 παρ.4,που κατευθύνει τις χώρες να προχωρήσουν στη θέσπιση ενός πολυμερούς μητρώου οίνων και αλκοολούχων ποτών και δεύτερον, το άρθρο 24 παρ.1,που δεσμεύει τα μέλη «να αρχίσουν διαπραγματεύσεις με στόχο την αύξηση της προστασίας των επιμέρους γεωγραφικών ενδείξεων βάσει του άρθρου 23».Επομένως, ο τομέας των οίνων και των αλκοολούχων ποτών οδηγείται προς περαιτέρω επέκταση της προστασίας, ανεξάρτητα από την οικονομική σημασία.

Το πιο σημαντικό θέμα που ανακύπτει σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα είναι, εάν θα επεκτείνουν τις πρόσθετες παροχές που δίνονται σε οίνους και σε αλκοολούχα ποτά, σε άλλα γεωργικά προϊόντα και στα τρόφιμα. Μάλιστα, ορισμένες χώρες έχουν εκφράσει την αγωνία τους για την παροχή της επιπρόσθετης αυτής προστασίας, προκειμένου να είναι σε θέση να αναπτύξουν τη φήμη εκείνη που στην αγορά θα αυξήσει το εισόδημα του παραγωγού[57]. Εξίσου κρίσιμο ζήτημα αποτελεί η διαχείριση των διαφορών κυρίως στα πλαίσια του Π.Ο.Ε που ανακύπτουν μεταξύ της Ε.Ε και των Η.Π.Α. Από μέρους της η Ένωση έχοντας αναπτύξει

[56]Ibid,pp.508-509.
[57]T.Josling, "What's in a Name? The economics, law and politics of Geographical Indications for foods and beverages", *IIIS Discussion Paper*,no.109,2006,pp15-17.

ένα εκτεταμένο σύστημα πιστοποιημένων προϊόντων με γεωγραφική ένδειξη θα ήθελε το σύστημά της να επεκταθεί διεθνώς, ενώ οι Η.Π.Α, που βασίζονται στο σύστημα των εμπορικών σημάτων(trademarks) για να προστατεύσουν την ιδιαιτερότητα διαφορετικών προϊόντων, θεωρούν ότι το βασικό ζήτημα είναι η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας (IP) και όχι του τόπου προέλευσης (terroir)[58] .

2.4 Διμερείς και Πολυμερείς Συμφωνίες Προστασίας Γεωγραφικών Ενδείξεων και Ονομασιών Προέλευσης παράλληλα με τη Συμφωνία TRIPs (κυρίως από την Ε.Ε)

Παράλληλα με τη Συμφωνία TRIPs υπήρξε μία σειρά από διμερείς και πολυμερείς συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών συμφωνιών, οι οποίες περιέχουν άρθρα που τροποποιούν τις σχετικές με τις γεωγραφικές ενδείξεις διατάξεις της Συμφωνίας TRIPs.
Ορόσημο της εξελικτικής πορείας του εξεταζόμενου ζητήματος αποτελεί η Συμφωνία Μπανγκούι του 1977 σχετικά με τη δημιουργία του Αφρικανικού Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας, καθώς περιλαμβάνει διατάξεις σχετικές με την περιφερειακή προστασία για διαφορετικές κατηγορίες δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των ονομασιών προέλευσης[59].

Η Ε.Ε διαπραγματεύτηκε στη περιοχή της βαλκανικής το 1993 διμερείς εμπορικές συμφωνίες που αφορούσαν το κρασί με τη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και τη Ρουμανία περιλαμβάνοντας διατάξεις για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των παραδοσιακών εκφράσεων.

Κατά το έτος 1994, η Ένωση διαπραγματεύτηκε μία συμφωνία με την Αυστραλία, η οποία περιελάμβανε τη σταδιακή κατάργηση των ευρωπαϊκών ονομάτων για τους οίνους που χρησιμοποιούνταν από τους Αυστραλούς οινοποιούς και είχαν περιέλθει σε γενική χρήση. Η Συμφωνία αυτή προέβλεπε, επίσης, την αμοιβαία αναγνώριση των οινολογικών πρακτικών του κάθε μέρους και τη βελτίωση της ευρωπαϊκής πρόσβασης στην αγορά για τα αυστραλιανά προϊόντα παγιώνοντας μια σειρά τεχνικών εμποδίων στο εμπόριο μεταξύ των δύο συμβαλλομένων μερών[60].

---

[58]Ι.Σωτηρίου, "Οι γεωγραφικές ενδείξεις προέλευσης αγροδιατροφικών προϊόντων.Χαρογράφηση της ελληνικής συμμετοχής",*Χωρογραφίες*,τόμος 3,αρ.1,2012,σ.25.

[59]Η Συμφωνία Μπανγκούι υπογράφηκε στην ομώνυμη πόλη της Κεντροαφρικανικής δημοκρατίας το Μάρτιο του 1977 και αναθεωρήθηκε το 1999. Αφορούσε τη δημιουργία ενός Αφρικανικού Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας αποτελώντας την αναθεώρηση της συμφωνίας σχετικά με τη σύσταση ενός γραφείου βιομηχανικής ιδιοκτησίας στην Αφρική και τη Μαδαγασκάρη. Στο αρχικό επίσημο κείμενο της Συμφωνίας και ειδικότερα στο Παράρτημα IV αφιερώνονται τρία μέρη για το ζήτημα των ονομασιών προέλευσης.

[60] European Community, "Agreement between the European Community and Australia on Trade in Wine", *Official Journal of the European Union*, L86/3, 31 March 1994, Available from: http://ec.europa.eu/agriculture/markets/wine/third/austr_en.pdf (accessed 14 February 2017).

Το 1997, η Ε.Ε και το Μεξικό συμφώνησαν σε αμοιβαία αναγνώριση και προστασία των ονομασιών για τα αλκοολούχα ποτά (συμπεριλαμβανομένου και του κρασιού). Βάσει της συμφωνίας αυτής, καθορίστηκαν οι όροι για τη χρήση των προστατευόμενων ονομασιών μεταξύ της Ε.Ε και του Μεξικού[61].

Επιπρόσθετα, τον Οκτώβριο του 1999, η Ένωση συνήψε συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με τη Νότια Αφρική, η οποία περιελάμβανε την υποχρέωση από μέρους της Νότιας Αφρικής να προχωρήσει σε σταδιακή κατάργηση της χρήσης των όρων «Πόρτο» ή «Porto» και «Sherry» ή «Jerez» και των αποκαλούμενων «παραδοσιακών εκφράσεων» για τα κρασιά, όπως «τοπικά κρασιά» ή «vin de pays»[62][63].

Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί μια συντονισμένη προσπάθεια για την ενσωμάτωση διατάξεων για την προστασία συγκεκριμένων γεωγραφικών ενδείξεων σε ορισμένες συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου ανά τον κόσμο, όπως λόγου χάρη στην περίπτωση της Συμφωνίας Ελεύθερου Εμπορίου Βόρειας Αμερικής (στο εξής NAFTA) μεταξύ των Η.Π.Α, του Καναδά και του Μεξικό (1992)[64], στη Συμφωνία ελεύθερου εμπορίου μεταξύ του Μεξικού και της Χιλής (1998) και στην ελεύθερη εμπορική συμφωνία μεταξύ των Η.Π.Α και της Ιορδανίας (2009).

Αξίζει να σημειωθεί πως περιφερειακές και διμερείς συμφωνίες σε ισχύ που παρέχουν προστασία στις γεωγραφικές ενδείξεις έχουν κοινοποιηθεί στο Συμβούλιο για την TRIPs κατά το άρθρο 4 στοιχείο δ. Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό αυτών των διμερών συμφωνιών είναι ότι τα είδη των διατάξεων της πνευματικής ιδιοκτησίας που περιλαμβάνουν συχνά στοχεύουν σε ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας από αυτό που απαιτείται από την ίδια τη Συμφωνία TRIPs.

---

[61] European Community, "Agreement between the European Community and the United Mexican States on the mutual recognition and protection of designation of spirit drinks", *Official Journal of the European Communities*, L152/16, 11 June 1997,Available from: http://ec.europa.eu/world/agreements/prepareCrateTreatiesWorkspace/treatiesGeneralData.do?step=0&redirect=true&treatyId=430 (accessed 14 February 2017).

[62]European Community, "Agreement between the European Community and the Republic of South Africa on Trade in Wine", *Official Journal of the European Communities*, L28/4, 30 January 2002, Available from: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:028:0004:0105:EN:PDF ,(accessed 14 February 2017).

[63] European Community, "Agreement between the European Community and the Republic of South Africa on Trade in Spirits", *Official Journal of the European Communities*, L28/113, 30 January 2002, Available from: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:028:0113:0125:EN:PDF ,(accessed 14 February 2017).

[64]Το άρθρο 1712 της NAFTA είναι αφιερωμένο στο ζήτημα των γεωγραφικών ενδείξεων,διαθέσιμο στο: http://www.sice.oas.org/trade/nafta/chap-172.asp (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

2.5 Συμπερασματικές Παρατηρήσεις

Από όσα προηγήθηκαν, συνάγεται ότι η έννοια της γεωγραφικής ένδειξης χρονολογείται εδώ και αιώνες. Σε διεθνές επίπεδο, είχε δοθεί σημασία για την προστασία της πολύ πριν την έλευση της παγκόσμιας Συμφωνίας TRIPs.Ως πρώτο συμβατικό κείμενο, η Σύμβαση των Παρισίων απαγόρευσε τη χρήση παραπλανητικών πιστοποιητικών αναγνώρισης επιτρέποντας την κατάσχεση κατά την εισαγωγή.Ακολούθησαν η Συμφωνία της Μαδρίτης που επέκτεινε την έννοια της γεωγραφικής ένδειξης, η Σύμβαση Στρέσα που έθεσε αυστηρό πλαίσιο προστασίας για τα τυριά και τέλος, η Συμφωνία της Λισαβόνας που εισήγαγε αυστηρές απαιτήσεις για την ένταξη ενός προϊόντος στο καθεστώς προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων. Υπό την προστασία της Συμφωνίας TRIPs,οι γεωγραφικές ενδείξεις εμφανίζουν δύο πτυχές στα άρθρα 22 και 23 και ταυτοποιούνται πλέον ως δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Τέλος, σημαντική κρίνεται η σύναψη περιφερειακών συμφωνιών παράλληλα με τη Συμφωνία TRIPs, οι οποίες ουσιαστικά θέτουν ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας για τα προϊόντα που συνδέονται με μία γεωγραφική περιοχή.

Κεφάλαιο Τρίτο

Νομικά Πλαίσια Προστασίας Γεωγραφικών Ενδείξεων και Ονομασιών Προελεύσεως σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο

3.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Ε.Ε έχει ηγετικό ρόλο ως προς το ζήτημα της προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων ακόμα και πριν από την έναρξη ισχύος της Συμφωνίας TRIPs.Μάλιστα, εφαρμόζει στο πλαίσιο αυτό το sui generis σύστημα προστασίας. Ως εκ τούτου, η Ένωση έχει προχωρήσει στην έκδοση μιας σειράς από οδηγίες και κανονισμούς προς χάριν της αποτελεσματικής προστασίας των ενδείξεων. Στο παρόν κεφάλαιο,θα εξετάσουμε τους αρχικούς Κανονισμούς (ΕΟΚ) 2081/92 και 2082/92, στη συνέχεια τους Κανονισμούς (ΕΚ) 509/2006 και 510/2006 και έπειτα τον ισχύοντα σημερινό Κανονισμό (ΕΕ) 1151/2012.

3.2 Οι Κανονισμοί (ΕΟΚ) 2081/92[65] για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων και (ΕΟΚ) 2082/92[66] για τις βεβαιώσεις ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων

Προκειμένου να επιτραπεί στους παραγωγούς να χρησιμοποιούν την προστιθέμενη αξία των προϊόντων τους όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερα και να διευκολυνθεί η επιλογή των καταναλωτών για προϊόντα τροφίμων, το 1992, η Ε.Κ θέσπισε ένα σύστημα σήμανσης ποιότητας γνωστό ως Π.Ο.Π, Π.Γ.Ε και Εγγυημένα Παραδοσιακά Ιδιότυπα (στο εξής ΕΠΙΠ) για την προστασία των ονομασιών των προϊόντων αυτών. Τα τρία αυτά συστήματα έχουν χτιστεί σε μια μακρά ιστορία των περιφερειακών και παραδοσιακών ιδιότυπων ιδιαίτερα στις χώρες της νότιας Ευρώπης. Η εικόνα της περιοχής προέλευσης και των ειδικών χαρακτηριστικών του προϊόντος δημιουργούν μια μοναδική ταυτότητα για τα προϊόντα διατροφής φέρνοντας την προστιθέμενη αξία σε αυτόν τον τρόπο. Συνεπώς, οι προαναφερόμενες ετικέτες έχουν ως στόχο να παρέχουν στους καταναλωτές σαφείς πληροφορίες σχετικά με την προέλευση του προϊόντος ή τα ειδικά χαρακτηριστικά που αυτό

[65] *Κανονισμός (ΕΟΚ) 2081/92 του Συμβουλίου της 14ης Ιουλίου 1992 για τη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων*,Επίσημη Εφημερίδα L 208 της 24.7.1992.

[66] *Κανονισμός (ΕΟΚ) 2082/92 του Συμβουλίου της 14ης Ιουλίου 1992 για βεβαιώσεις ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων*,Επίσημη Εφημερίδα L 208 της 24.7.1992.

φέρει, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να κάνουν πιο συνειδητές αγορές και τις καλύτερες δυνατές επιλογές[67].

Η κοινοτική ρυθμιστική παρέμβαση σχετικά με τα αγροδιατροφικά προϊόντα πέρασε από δύο διαδοχικές αλλά διαφορετικές προσεγγίσεις. Αρχικά, υιοθετήθηκε, μέσω κάθετων οδηγιών, μια λεπτομερής ρύθμιση αφορώσα την σύνθεση και τα χαρακτηριστικά παρασκευής κάθε διατροφικού προϊόντος, η οποία απεδείχθη χρονοβόρα και ακατάλληλη για την επίτευξη της λειτουργίας μιας ενιαίας εσωτερικής αγοράς. Έτσι, η Επιτροπή υιοθέτησε μια νέα ρυθμιστική προσέγγιση που συνίστατο κυρίως στον καθορισμό των μεγάλων βασικών εννοιών της υγείας, της ασφάλειας και της εντιμότητας των συναλλαγών μέσω οριζόντιων οδηγιών.

Παράλληλα, ανέκυψε η σύνδεση της ποιότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων με δύο άλλες πολιτικές της Κοινότητας, την αναθεωρημένη Κοινή Αγροτική Πολιτική (στο εξής ΚΑΠ) και την πολιτική προστασίας των καταναλωτών. Στα πλαίσια της ΚΑΠ, η Επιτροπή αποφάσισε να προωθήσει μια πολιτική ποιότητας των αγροτικών προϊόντων με σκοπό την επεκτατική και μη πλεονασματική παραγωγή ώστε «να επιτευχθεί καλύτερη ισορροπία στην αγορά μεταξύ προσφοράς και ζήτησης»,καθώς και να αποτελέσει «σημαντικό πλεονέκτημα για τον αγροτικό κόσμο,ιδίως στις μειονεκτικές ή απομακρυσμένες περιοχές, εξασφαλίζοντας αφενός τη βελτίωση του γεωργικού εισοδήματος και αφετέρου την εγκατάσταση του αγροτικού πληθυσμού σ'αυτές τις περιοχές»[68].

Όσον αφορά την πολιτική προστασίας των καταναλωτών υπέρ των ποιοτικών προϊόντων, η στροφή αυτή μεταφράζεται σε ολοένα αυξανόμενη ζήτηση αγροτικών προϊόντων ή προϊόντων προέλευσης μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής δημιουργώντας έτσι μια νέα αγορά[69].

---

[67]S.Velčovská and T.Sadílek,"Analysis of quality labels included in the European Union quality schemes",*Czech J.Food Sci*.,vol.32,no.2,2014,pp194-195.

[68]Αιτιολ.σημείο 2 του κανονισμού 2081/92.

[69]Τ.Νικολόπουλος, " Η κοινοτική προστασία των ονομασιών προέλευσης, των γεωγραφικών ενδείξεων και της ιδιοτυπίας των αγροτικών και διατροφικών προϊόντων (Κανονισμός 2081 και 2082/92)",*ΕΕΕυρΔ*, τ.3,1997,672-673.

3.2.α) Ο Κανονισμός (ΕΟΚ) 2081/92

Το 1992, η Ε.Κ εισήγαγε τον Κανονισμού 2081/92[70] για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, κοινώς γνωστό ως σύστημα προστατευόμενων ονομασιών των τροφίμων.

Η σκέψη του Κανονισμού 2081/92 έδειξε ότι στόχος της Κοινότητας ήταν να ενθαρρύνει την παραγωγή ποιοτικών τροφίμων, να βοηθήσει τις φτωχότερες περιφέρειες που υστερούν, να επιτρέψει στους παραγωγούς να θέτουν υψηλότερες τιμές και να ενημερώσει τους καταναλωτές σχετικά με την προέλευση των προϊόντων τους. Ο Κανονισμός τέθηκε σε ισχύ κατά την περίοδο που ελάμβανε χώρα η συζήτηση για τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ αποτελώντας μια κίνηση πέρα από τις γεωργικές επιδοτήσεις προς μια πολιτική που υποστήριζε την ποιοτική παραγωγή τροφίμων. Κατά τον Σπηλιόπουλο[71],

> η Ευρωπαϊκή Ένωση εισάγει την έννοια της «πολυλειτουργικότητας» της γεωργίας σύμφωνα με την οποία, πέρα από την παραγωγή των αγροτικών προϊόντων και την πάση θυσία στήριξη της εξαγωγικής δυνατότητας, η γεωργία και η ενίσχυσή της επιτελούν σημαντικές λειτουργίες στον τομέα του περιβάλλοντος και της διατήρησης της αγροτικής ζωής.

Σύμφωνα με το σύστημα προστασίας που εισάγει ο Κανονισμός υπάρχουν δύο τύποι προστασίας: οι Π.Ο.Π και οι Π.Γ.Ε. Κατά το άρθρο 2 του Κανονισμού, ως τρόφιμα με Π.Ο.Π νοούνται εκείνα που:

> κατάγονται από συγκεκριμένη περιοχή, χώρα ή συγκεκριμένο τόπο και η ποιότητα ή τα χαρακτηριστικά οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο ιδιαίτερο γεωγραφικό περιβάλλον που περιλαμβάνει τους φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες, και του οποίου η παραγωγή, μεταποίηση και η επεξεργασία λαμβάνουν χώρα στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή[72].

Αντίθετα, για την περίπτωση των Π.Γ.Ε, η σύνδεση μεταξύ των χαρακτηριστικών του τόπου και του αποτελέσματος είναι σημαντικά ασθενέστερη. Αυτό συμβαίνει γιατί ένα προϊόν προκειμένου να αποκτήσει προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη σύμφωνα με το άρθρο 2 χρειάζεται να διαθέτει « μια συγκεκριμένη ποιότητα, ή φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό που να μπορεί να αποδοθεί στη γεωγραφική αυτή καταγωγή και του οποίου η παραγωγή

---

[70]Σύμφωνα με το άρθρο 1, αντικείμενο ρύθμισής του κανονισμού αποτελούν τα γεωργικά προϊόντα που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ της συνθήκης της Ρώμης (τυριά, κρέατα, φρούτα, λαχανικά),στο παράρτημα Ι του παρόντος κανονισμού (μπύρα, φυσικά μεταλλικά νερά και νερά πηγών, ποτά με βάση εκχυλίσματα φυτών, προϊόντα αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής, γόμες και ρητίνες φυσικές) και στο παράρτημα ΙΙ (χορτονομές, αιθέρια έλαια).Ο παρών Κανονισμός δεν εφαρμόζεται για τα προϊόντα του αμπελοοινικού τομέα ούτε για τα αλκοολούχα ποτά.

[71]Ο.Σπηλιόπουλος, "Το Πολυμερές Εμπορικό Σύστημα και η Ευρωπαϊκή Ένωση εν όψει της Νέας Χιλιετίας",*ΕΕΕυρΔ*,1,2000,σ.125.

[72]Άρθρο 2 παρ.2 στοιχείο α του κανονισμού 2081/92.

ή/και η μεταποίηση ή/και η επεξεργασία πραγματοποιούνται στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή»[73].

Δύο είναι οι βασικοί λόγοι που εξηγούν γιατί οι παραγωγοί επιθυμούν να εντάξουν μέρος των τροφίμων και των ποτών στο εν λόγω σύστημα προστασίας. Πρώτον, το καθεστώς προστασίας προσφέρει στους παραγωγούς τον αποκλειστικό έλεγχο επί των γεωγραφικών ονομασιών επιτρέποντας την εκμετάλλευση της θετικής άποψης που έχουν οι καταναλωτές για συγκεκριμένες περιοχές. Μάλιστα, μπορεί να παρέχει και πολιτιστικά οφέλη, όπως ο περιορισμός χρήσης ονομάτων για γεωγραφικές ενδείξεις που συνδέονται με ιστορικούς τόπους παραγωγής με σκοπό την διατήρηση της ταυτότητας της περιοχής. Δεύτερον, η πιστοποίηση διακρίνει προστατευόμενα τρόφιμα από παρόμοια αλλά απροστάτευτα προϊόντα εστιάζοντας στην ιδιαίτερη σημασία της προστασίας σε αγορές που είναι κορεσμένες με την ποιότητα των τροφίμων[74].

Όπως αναφέρει ο Νικολόπουλος, η όλη οικονομία του Κανονισμού περιλαμβάνει τον καθορισμό δύο επιπέδων προστασίας της ονομασίας προέλευσης και της γεωγραφικής ένδειξης, συγκεκριμένους όρους υπό τους οποίους παρέχεται η προστασία και οι οποίοι απαριθμούνται σε προδιαγραφές, την καταχώριση των προϊόντων έπειτα από σχετική αίτηση σε ένα κοινοτικό μητρώο που διατηρεί η Επιτροπή, ελέγχους και διαδικασία καταγγελίας για την εξασφάλιση της λειτουργίας του καθεστώτος προστασίας και τέλος, «επιτροπή κανονιστικού χαρακτήρα» η οποία θα χρησιμεύει για την στενή συνεργασία ανάμεσα στα κράτη μέλη και την Επιτροπή[75].

Από τους όρους που αναφέρθηκαν ανωτέρω, το ζήτημα της καταχώρισης των προϊόντων επιβάλει ξεχωριστής ερμηνείας, καθώς ο Κανονισμός προβλέπει μία διαδικασία καταχωρίσεως των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και των γεωγραφικών ενδείξεων που αποκαλείται «συνήθης διαδικασία» στα άρθρα 5 και 7, παράλληλα με μια άλλη που λέγεται «απλοποιημένη διαδικασία» στο άρθρο 17.

Η βασική τους αντίθεση έγκειται στο ότι, στη συνήθη διαδικασία προβλέπεται ρητώς η αίτηση καταχωρίσεως να συνοδεύεται από τα απαιτούμενα στοιχεία, ενώ στη περίπτωση της απλοποιημένης, το άρθρο 17 επιβάλλει στα κράτη μέλη να ανακοινώσουν στην Επιτροπή «ποιες από τις νομίμως προστατευόμενες ονομασίες τους ή, στα κράτη που

[73] Ό.π,άρθρο 2 παρ.2 στοιχείο β.
[74]M.J.Rippon, "What is the geography of Geographical Indications? Place, production methods and Protected Food Names",*Area*,vol.46,no.2,2014,pp155-156.
[75]Τ.Νικολόπουλος , "Η κοινοτική προστασία των ονομασιών προέλευσης, των γεωγραφικών ενδείξεων και της ιδιοτυπίας των αγροτικών και διατροφικών προϊόντων (Κανονισμός 2081 και 2082/92)",*ΕΕΕυρΔ*,τ.3, 1997,σ.674.

δεν υπάρχει σύστημα προστασίας, ποιες από τις ονομασίες που έχουν καθιερωθεί με τη χρήση επιθυμούν να καταχωρίσουν»[76].

Στην υπόθεση C-269/99 *Carl Kuhne GmbH &Co.KG και λοιποί κατά Jutro Konservenfabrik GmbH&Co.KG.*[77],το Δικαστήριο έκρινε πως δεν προκύπτει κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του κανονισμού 590/1999 της Επιτροπής για τη συμπλήρωση του παραρτήματος του κανονισμού 1107/96 σχετικά με την καταχώριση των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης σύμφωνα με την απλοποιημένη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 του κανονισμού 2081/92,καθόσον με αυτό καταχωρίζεται η ονομασία «Spreewalder Gurken»(αγγουράκια του Spreewald) ως Π.Γ.Ε στη Γερμανία. Η κύρια συμβολή της προαναφερθείσας απόφασης αποτυπώνεται στο επίμαχο θέμα της κατανομής των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στην Επιτροπή και τις αρχές των κρατών μελών ως προς το χαρακτηρισμό μιας ονομασίας προέλευσης ή γεωγραφικής ένδειξης ως προστατευόμενης, δεδομένου ότι η διαφορά δεν αφορά σε κράτη αλλά σε ιδιώτες. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι η προστασία της κοινοτικής καταχώρισης των ενδείξεων γίνεται ουσιαστικά σε εθνικό επίπεδο. Από την άλλη μεριά, η απόφαση αυτή αποτυπώνει τον έντονο πλέον ποιοτικό ανταγωνισμό με βάση τα προϊόντα των περιοχών των κρατών μελών[78].

3.2.β) Ο Κανονισμός (ΕΟΚ) 2082/92

Ο Κανονισμός 2082/92[79] αφορά την «ιδιοτυπία» των αγροτικών και διατροφικών προϊόντων και κινείται στο ίδιο προστατευτικό πνεύμα με το προηγούμενο Κανονισμό, με τη διαφορά ότι εδώ δεν προστατεύεται η προέλευση αλλά η σύσταση του προϊόντος, δηλαδή τα στοιχεία από τα οποία αποτελείται ένα γεωργικό προϊόν ή ένα τρόφιμο χάρη στα οποία διακρίνεται από άλλα παρεμφερή προϊόντα της ίδιας κατηγορίας. Επομένως, πρέπει να προβλέπεται μία ένδειξη και ενδεχομένως ένα κοινοτικό σύμβολο που θα συνοδεύουν το όνομα των εν λόγω προϊόντων ή να παρουσιάζει ελεγχόμενα ιδιότυπα χαρακτηριστικά.

---

[76] -,"Απόφαση της 6.12.2001 (Carl Kuhne GmbH &Co.KG και λοιποί κατά Jutro Konservenfabrik GmbH&Co.KG,C-269/99)" ,*ΕΕΕυρΔ* ,τ.1,2002,σσ.127-128,131,139.

[77]*Carl Kuhne GmbH &Co.KG και λοιποί κατά Jutro Konservenfabrik GmbH&Co.KG «Spreewalder Gurken»*,C-269/99[2001],I-09517(σκέψεις 33-34,43-44,60-64).

[78]Τ.Νικολόπουλος,"Απόφαση της 6.12.2001 (Carl Kuhne GmbH &Co.KG και λοιποί κατά Jutro Konservenfabrik GmbH&Co.KG,C-269/99)" , *ΕΕΕυρΔ*,τ.1, 2002,σ.140.

[79]Σύμφωνα με το άρθρο 1, αντικείμενο ρύθμισής του κανονισμού αποτελούν τα γεωργικά προϊόντα που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ της συνθήκης της Ρώμης και προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και τα τρόφιμα που αναφέρονται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού (σοκολάτα, μπύρα, σούπες ή ζωμοί, προϊόντα αρτοποιίας, μπισκοτοποιίας και ζαχαροπλαστικής, ζυμαρικά, παγωτά και γρανίτες, ποτά με εκχύλισμα φυτών, αρτυματικές σάλτσες, σύνθετα φαγητά).Ο κανονισμός όπως αναφέρει το άρθρο 4,παρ.2 δεν εφαρμόζεται σε γεωργικά προϊόντα ή τρόφιμα των οποίων η ιδιοτυπία έγκειται στην προέλευση ή στην γεωγραφική καταγωγή ή οφείλεται αποκλειστικά στην εφαρμογή μιας τεχνολογικής καινοτομίας.

Έτσι, ο Κανονισμός προσθέτει μία ακόμη κατηγορία προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας, ένα πιστοποιητικό ξεχωριστού χαρακτήρα γνωστό ως «Εγγυημένα Παραδοσιακά Ιδιότυπα». Η «ιδιοτυπία» ως έννοια σύμφωνα με το άρθρο 2,παρ.1 του Κανονισμού είναι:

> το στοιχείο ή το σύνολο των στοιχείων δια των οποίων ένα γεωργικό προϊόν ή ένα τρόφιμο διακρίνεται σαφώς από άλλα παρεμφερή προϊόντα ή τρόφιμα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία. Η παρουσίαση του γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου δεν αποτελεί ουσιαστικό διακριτικό στοιχείο.

Αντίθετα, «οι παραδοσιακές πρώτες ύλες παρασκευής, η παραδοσιακή σύσταση ή ο παραδοσιακός τρόπος παραγωγής ή/και μεταποίησης ενός γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου» κατά το άρθρο 4 του Κανονισμού συνιστούν τα στοιχεία της ιδιοτυπίας[80].

Εν κατακλείδι, κατά τα λοιπά, οι δύο προαναφερόμενοι Κανονισμοί περιλαμβάνουν τα ίδια χαρακτηριστικά και τις ίδιες διαδικασίες προστασίας δηλαδή καταχώριση ύστερα από αίτηση, σύστημα ελέγχων και θέσπιση κανονιστικής επιτροπής.

Εικόνα 1: Σήματα πιστοποίησης γεωγραφικών ενδείξεων

3.3 Οι Κανονισμοί (ΕΚ) 509/2006[81] για τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα που χαρακτηρίζονται ως εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα και (ΕΚ) 510/2006 για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων

3.3.α) Ο Κανονισμός (ΕΚ) 509/2006

Ο Κανονισμός 509/2006 για τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα που χαρακτηρίζονται ως εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα καταργεί και αντικαθιστά τον προηγούμενο Κανονισμό (ΕΟΚ) 2082/92.

Το πεδίο εφαρμογής του κατά το άρθρο 1,παρ.1 περιλαμβάνει τα γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της

---

[80]Τ.Νικολόπουλος , "Η κοινοτική προστασία των ονομασιών προέλευσης, των γεωγραφικών ενδείξεων και της ιδιοτυπίας των αγροτικών και διατροφικών προϊόντων (Κανονισμός 2081 και 2082/92)",*ΕΕΕυρΔ*,τ.3,1997,σσ.675,682-683.

[81]*Κανονισμός (ΕΚ) 509/2006 του Συμβουλίου της 20ης Μαρτίου 2006 για τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα που χαρακτηρίζονται ως εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα*,Επίσημη Εφημερίδα 93 της 31.3.2006.

συνθήκης καθώς και τα τρόφιμα που βρίσκονται στο παράρτημα Ι του παρόντος Κανονισμού[82]. Ουσιαστικά, δεν ανακύπτουν διαφοροποιήσεις με το προηγούμενο νομικό καθεστώς. Σκοπός εξακολουθεί να είναι το όφελος από τα τυπικά χαρακτηριστικά των προϊόντων με τη χορήγηση βεβαίωσης ιδιοτυπίας.

Ως εκ τούτου, ο Κανονισμός προβλέπει δύο προϋποθέσεις για την καταχώριση της ονομασίας του προϊόντος κατά το άρθρο 4,παρ.1,οι οποίες είναι: «το προϊόν ή το τρόφιμο είτε να παράγεται από παραδοσιακές πρώτες ύλες, είτε να χαρακτηρίζεται από παραδοσιακή σύσταση ή τρόπο παραγωγής ή/και μεταποίησης που να αντικατοπτρίζει παραδοσιακό τύπο παραγωγής ή/και μεταποίησης». Ο Κανονισμός ρυθμίζει ,ακόμη, στο άρθρο 7 το ζήτημα των αιτήσεων καταχώρισης θέτοντας τις απαραίτητες προϋποθέσεις, τόσο για τα κράτη μέλη της Ένωσης όσο και για τις τρίτες χώρες. Ιδιαίτερα σημαντικά το άρθρο 12 για την επισήμανση της ένδειξης με εφαρμογή της παραγράφου 2 από την 1η Μαΐου 2009 όπως και το άρθρο 13 παρ.2 για τις λεπτομερείς ενδείξεις σχετικά με το καταχωρισμένο όνομα, καθώς και το άρθρο 17 περί προστασίας έναντι καταχρηστικής χρήσης της ένδειξης και κάθε απομίμησης των καταχωρισμένων ονομάτων.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία μέχρι τις αρχές του 2008, μόνο δεκαέξι (16) προϊόντα είχαν καταχωρισθεί στο μητρώο ως ΕΠΙΠ αποκαλύπτοντας την τάση των παραγωγών να επιλέγουν το υψηλό επίπεδο προστασίας που τους παρέχεται μέσω των Π.Ο.Π και Π.Γ.Ε σε σχέση με τα ΕΠΙΠ. Στο Βέλγιο κατοχυρώθηκαν πέντε (5) στην κατηγορία μπύρα, στην Ιταλία το τυρί Mozzarella, στην Ολλανδία και στη Σουηδία από κοινού ένα τυρί, στη Σουηδία ένα προϊόν με βάση το κρέας, στην Ισπανία το Jamon Serrano,προϊόν με βάση το κρέας και ένα προϊόν αρτοποιίας, στο Ηνωμένο Βασίλειο ένα προϊόν φρέσκου κρέατος και τέλος, στη Φινλανδία μία μπύρα και δύο προϊόντα αρτοποιίας[83].

3.3.β) Ο Κανονισμός (ΕΚ) 510/2006

Ο Κανονισμός 510/2006 θεσπίζει τους κανόνες προστασίας των ονομασιών προέλευσης και των γεωγραφικών ενδείξεων των γεωργικών προϊόντων που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της συνθήκης και των

[82]Τα τρόφιμα που αναφέρονται είναι η μπύρα,η σοκολάτα και άλλα παρασκευάσματα από κακάο,προϊόντα ζαχαροπλαστικής,μπισκοτοποιίας,αρτοποιίας,ζαχαρώδη,τα ζυμαρικά εν γένει, τα προμαγειρευμένα φαγητά,οι αρτυματικές σάλτσες,οι σούπες ή οι ζωμοί,τα ποτά με βάση εκχυλίσματα φυτών ,τα παγωτά και οι γρανίτες.

[83]T.Becker and A.Staus, "European food quality policy:the importance of geographical indications,organic certification and food quality insurance schemes in European countries",*12th EAAE Congress People,Food and Environments:Global Trends and European Strategies*,Gent(Belgium),26-29August 2008,pp3-5.

τροφίμων που απαριθμούνται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ του παρόντος Κανονισμού[84]. Μάλιστα, δεν εφαρμόζεται στα προϊόντα του αμπελοοινικού τομέα, πλην των ξυδιών οίνου, ούτε στα οινοπνευματώδη ποτά[85]. Εξυπακούεται πως καταργεί και αντικαθιστά τον προηγούμενο Κανονισμό 2081/92 όπως αναφέρει η αιτιολογική σκέψη 20 του παρόντος Κανονισμού. Οι διαφοροποιήσεις σε σχέση με τον προηγούμενο νομικό πλαίσιο είναι ελάχιστες.

Ξεχωριστή σημασία έχει το άρθρο 2 που ορίζει τις έννοιες της ονομασίας προέλευσης και της γεωγραφικής ένδειξης, ώστε να γίνεται αντιληπτή η διαφοροποίηση μεταξύ τους όπως εύστοχα έχουν αναφέρει οι Berard και Marchenay : «υπάρχει διαφορά ανάμεσα στο να 'προέρχεται' ένα προϊόν από έναν συγκεκριμένο τόπο κι στο να 'ανήκει' σ' έναν τόπο, δηλαδή να συνδέεται μ' αυτόν με ένα ιδιαίτερο τρόπο, όπως η ιστορική του διαδρομή, η ταύτισή του με μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων»[86].

Εξίσου σημαντικά και τα υπόλοιπα άρθρα που εστιάζουν στον κοινό χαρακτήρα του προϊόντος, σε ζητήματα παραπλάνησης του καταναλωτή προερχόμενα από σύγχυση του ονόματος με εμπορικά σήματα ή ομώνυμες εκφράσεις. Ειδικότερα, ως προς τις σχέσεις μεταξύ των εμπορικών σημάτων, ονομασιών προέλευσης και γεωγραφικών ενδείξεων σύμφωνα με το άρθρο 14 παρατηρείται πρώτον, «η απόρριψη της αίτησης καταχώρισης εμπορικού σήματος αν υποβληθεί μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης καταχώρισης ονομασίας προέλευσης ή γεωγραφικής ένδειξης» και δεύτερον,

> εμπορικό σήμα η χρήση του οποίου αντιστοιχεί σε μία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 13,το οποίο έχει κατατεθεί, καταχωρισθεί ή καθιερωθεί με τη χρήση, καλή τη πίστει στο έδαφος της Κοινότητας, είτε πριν από την ημερομηνία προστασίας της ονομασίας προέλευσης ή της γεωγραφικής ένδειξης στη χώρα καταγωγής, είτε πριν την 1η Ιανουαρίου 1996 μπορεί να συνεχίζεται παρά την καταχώριση μιας ονομασίας προέλευσης ή μιας γεωγραφικής ένδειξης, εφόσον δεν υπάρχουν λόγοι για την ακυρότητα ή την έκπτωσή του όπως ορίζεται στην οδηγία 89/104/ΕΟΚ[87][88].

---

[84]Τα τρόφιμα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι είναι η μπύρα, τα ποτά με βάση εκχυλίσματα φυτών,τα προϊόντα ζαχαροπλαστικής,μπισκοτοποίας,αρτοποιίας,ζαχαρώδη,τα φυσικά κόμμεα,οι ρητίνες,ο πολτός μουστάρδας και τα ζυμαρικά.Ως προς τα γεωργικά προϊόντα που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ είναι ο σανός,τα αιθέρια έλαι,ο φελλός,η κοχενίλλη,τα καλλωπιστικά άνθη και φυτά,το μαλλί,η λυγαριά και το ξελουδισμένο λινάρι.

[85]Άρθρο 1,παρ.1 του κανονισμού 510/2006.

[86]L.Berard and Ph.Marchenay, "Local products and Geographical Indications:taking account of local knowledge and biodiversity",*International Social Science Journal.Cultural Diversity and Biodiversity*,no187,2006,pp.109-116.

[87]Άρθρο 14,παράγραφος 2 του κανονισμού 510/2006.

[88] *Windsurfing Chiemsee Produktions und Vertriebs GmbH v.Boots und Segelzubehr Walter Huber*,C-108/97 και C-109/97 [1999],I-02779 (σκέψεις 37,54) και *Bavaria NV και Bavaria Italia Srl v. Bayerischer Brauerbund Ev,* C-343/07 [2009],I-05491 (σκέψεις 108,109,123-125).

Ενισχυμένη σημασία δίνεται στις αιτήσεις καταχώρισης ως προς τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν, τόσο τα κράτη μέλη της Ένωσης όσο και οι τρίτες χώρες που αιτούνται για προστασία των προϊόντων ως ονομασίες προέλευσης ή γεωγραφικής ένδειξης. Έμφαση δίνεται και στο άρθρο 8 σχετικά με τις ονομασίες, τις ενδείξεις και τα σύμβολα των προϊόντων και των τροφίμων που χρησιμοποιούνται κατά την επισήμανση ,με διαχωρισμό σε όσα προέρχονται από την Ένωση με εφαρμογή του παρόντος Κανονισμού από την 1η Μαΐου 2009 και σε όσα προέρχονται από τρίτες χώρες.

Τέλος, είναι γεγονός πως χάρη στην εφαρμογή του παρόντος Κανονισμού παρατηρήθηκε άνοδος των καταχωρίσεων από 469 το 1999 σε 706 το 2007 με πρωτοπόρο χώρα τη Γαλλία κατά την περίοδο μεταξύ 1999 και 2002, η οποία διαθέτει εξάλλου μακραίωνη παράδοση στη προστασία των ονομασιών προέλευσης για τρόφιμα από το 14^{ο} αιώνα με το τυρί Roquefort. Αξιόλογη πορεία προς την καταχώριση προϊόντων παρουσιάζουν κυρίως οι χώρες της νοτίου Ευρώπης. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η Ιταλία με 159 καταχωρίσεις το 2007,η Πορτογαλία με λίγο περισσότερες από 100 σε προϊόντα κρέατος, η Ισπανία και η Ελλάδα σε φρούτα και λαχανικά σε εύρος από 80 έως 100[89].

Σύμφωνα με μελέτη της Επιτροπής που δημοσιεύτηκε το Μάρτιο του 2013[90], 2768 ονόματα είχαν καταχωρισθεί στην Ε.Ε ως γεωγραφικές ενδείξεις μέχρι την 1^{η} Ιανουαρίου 2010.Στον πίνακα 2,αποδεικνύεται η πρωτοκαθεδρία των οίνων με 1560 καταχωρίσεις, ακολουθούν τα αγροτικά προϊόντα και τα τρόφιμα με 867,έπονται τα αλκοολούχα ποτά με 337 και τέλος, μόνο 4 καταχωρίσεις αφορούν τους αρωματικούς οίνους.

[89]T.Becker and A.Staus, "European food quality policy:the importance of geographical indications,organic certification and food quality insurance schemes in European countries",*12th EAAE Congress People,Food and Environments:Global Trends and European Strategies*,Gent(Belgium),26-29August 2008,pp5-6.

[90]European Commission, "Q&A: European Commission study on the value of EU GIs",*Brussels*,2013,p.3,διαθέσιμο στο: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-163_en.htm (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

Πίνακας 2:Συνολικός αριθμός γεωγραφικών ενδείξεων ανά κατηγορία στην Ένωση το 2010(Source:DG AGRI)

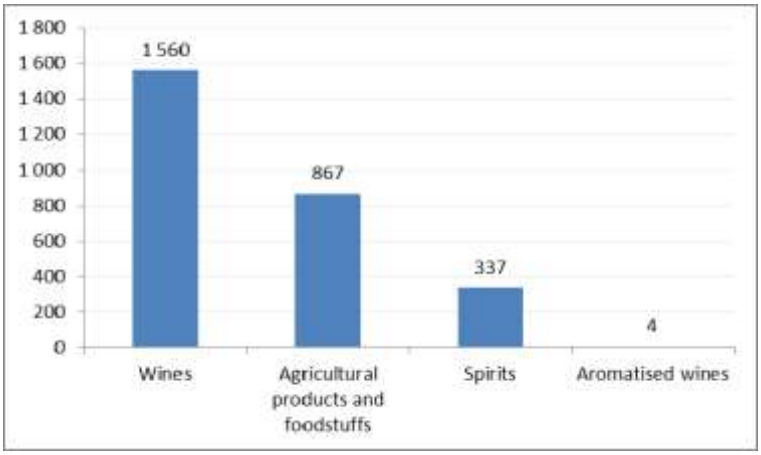

3.4 Ο ισχύων Κανονισμός (ΕΕ) 1151/2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων[91]

Ο Κανονισμός 1151/2012, ο οποίος καταργεί τους προηγούμενους Κανονισμούς 509/2006 και 510/2006, θεσπίζει τα συστήματα ποιότητας που παρέχουν τη βάση για την αναγνώριση και προστασία των ονομασιών των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων ως αποτέλεσμα της γεωργικής παραγωγής ή της μεταποιητικής δραστηριότητας συμβάλλοντας έτσι στην παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας και στην επίτευξη της αγροτικής ανάπτυξης. Το πλαίσιο της Ε.Ε που προστατεύει τις ονομασίες προέλευσης και τις γεωγραφικές ενδείξεις εξασφαλίζει έναν ισότιμο ανταγωνισμό μεταξύ των παραγωγών και ενισχύει την αξιοπιστία αυτών των προϊόντων στα μάτια των καταναλωτών[92].

Ως πεδίο εφαρμογής, ο Κανονισμός 1151/2012 καλύπτει μόνο τα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση[93], που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο περικλείει όλα τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας όπως τα φρούτα, τα λαχανικά, το κρέας και το ψάρι καθώς και τα προϊόντα πρώτου σταδίου επεξεργασίας όπως τα αποξηραμένα φρούτα, τα καπνιστά ψάρια και τυριά. Περιλαμβάνει, ακόμη, νέες κατηγορίες προϊόντων στο παράρτημα Ι του Κανονισμού λόγου χάρη τη σοκολάτα, τα προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής και μπισκοτοποιίας, το αλάτι, τον πολτό μουστάρδας,

[91]*Κανονισμός (ΕΕ) 1151/2012 του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων*,Επίσημη Εφημερίδα L 343 της 14.12.2012.
[92]S.Velčovská and T.Sadílek,"Analysis of quality labels included in the European Union quality schemes",*Czech J.Food Sci*.,vol.32,no.2,2014,p.196.
[93]Άρθρο 2,παρ.1 του κανονισμού 1151/2012.

τη μπύρα, τα ποτά με βάση εκχυλίσματα φυτών καθώς και κάποια μη φαγώσιμα γεωργικά προϊόντα όπως αιθέρια έλαια, βαμβάκι, καλλωπιστικά άνθη, δέρμα και μαλλί. Ωστόσο, δεν ισχύει για τα αλκοολούχα ποτά, τους αρωματικούς οίνους ή τα αμπελοοινικά προϊόντα με εξαίρεση τα ξύδια οίνου[94] ,τα οποία ρυθμίζονται από πιο συγκεκριμένους Κανονισμούς και ωφελούνται από ένα ακόμη ευρύτερο πεδίο προστασίας[95].

Σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχείο β, ένας από τους στόχους του συστήματος προστασίας των ονομασιών προέλευσης και των γεωγραφικών ενδείξεων είναι να εξασφαλίσει ένα ενιαίο και ανεξάντλητο σύστημα προστασίας των ονομάτων ως δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στην επικράτεια της Ένωσης[96]. Αυτό εξηγεί ότι, τόσο τα προϊόντα που παράγονται σε ένα από τα κράτη μέλη της Ένωσης όσο και αυτά που παράγονται σε τρίτες χώρες, μπορούν να επωφεληθούν από την ευρωπαϊκή σήμανση ως Π.Ο.Π ή Π.Γ.Ε.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν ο μπακλαβάς από την Τουρκία (Antep Baklavasi)[97] ως γεωγραφική ένδειξη, το τσάι Longjing από την Κίνα (Longjing Cha)[98] ως ονομασία προέλευσης, ο καφές από την Κολομβία (Café de Colombia)[99] ως γεωγραφική ένδειξη και το μαύρο τσάι Darjeeling από την Ινδία (Darjeeling black tea)[100] ως γεωγραφική ένδειξη[101]. Όπως αναφέρει το άρθρο 12, παρ.6:

> Στην περίπτωση προϊόντων με προέλευση από τρίτες χώρες ,τα οποία διατίθενται στην αγορά με ονομασία εγγεγραμμένη στο μητρώο, μπορούν να αναγράφονται στην επισήμανση οι ενδείξεις 'προστατευόμενη ονομασία προέλευσης' ή 'προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη' ή τα σχετικά σύμβολα της Ένωσης.

Η χρήση των συμβόλων στη συσκευασία ή στην επισήμανση των τροφίμων που φέρουν προστατευόμενη ονομασία γίνεται υποχρεωτική, ως αποτέλεσμα του άρθρου 12 παράγραφος 3 από τις 4 Ιανουαρίου 2016, χωρίς να θίγονται τα προϊόντα που έχουν διατεθεί

---

[94]Ο.π,άρθρο 2 ,παρ.2 .

[95]Για τους οίνους ισχύει ο *Κανονισμός 1308/2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών 922/72,234/79,1037/2001 και 1234/2007*. Για τα αλκοολούχα ποτά ισχύει ο *Κανονισμός 110/2008 για τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αλκοολούχων ποτών και την κατάργηση του κανονισμού 1576/89*. Για τους αρωματικούς οίνους ισχύει ο *Κανονισμός 251/2014 για τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αρωματικών οίνων και την κατάργηση του κανονισμού 1601/91*.

[96]*Assica & Kraft Foods Italia v.Associazione fra produtori per la tutela del salame feline,*C-35/13 [2014], *C*-202,(σκέψεις 26,27).

[97]Το«Antep baklavasi» είναι ένα τούρκικο γλυκό με στρώματα ζύμης φύλλου γεμισμένα με κρέμα και φιστίκια,γλυκισμένα με σιρόπι και κατασκευασμένα γύρω από την πόλη Γκαζιαντέπ.Με τον εκτελεστικό κανονισμό(ΕΕ) 1399/2013 καταχωρίσθηκε ως προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη.

[98]*Εκτελεστικός κανονισμός(ΕΕ) 449/2011*.

[99]*Εκτελεστικός κανονισμός(ΕΚ) 1050/2007*.

[100]*Εκτελεστικός κανονισμός(ΕΕ) 1050/2011*.

[101]Y.van Couter and F.Ath,"Protecting the Origin of Foodstuffs in the European Union",*EFFL*,no.4,2016,p.292.

στο εμπόριο ήδη πριν την ημερομηνία αυτή[102].Η υποχρέωση αυτή αφορά μόνο τα προϊόντα με προέλευση από την Ένωση[103] και συνεπώς δεν περιλαμβάνει τα προϊόντα τρίτων χωρών όπως η Ινδία, η Κίνα, η Τουρκία ή η Κολομβία.

Επί παραδείγματι, η σήμανση της Π.Ο.Π πρέπει υποχρεωτικά τώρα να εμφανίζεται στη συσκευασία του σαλαμιού Πάρμας (Parma Ham) που έχει προέλευση την περιοχή της Πάρμα στην Ιταλία, ενώ δεν είναι υποχρεωτική για την περίπτωση του τσαγιού Darjeeling, το οποίο προέρχεται από την Ινδία, μία τρίτη χώρα εκτός της Ένωσης.

Όπως συνέβη και με τους δύο προηγούμενους Κανονισμούς, το τρίπτυχο προστασίας των προϊόντων μέσα στην Ένωση εξακολουθεί να ισχύει χαρακτηρίζοντάς τα με ονομασία προέλευσης, με γεωγραφική ένδειξη και με εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα. Μάλιστα, στο άρθρο 5 παράγραφοι 1 και 2 ορίζονται οι προϋποθέσεις που θέτει ο Κανονισμός 1151/2012 για την κατοχύρωση μιας ονομασίας προέλευσης και μιας γεωγραφικής ένδειξης, καθώς και οι περιπτώσεις μη κατοχύρωσης όπως αυτές αναφέρονται στο άρθρο 6. Οι τελευταίες αφορούν γενικές ενδείξεις[104], σύγκρουση με ονομασίες φυτικών ποικιλιών και φυλών ζώων[105], ομώνυμες καταχωρημένες ονομασίες[106], ομώνυμες ονομασίες που προκαλούν εσφαλμένη εντύπωση στον καταναλωτή για την προέλευση των προϊόντων και εμπορικά σήματα[107].

---

[102] Άρθρο 59 του κανονισμού 1151/2012.

[103]Ό.π, άρθρο 12,παρ.3.

[104]Η περίπτωση της λέξης «Cheddar» που αποτελεί ονομασία χωριού στην περιοχή Somerset του Ηνωμένου Βασιλείου και ταυτόχρονα αναφέρεται και στο κίτρινο τυρί που ιστορικά παράγεται σ' αυτή την περιοχή. Καθώς, το τυρί «Cheddar» κατασκευάζεται γρήγορα και πωλείται σε άλλες χώρες της Κοινοπολιτείας και των ΗΠΑ, έχασε την αρχική του σημασία και το κοινό σταμάτησε να συνδέει το «Cheddar» με το βρετανικό χωριό που αυτό προέρχεται με αποτέλεσμα να καταστεί γενικός όρος. Ωστόσο, το γεγονός αυτό δεν σήμαινε πως το όνομα Cheddar δε θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος μια προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης ή γεωγραφικής ένδειξης. Απόδειξη αποτελεί η κατοχύρωση της ονομασίας «West Country Farmhouse Cheddar Cheese» ως ονομασίας προέλευσης το 1996 με το κανονισμό 1107/96. Παρόμοια και η περίπτωση της ονομασίας «Gouda», η οποία είχε καταστεί κοινή για αυτό το είδος τυριού, όμως οι ονομασίες «Noord-Hollandse Gouda» και «Gouda Holland» κατοχυρώθηκαν ως ονομασία προέλευσης και ως γεωγραφική ένδειξη αντίστοιχα το 1996 και το 2010.

[105]Η ονομασία «Abondance»στην Γαλλία έχει καταχωρηθεί ως ονομασία προέλευσης για τυρί με το κανονισμό 1107/96 αν και ορίζει ακόμη τα βοοειδή της φυλής. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η καταχώριση έγινε αποδεκτή, διότι θεωρήθηκε ότι δε θα μπορούσε να υπάρξει σύγχυση μεταξύ του τυριού και της φυλής.

[106]Χρησιμοποιώντας ως υποθετικό παράδειγμα την περίπτωση της ονομασίας «Café de Colombia» η οποία είναι καταχωρημένη ως γεωγραφική ένδειξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση για καφέ με προέλευση από την Κολομβία της νότιας Αμερικής ενώ συνάμα η λέξη Colombia αποτελεί δήμο στο Las Tunas της Κούβα. Εάν οι παραγωγοί καφέ από το δήμο της Κολομβίας στην Κούβα επιθυμούν να αιτηθούν για την ομώνυμη γεωγραφική ένδειξη «Cafe de Colombia», αυτό συνεπάγεται απόρριψή της με την αιτιολογία ότι μπορεί να παραπλανήσει τους καταναλωτές όσον αφορά την πραγματική καταγωγή του προϊόντος.

[107]Μετά την κοινοποίηση της αίτησης για την προστασία της γεωγραφικής ένδειξης «Bayerisches Bier», οι Κάτω Χώρες και οι δανικές αρχές ανακοίνωσαν στην Επιτροπή την ύπαρξη των δύο εμπορικών σημάτων που χρησιμοποιούνται για μπύρα τα οποία ενδέχεται να συγκρούονται με μια τέτοια γεωγραφική ένδειξη: το ολλανδικό εμπορικό σήμα «Bavaria» και το δανικό «Hoker Bajer». Ωστόσο, θεωρήθηκε ότι η καταχώριση της ονομασίας «Bayerisches Bier» δεν ήταν ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την πραγματική ταυτότητα του προϊόντος. Συνεπώς, η προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη «Bayerisches Bier» συνυπάρχει σήμερα στην αγορά με τα εμπορικά σήματα «Bavaria» και «Hoker Bajer».

Η σχέση της σύνδεσης των προϊόντων με το τόπο προέλευσης είναι ισχυρή και απαραίτητη για τα προϊόντα με Π.Ο.Π και με Π.Γ.Ε, πράγμα το οποίο δεν απαιτείται στη περίπτωση των ΕΠΙΠ, καθώς αυτό που υπολογίζεται είναι η συγκεκριμένη μέθοδος παραγωγής και/ή σύνθεση των προϊόντων από μία αναγνωρισμένη παραδοσιακή πρακτική[108]. Ένα διάσημο παράδειγμα καταχωρημένου προϊόντος από το 1998 στην Ε.Ε ως προϊόντος με συγκεκριμένο χαρακτήρα και έχοντας το δικαίωμα να χρησιμοποιεί τη σήμανση του ΕΠΙΠ αποτελεί η Μοτσαρέλα (Mozzarella)[109] .Μία ακόμη περίπτωση καταχώρισης για τη προστασία της παραδοσιακής μεθόδου παραγωγής αποτελούν τα Kriek, Framboise-Lambic και τα παράγωγά τους (μπύρα με γεύση από κεράσι ή άλλα φρούτα) του Βελγίου[110][111].

Ως προς την προστασία των καταχωρημένων ονομασιών, ο Κανονισμός παραπέμπει στο άρθρο 13 παράγραφος 1. Σύμφωνα με το άρθρο 27, καθιερώνεται «ένα σύστημα προαιρετικών ενδείξεων ποιότητας με σκοπό να διευκολυνθεί η γνωστοποίηση, εντός της εσωτερικής αγοράς, των χαρακτηριστικών ή στοιχείων γεωργικών προϊόντων που προσδίδουν αξία, από τους παραγωγούς των προϊόντων αυτών». Δύο από τις κατηγορίες προαιρετικών ενδείξεων αποτελούν τα προϊόντα ορεινής παραγωγής και τα προϊόντα νησιωτικής γεωργίας όπως μας γνωστοποιούνται μέσω των άρθρων 31 και 32 αντίστοιχα.

Στην εικόνα 2 που έπεται παρουσιάζεται η σχηματική απεικόνιση της διαδικασίας που απαιτείται για την καταχώριση μίας Π.Γ.Ε ή Π.Ο.Π καθώς και των προϊόντων ΕΠΙΠ στα πλαίσια του νομικού πλαισίου που ισχύει στην Ε.Ε[112]. Οι κάθετες στήλες διαχωρίζουν τα προϊόντα σε ευρωπαϊκά και σε προϊόντα τρίτων χωρών και τα οριζόντια πλαίσια ορίζουν τη σταδιακή διαδικασία που ακολουθείται από την ομάδα των παραγωγών αρχικά, το ενδιαφερόμενο κράτος στη συνέχεια και τέλος τη δράση της Επιτροπής.

---

[108]Άρθρο 18,παρ.1 και 2 του κανονισμού 1151/2012.

[109]Η «Mozzarella» ως εγγυημένο παραδοσιακό ιδιότυπο δεν πρέπει να συγχέεται με την «Mozzarella di Bufala Campana» που αποτελεί προστατευόμενη ονομασία προέλευσης.

[110]*Κανονισμός(ΕΚ) 2301/97 της Επιτροπής της 20ης Νοεμβρίου 1997 για την εγγραφή ορισμένων ονομασιών στο «Μητρώο βεβαιώσεων ιδιοτυπίας» που προβλέπεται στον Κανονισμό (ΕΟΚ) 2082/92 του Συμβουλίου περί βεβαιώσεων ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων*,Επίσημη Εφημερίδα L 319 της 21.11.1997.

[111]Y.van Couter and F.Ath,"Protecting the Origin of Foodstuffs in the European Union",*EFFL*,no.4,2016,p.291.

[112]I.Kikkis, "Geographical indications of source",*Workshop on intellectual property protection organized in cooperation with The Centre for Innovation and Technology*,Industrial Research Institute of Lebanon,16 March 2015,p.19.

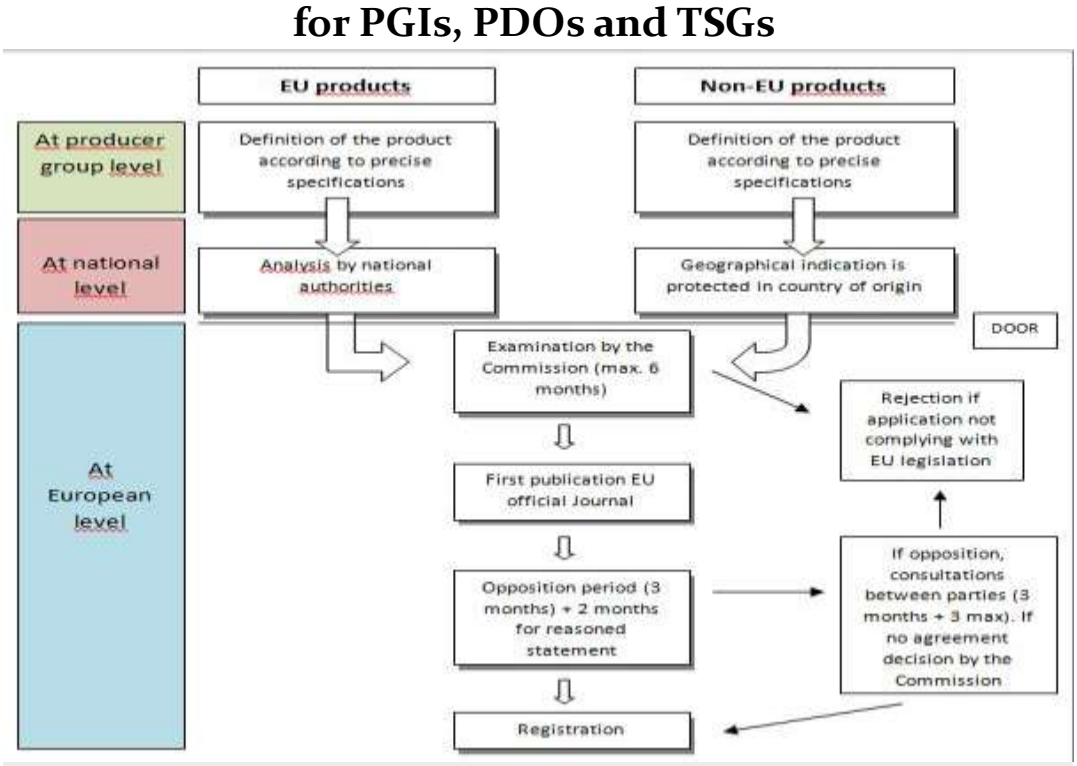

Εικόνα 2:Συνολική απεικόνιση της διαδικασίας καταχώρισης για ΠΓΕ,ΠΟΠ και ΕΠΠΠ στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Ο πίνακας 3 που ακολουθεί αποτυπώνει τα δέκα κορυφαία προϊόντα που έχουν καταχωρισθεί ως Π.Γ.Ε και Π.Ο.Π στην Ευρώπη, με βάση σχετική έρευνα που διεξήχθη από το γραφείο Πνευματικής Ιδιοκτησίας της Ε.Ε (στο εξής EUIPO) το πρώτο εξάμηνο του 2016.Να σημειωθεί ότι τα στοιχεία των πωλήσεων για μεμονωμένες γεωγραφικές ενδείξεις και η κατάταξη από τα έσοδα των πωλήσεων είναι ευαίσθητο εμπορικό δεδομένο και ως εκ τούτου, δεν μπορεί να καταστεί δημόσιο. Αυτές οι δέκα κορυφαίες ενδείξεις αντιπροσωπεύουν το 28% των πωλήσεων στην Ε.Ε. Όσον αφορά τις πωλήσεις των προϊόντων με γεωγραφική ένδειξη των τρίτων χωρών στην Ένωση παρατηρείται κυριαρχία από ένα μικρό αριθμό προϊόντων, όπως είναι ο Café de Colombia (καφές, Κολομβία) και η Τεκίλα (αλκοολούχο ποτό, Μεξικό)[113].

[113]EUIPO, "Infringement of protected geographical indications for wine,spirits,agricultural products and foodstuffs in the European Union",2016,p.28,διαθέσιμο στο : https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/Geographical_indications_report/geographical_indications_report_en.pdf (τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

Πίνακας 3 : Οι 10 κορυφαίες γεωγραφικές ενδείξεις στην Ευρώπη

Όνομα Γεωγραφικής Ένδειξης	**Τύπος Γεωγραφικής Ένδειξης**	**Προϊόν**	**Χώρα**
Bayerisches Bier	Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη	Μπύρα	Γερμανία
Cava	Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης	Κρασί	Ισπανία
Champagne	Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης	Κρασί	Γαλλία
Cognac	Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη	Αλκοολούχο ποτό	Γαλλία
Grana Padano	Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης	Τυρί	Ιταλία
Parmigiano Reggiano	Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης	Τυρί	Ιταλία
Pays d'Oc	Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη	Κρασί	Γαλλία
Prosciutto di Parma	Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης	Χοιρομέρι	Ιταλία

Rioja	Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης	Κρασί	Ισπανία
Scotch Whisky	Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη	Αλκοολούχο ποτό	Ηνωμένο Βασίλειο

3.5 Συμπερασματικές Παρατηρήσεις

Η γεωγραφική προέλευση των τροφίμων είναι μια ολοένα και πιο σημαντική ένδειξη τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τις επιχειρήσεις τροφίμων που ανταγωνίζονται για την προσοχή των καταναλωτών. Από την δεκαετία του 1990, τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας έχουν γίνει εμφανή, όχι μόνο στην πολιτική αλλά και στη βιομηχανία τροφίμων καθώς η έμφαση μετατοπίζεται από την ποσότητα στην ποιότητα. Αυτή η μετατόπιση υποστηρίζεται από την αφθονία των γεωργικών προϊόντων και των διάφορων διατροφικών κρίσεων που εμφανίστηκαν κατά τη διάρκεια της ίδιας δεκαετίας. Ως μια πιθανή απάντηση σε αυτό το πρόβλημα ήταν η εισαγωγή ενός συστήματος διασφάλισης της ποιότητας των τροφίμων. Έτσι, προέκυψαν ο χαρακτηρισμός των προϊόντων με Π.Ο.Π ή Π.Γ.Ε και με ΕΠΙΠ μέσω των Κανονισμών που εξετάστηκαν ανωτέρω. Το αμέσως επόμενο βήμα από μέρους της Ένωσης αποτέλεσε ο καθορισμός του νομικού πλαισίου για τη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των αλκοολούχων ποτών στην Ευρώπη.

Κεφάλαιο Τέταρτο

Η Προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων και των Ονομασιών Προέλευσης για τα Αλκοολούχα Ποτά στην Ευρώπη

4.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Η προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης για τα αλκοολούχα ποτά χρίζει ιδιαίτερης σημασίας στην Ευρώπη για τους καταναλωτές, τους παραγωγούς και για το γεωργικό τομέα, γεγονός που δικαιολογεί την ύπαρξη ξεχωριστού νομοθετικού πλαισίου. Όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, οι Κανονισμοί που εξετάστηκαν αφορούσαν αποκλειστικά τα γεωργικά τρόφιμα και προϊόντα και έκαναν ξεχωριστή μνεία για την προστασία των οίνων και των αλκοολούχων ποτών. Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι να μελετηθεί το ισχύον νομικό πλαίσιο μέσω της εξέτασης του Κανονισμού (ΕΚ) 110/2008 και του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 716/2013. Στη συνέχεια, θα επιχειρηθεί η οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής, της έκτασης, της περιγραφής της επισήμανσης και της σχέσης μεταξύ εμπορικού σήματος και γεωγραφικής ένδειξης των αλκοολούχων ποτών αναδεικνύοντας τη σημασία της προστασίας μιας γεωγραφικής ένδειξης ιδιαίτερα μετά και από την ξεχωριστή αναφορά στα άρθρα 22 και 23 της Συμφωνίας TRIPs.Τέλος, μέσω διαγραμμάτων θα αποτυπωθεί η οικονομική σημασία των αλκοολούχων ποτών με γεωγραφική ένδειξη στην Ευρώπη.

4.2 Ο Κανονισμός (ΕΚ) 110/2008[114] για τον Ορισμό, την Περιγραφή, την Παρουσίαση, την Επισήμανση και την Προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων των Αλκοολούχων Ποτών και την κατάργηση του κανονισμού 1576/89.

Ο Κανονισμός 1576/89[115] για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, το χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών μαζί με τον Κανονισμό 1014/90[116] περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής για τον ορισμό, το χαρακτηρισμό και την παρουσίαση

[114] *Κανονισμός(ΕΚ) 110/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2008 σχετικά με τον ορισμό,την περιγραφή,την παρουσίαση,την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αλκοολούχων ποτών και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1576/89 του Συμβουλίου*,Επίσημη Εφημερίδα L 39 της 13.2.2008.

[115] *Κανονισμός(ΕΟΚ) 1576/1989 του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 1989 για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό,το χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών*,Επίσημη Εφημερίδα L 160 της 12.6.1989.

[116] *Κανονισμός(ΕΟΚ) 1014/1990 του Συμβουλίου της 24ης Απριλίου 1990 περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής για τον ορισμό,το χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών*,Επίσημη Εφημερίδα L 105 της 25.4.1990.

των αλκοολούχων ποτών αποτέλεσαν τις αρχικές επιτυχείς νομοθετικές ρυθμίσεις στο τομέα των αλκοολούχων ποτών. Ωστόσο, η εξέλιξη του τομέα αυτού πυροδότησε την ανάγκη για διασαφήνιση των κανόνων που αφορούν τον ορισμό ,την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών καθώς και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων ορισμένων από αυτά λαμβάνοντας υπόψη και τις παραδοσιακές μεθόδους παραγωγής[117].

Έτσι, οι ανωτέρω Κανονισμοί καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν από το νέο νομοθετικό πλαίσιο , το οποίο στόχευε στην υψηλή προστασία των καταναλωτών, στη διατήρηση της φήμης των παραγόμενων στην Ένωση αλκοολούχων ποτών τόσο στο εσωτερικό όσο και στο διεθνές επίπεδο, στην αποτροπή των δόλιων πρακτικών, στη διασφάλιση της διαφάνειας στην αγορά και κατ' επέκταση στον θεμιτό ανταγωνισμό[118].

Ο νέος Κανονισμός 110/2008 για τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αλκοολούχων ποτών ετέθη σε ισχύ από τις 20 Μαΐου 2008 θεσπίζοντας καθορισμένα κριτήρια για τη νομοθεσία[119].Μάλιστα,

προκειμένου να αποσαφηνιστούν ορισμένες διατάξεις του Κανονισμού 110/2008 και να διασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή τους στα κράτη μέλη θεσπίζονται λεπτομερείς κανόνες ιδίως όσον αφορά τη χρήση σύνθετων όρων, μνειών, επωνυμιών πώλησης και των γεωγραφικών ενδείξεων για την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών[120] με τον εκτελεστικό Κανονισμό 716/2013[121].

Επιπλέον, ο Κανονισμός 110/2008 υποβλήθηκε σε τροποποίηση από τον Κανονισμό 1334/2008[122] για τις αρωματικές ύλες και ορισμένα συστατικά τροφίμων με αρωματικές ιδιότητες που χρησιμοποιούνται εντός και επί των τροφίμων όπως αποτυπώνονται στο άρθρο 28[123] αυτού.

---

[117]Αιτιολ.σκέψη 1 του κανονισμού 110/2008.
[118]Ό.π,αιτ. σκέψη 2.
[119]Ό.π,αιτ.σκέψη 4.
[120]Αιτιολ.σκέψη 1 του εκτελεστικού κανονισμού 716/2013.
[121]*Εκτελεστικός Κανονισμός(ΕΕ)716/2013 της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 2013 για τη θέσπιση των κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 110/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ονομασία,την περιγραφή,την παρουσίαση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αλκοολούχων ποτών*,Επίσημη Εφημερίδα L 201 της 26.7.2013.
[122]*Κανονισμός(ΕΚ) 1334/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 για αρωματικές ύλες και ορισμένα συστατικά τροφίμων με αρωματικές ιδιοτητες που χρησιμοποιούνται εντός και επί των τροφίμων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1601/91 του Συμβουλίου,του κανονισμού (ΕΚ) 2332/96,του κανονισμού (ΕΚ) 110/2008 και της οδηγίας 2000/13/ΕΚ*,Επίσημη Εφημερίδα L 354 της 31.12.2008.
[123]Η τροποποίηση αφορά το άρθρο 5,παρ.2,στ.γ,το άρθρο 5,παρ.3,στ.γ,τα σημείο 9 του παραρτήματος Ι και τα σημεία 19,στ.γ,20,στ.γ,21,στ.α,ii,23,στ.γ,24,στ.γ,30,στ.α,32,στ.γ,41,στ.γ,44,στ.α,γ,στ.γ των παραγράφων 25,26,27,28,29,33,34,35,36,37,38,39,40,42,43,45 και 46.

4.2.α) Πεδίο Εφαρμογής και Έκταση

Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 5 και το άρθρο 1 του παρόντος Κανονισμού ορίζεται ως αντικείμενό του ο καθορισμός των κανόνων που αφορούν τον ορισμό,την περιγραφή, την παρουσίαση και την επισήμανση καθώς και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αλκοολούχων ποτών[124].Περαιτέρω μας γνωρίζει τη σύνδεσή του με την Ένωση και τις τρίτες χώρες ορίζοντας ως πεδίο εφαρμογής :

> όλα τα αλκοολούχα ποτά που διατίθενται στην αγορά της Κοινότητας,είτε παράγονται εντός της ή σε τρίτες χώρες,όπως επίσης και σε εκείνα που παράγονται στην Κοινότητα για εξαγωγή.Ακόμη, εφαρμόζεται στη χρησιμοποίηση της αιθυλικής αλκοόλης ή/και των προϊόντων απόσταξης γεωργικής προέλευσης κατά την παραγωγή των αλκοολικών ποτών και στη χρήση των επωνυμιών των αλκοολούχων ποτών στην παρουσίαση και την επισήμανση τροφίμων[125].

Για εξαιρετικές περιπτώσεις ,εφόσον το απαιτεί η νομοθεσία της τρίτης χώρας εισαγωγής, είναι δυνατόν να χορηγείται παρέκκλιση από τις διατάξεις των παραρτημάτων Ι και ΙΙ[126].Προχωρώντας προς τον ορισμό της έννοιας του αλκοολούχου ποτού επικεντρωνόμαστε στο άρθρο 2,παρ.1 όπου τίθενται και οι προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες ως αλκοολούχο ποτό νοείται :

> το αλκοολικό ποτό που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση,έχει ιδιαίτερα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά,ελάχιστο αλκοολικό τίτλο 15% vol[127] και παράγεται είτε απευθείας με απόσταξη φυσικά ζυμωθέντων προϊόντων, με ή χωρίς προσθήκη αρτυμάτων ή/και με διαβροχή φυτικών υλών σε αιθυλική αλκοόλη γεωργικής προέλευσης ή/και σε προϊόντα απόσταξης γεωργικής προέλευσης ή/και με προσθήκη αρτυμάτων,σακχάρων και άλλων γλυκαντικών προϊόντων είτε με ανάμειξη αλκοολούχου ποτού με ένα ή περισσότερα άλλα αλκοολούχα ποτά ή/και αιθυλική αλκοόλη γεωργικής προέλευσης ή προϊόντων απόσταξης αυτής ή/και άλλα αλκοολικά ποτά ή/και ποτά.

Για τους σκοπούς του παρόντος Κανονισμού, οι τεχνικοί όροι και οι τεχνικές απαιτήσεις καθορίζονται στο παράρτημα Ι[128]. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως ,η αιθυλική αλκοόλη που χρησιμοποιείται για την παραγωγή των αλκοολούχων ποτών και όλων των συστατικών τους είναι αποκλειστικά γεωργικής προέλευσης και σύμφωνη με τον ορισμό που

---

[124] Άρθρο 1,παρ.1 του κανονισμού 110/2008.
[125] Ό.π,άρθρο 1,παρ.2.
[126] Ό.π,άρθρο 1,παρ.3.
[127] Ο ελάχιστος αλκοολικός τίτλος τελεί υπό επιφύλαξη του ορισμού του προϊόντος της κατηγορίας 41 του παραρτήματος ΙΙ (Λικέρ με βάση αυγά ή advocaat ή avocat ή advokat).
[128] *Buraeu nationall interprofessionel du Cognac v.Gust.Ramin Oy ,* C-4/10 και C-27/10[2011],I-06131 (σκέψη 54).

περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι σημείο 1 του παρόντος Κανονισμού αποκλείοντας την αλκοόλη συνθετικής και μη γεωργικής προέλευσης[129].

Στα επόμενα άρθρα 4 και 5, ο Κανονισμός εστιάζει στις κατηγορίες των αλκοολούχων ποτών ταξινομώντας τα ,στο παράρτημα ΙΙ καθώς και στους γενικούς κανόνες που αιτιολογούν την ταξινόμηση αυτή. Ειδικότερα,προβλέπει δύο μεγάλες κατηγορίες με την επιφύλαξη των ειδικών κανόνων για αλκοολούχα ποτά ,πρώτον, με αριθμό 1 έως 14 και δεύτερον 15 έως 46,όπως αυτά εμφανίζονται στο παράρτημα ΙΙ.Επί παραδείγματι, στη πρώτη ομάδα εντάσσονται ποτά όπως το ρούμι,το ουίσκι,το μπράντυ,τα αποστάγματα στεμφύλων σταφυλής,φρούτων,σταφίδας ή μηλίτη, ενώ στη δεύτερη η βότκα,το gin,τα ακοολούχα με κύμινο,άρκευθο,άνισο,bitter(πικρό αλκοολούχο ποτό) ή τα λικέρ[130](ηδύποτο).

Όσον αφορά την νομοθεσία που ακολουθούν τα κράτη μέλη για τα αλκοολούχα ποτά που παράγονται εντός της επικράτειάς τους και ειδικότερα για τις καταχωρισμένες στο Παράρτημα ΙΙΙ γεωγραφικές ενδείξεις ή για τη καθιέρωση νέων γεωγραφικών ενδείξεων όπως μας πληροφορεί το άρθρο 6,δύνανται να θεσπίζουν αυστηρότερους κανόνες από εκείνους του παραρτήματος ΙΙ για την παραγωγή, περιγραφή,παρουσίαση και επισήμανση αρκεί να είναι συμβατοί με το κοινοτικό δίκαιο και να μην επιφέρουν αποκλεισμό ή διαχωρισμό.

4.2.β) Περιγραφή, Παρουσίαση και Επισήμανση Αλκοολούχων Ποτών

Σύμφωνα με το άρθρο 7,οι όροι «περιγραφή», «παρουσίαση» και «επισήμανση» ορίζονται στα σημεία 14,15 και 16 του παραρτήματος Ι του Κανονισμού.

Συγκεκριμένα, ως περιγραφή νοούνται «οι όροι που χρησιμοποιούνται στην επισήμανση, την παρουσίαση και τη συσκευασία των αλκοολούχων ποτών, στα συνοδευτικά έγγραφα για τη μεταφορά τους, στα εμπορικά έγγραφα, ειδικότερα στα τιμολόγια και στα δελτία παράδοσης καθώς και στη διαφήμισή τους».

Ως παρουσίαση ορίζονται «οι ενδείξεις στην επισήμανση και στη συσκευασία καθώς και στη διαφήμιση και την προώθηση των πωλήσεων, σε εικόνες ή παρεμφερή μέσα, καθώς και στο δοχείο, περιλαμβανομένης της φιάλης και του πώματος». Προς χάριν

[129] Άρθρο 3,παρ.1,2,4 του κανονισμού 110/2008.

[130] Κατά παρέκκλιση προς τις διατάξεις του άρθρου 10,παρ.1του κανονισμού 110/2008,οι ακόλουθοι σύνθετοι όροι που απαριθμούνται στην κατηγορία 32 στοιχείο δ του παραρτήματος ΙΙ (prune-brandy,orange-brandy,apricot-brandy,cherry-brandy,solbaerrom‘ρούμι μαύρου φραγκοστάφυλου’), επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται για την παρουσίαση των λικέρ που παράγονται στην Κοινότητα μόνο όταν έχει χρησιμοποιηθεί αιθυλική αλκοόλη γεωργικής προέλευσης κατά τις καθιερωμένες μεθόδους παραγωγής.

επεξήγησης της σημασίας της περιγραφής και της παρουσίασης ενός αλκοολούχου ποτού, η νομολογία του Δικαστηρίου προσφέρει την υπόθεση C-136/96[131].

Στην εν λόγω υπόθεση, *The Scotch Whisky Association v.COFEPP*, το Δικαστήριο έκρινε πως η χρήση των λέξεων «Blended Whisky Spirit» και «spiritueux au whisky» (αλκοολούχο ποτό με ουίσκι) στην επισήμανση των φιαλών του ποτού σε σχέση με ένα ποτό αραιωμένο κάτω από το απαιτούμενο επίπεδο αλκοόλης του 40% για το χαρακτηρισμό του ως «ουίσκι» στο πλαίσιο του κανονισμού του Συμβουλίου 1576/89 για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, το χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών, παραβίασε τον Κανονισμό αυτό.

Τέλος, ως επισήμανση[132] νοούνται «όλες οι περιγραφές και άλλες αναφορές, σημεία, σχέδια ή εμπορικά σήματα, τα οποία χαρακτηρίζουν ένα ποτό και εμφανίζονται στο ίδιο δοχείο, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος πωματισμού ή στην ετικέτα που έχει προσδεθεί στο δοχείο και στο περίβλημα του λαιμού της φιάλης».

Στα επόμενα άρθρα ορίζονται η έννοια της επωνυμίας πώλησης καθώς και ειδικοί κανόνες , ως προς τον τρόπο που τα αλκοολούχα ποτά με βάση την ταξινόμηση που προαναφέρθηκε φέρουν την περιγραφή,παρουσίαση και επισήμανση,τις επωνυμίες πώλησης και τις γεωγραφικές ενδείξεις. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη χρήση σύνθετου όρου[133] ή μνείας στην παρουσίαση τροφίμου εκτός, εάν η αλκοόλη προέρχεται αποκλειστικά από το αναφερόμενο αλκοολούχο ποτό.Προς χάριν επεξήγησης, χρησιμοποιείται ο Κανονισμός 716/2013 με τα άρθρα 3,4 και 5 θέτοντας τους σχετικούς κανόνες με τη χρήση σύνθετων όρων,μνειών και της έννοιας της αραίωσης. Επιπρόσθετα,γίνεται λόγος για τις έννοιες της σύμμειξης[134] και της παλαίωσης[135] , καθώς πολλές φορές για τη μεν σύμμειξη η περιγραφή, παρουσίαση και επισήμανση των αλκοολούχων ποτών είναι δυνατόν να συμπληρώνεται με την ένδειξη «blend», «blending»ή «blended» σε περίπτωση που το αλκοολούχο ποτό είναι αποτέλεσμα αυτής και για τη δε παλαίωση, η διάρκεια της ή η ηλικία μπορεί να αναφέρεται

---

[131] *The Scotch Whisky Association κατά COFEPP,Prisunic SA και Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (CASAL),*C-136/96[1998],I-04571(σκέψεις 30,46-48*).*

[132]Στην υπόθεση *Tribunal de police de Bordeaux v.Michele Voisine*, C-46/94[1995],I-03923,το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί για τον ορισμό της σήμανσης με ετικέτα που διατυπώνεται στο άρθρο 38,παρ.1 του κανονισμού 2392/89 σχετικά με το αν περιλαμβάνει τη διακόσμηση ή τη διακοσμητική ένδειξη που ουδεμία σχέση έχει με τον οίνο που αφορά ,αποφασίζοντας πως εμπίπτει στην έννοια της σημάνσεως με ετικέτα κατά τον κανονισμό. Η εξαίρεση της τιθέμενης επί φιάλης διακοσμήσεως από τον ορισμό της σημάνσεως με ετικέτα θα μπορούσε να δημιουργήσει ψευδείς εντυπώσεις και σύγχυση στους εμπόρους και τους καταναλωτές (σκέψεις 21,23,24,30).Με το ίδιο σκεπτικό , για τον ορισμό της επισήμανσης στο σημείο 16 του παραρτήματος Ι του κανονισμού 110/2008 ,ενδέχεται ότι θα αντιμετωπιζόταν η χρήση της λέξης «συμπεριλαμβανομένου» .

[133]*Βασίλειο της Ισπανίας κατά Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με την επισήμανση και παρουσίαση των λικέρ καθώς και των προϋποθέσεων υπό τις οποίες επιτρέπονται οι σύνθετες ονομασίες με τη χρήση του όρου «brandy»,* C-217/91[1993],I-03923 (σκέψεις 8-9,19-20,22,31,33,36).

[134] Άρθρο 12,παρ.2 και παράρτημα Ι,σημ.7 του κανονισμού 110/2008.

[135] Ό.π, παρ.3 και ό.π,σημ.8.

μόνον όσον αφορά το νεότερο από τα αλκοολικά συστατικά και με την προϋπόθεση ότι το αλκοολούχο ποτό έχει υποστεί παλαίωση υπό φορολογικό έλεγχο ή άλλο έλεγχο με ισοδύναμες εγγυήσεις.

Σημαντικό κομμάτι, ακόμη, αποτελεί η χρήση των γλωσσών ώστε ο καταναλωτής να κατανοεί εύκολα όλα τα πληροφοριακά στοιχεία που αναγράφονται στις ενδείξεις.Μάλιστα, υπάρχει και πρόβλεψη για τα αλκοολούχα ποτά καταγωγής τρίτων χωρών, καθώς επίσης και για αλκοολούχα ποτά που παράγονται εντός της Κοινότητας και προορίζονται για εξαγωγή.

4.2.γ) Γεωγραφικές Ενδείξεις Αλκοολούχων Ποτών

Το τρίτο κεφάλαιο των Κανονισμών 110/2008 και 716/2013 είναι αφιερωμένο στις γεωγραφικές ενδείξεις[136]. Κατά τον παρόντα Κανονισμό 110/2008 ως γεωγραφική ένδειξη στο άρθρο 15 νοείται :

> η ένδειξη που δηλώνει ότι ένα αλκοολούχο ποτό κατάγεται από την επικράτεια χώρας ή από περιοχή ή τοποθεσία αυτής της επικράτειας, εφόσον μια δεδομένη ποιότητα, φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό του αλκοολούχου ποτού μπορεί να αποδοθεί κατά κύριο λόγο στη γεωγραφική του καταγωγή.

Οι προαναφερόμενες γεωγραφικές ενδείξεις που έχουν καταχωρισθεί στο παράρτημα ΙΙΙ δεν περιλαμβάνουν επωνυμίες που έχουν καταστεί γενικές και πληρούν όλες τις προδιαγραφές του τεχνικού φακέλου που ορίζει το άρθρο 17 περί καταχώρισης γεωγραφικών ενδείξεων.

Οι προδιαγραφές αυτές περιλαμβάνουν το όνομα, την κατηγορία, τη γεωγραφική ένδειξη, την περιγραφή των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών, τον καθορισμό της οικείας γεωγραφικής περιοχής, την περιγραφή της μεθόδου παρασκευής, τα λεπτομερή στοιχεία που επιβεβαιώνουν το δεσμό με τη γεωγραφική καταγωγή, τις απαιτήσεις των κειμένων κοινοτικών, εθνικών ή περιφερειακών διατάξεων του αλκοολούχου ποτού προς καταχώριση και τέλος, το όνομα και τα στοιχεία του αιτούντος με κάθε άλλο συμπληρωματικό στοιχείο σχετικά με την επισήμανση.

Μάλιστα, το άρθρο 22 σε συνδυασμό με το άρθρο 24 προβλέπουν την επαλήθευση της συμμόρφωσης ως προς τις προδιαγραφές του τεχνικού φακέλου όπως και έλεγχο και

[136]M.Blakeney,*The Protection of Geographical Indications;Law and Practice*,Northampton,USA,Edward Elgar Publishing,2014,pp.269-280.

προστασία των αλκοολούχων ποτών με βάση τον Κανονισμό (ΕΚ) 882/2004[137]για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων.

Η καταχώριση μιας γεωγραφικής ένδειξης πριν την κατάθεση του τεχνικού φακέλου απαιτεί την αίτηση για καταχώριση,η οποία υποβάλλεται στην Επιτροπή περιλαμβάνοντας κατά το άρθρο 6 του Κανονισμού 716/2013, το σχετικό έντυπο, τον τεχνικό φάκελο και τις βασικές προδιαγραφές που αναφέρθηκαν ανωτέρω.Η αίτηση υποβάλλεται σε μία από τις επίσημες γλώσσες της Ε.Ε,στη συνέχεια επαληθεύεται η συμβατότητά της και αν όλα είναι πρέποντα δημοσιεύεται στην Επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη σειρά C με ανοιχτό το ενδεχόμενο ένστασης από κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με έννομο συμφέρον κατά της καταχώρισης.

Όσον αφορά τις διασυνοριακές αιτήσεις καταχώρισης, υπάρχουν οι ακόλουθες τρεις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 7,παρ.1 και 2 του Κανονισμού 716/2013: πρώτον, η διασυνοριακή γεωγραφική ένδειξη να αφορά μόνο κράτη μέλη οπότε η σχετική αίτηση υποβάλλεται από κοινού ή από ένα από τα κράτη μέλη εξ ονόματος όλων,δεύτερον,να αφορά μόνο τρίτες χώρες,οπότε η αίτηση υποβάλλεται στην Επιτροπή είτε από έναν από τους αιτούντες εξ ονόματος των υπολοίπων είτε από μία από τις τρίτες χώρες εξ ονόματος των υπολοίπων και τρίτον,όταν η διασυνοριακή γεωγραφική ένδειξη αφορά τουλάχιστον ένα κράτος μέλος και τουλάχιστον μία τρίτη χώρα οπότε η αίτηση υποβάλλεται στη Επιτροπή από ένα από τα κράτη μέλη ,από μία από τις αρχές της τρίτης χώρας ή μία από τις ιδιωτικές οντότητες της εν λόγω τρίτης χώρας, η οποία καθίσταται αποδέκτης κάθε κοινοποίησης ή απόφασης που εκδίδει η Επιτροπή.

4.2.δ) Σχέση Εμπορικών Σημάτων και Γεωγραφικών Ενδείξεων

Το άρθρο 23 του Κανονισμού ρυθμίσει τη σχέση μεταξύ εμπορικών σημάτων και γεωγραφικών ενδείξεων.Συγκεκριμένα,όπως αναφέρει η παράγραφος 1:

> η καταχώριση βιομηχανικού ή εμπορικού σήματος που περιέχει ή συνίσταται από γεωγραφική ένδειξη που έχει καταχωρισθεί στο παράρτημα ΙΙΙ του παρόντος Κανονισμού,απορρίπτεται ή ακυρώνεται, εφόσον η χρήση του ενδέχεται να οδηγήσει σε οποιαδήποτε από τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 16.

---

[137] *Κανονισμός(ΕΚ) 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων*,Επίσημη Εφημερίδα L 165 της 30.4.2004,τελευταία τροποποίηση από τον *κανονισμό (ΕΚ) 1791/2006*,Επίσημη Εφημερίδα L 363 της 20.12.2006, και L 352M της 31.12.2008.

Το άρθρο 16 μας γνωρίζει τους λόγους από τους οποίους προστατεύεται μια γεωγραφική ένδειξη όπως στην περίπτωση άμεσης ή έμμεσης εμπορικής χρήσης για προϊόντα που δεν καλύπτονται από την καταχώριση, στο βαθμό που τα εν λόγω προϊόντα είναι συγκρίσιμα με το αλκοολούχο ποτό που έχει καταχωρισθεί με τη συγκεκριμένη γεωγραφική ένδειξη ή η χρήση αυτή εκμεταλλεύεται τη φήμη της καταχωρισμένης γεωγραφικής ένδειξης.

Άλλες περιπτώσεις περιλαμβάνουν την προστασία γεωγραφικής ένδειξης από κάθε κατάχρηση,απομίμηση ή επίκληση καθώς και από κάθε ψευδή ή παραπλανητική ένδειξη ως προς την προέλευση, την καταγωγή, τη φύση ή βασικές ιδιότητες του προϊόντος στην περιγραφή,την παρουσίαση ή την επισήμανσή του ,που είναι ικανές να δημιουργήσουν εσφαλμένες εντυπώσεις για την καταγωγή του και ακολούθως να παραπλανήσουν τους καταναλωτές.Καμία γεωγραφική ένδειξη δεν καταχωρίζεται εάν, λόγω του καλού ονόματος και της φήμης του σήματος καθώς και της μακροχρόνιας χρήσης του εντός της Κοινότητας,ενδέχεται να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την αληθινή ταυτότητα του προϊόντος[138].

Επιπρόσθετα, εξαιρετικά σημαντικό είναι το ζήτημα της καταχώρισης εμπορικού σήματος που προηγείται από εκείνη της γεωγραφικής ένδειξης.Στην περίπτωση ετούτη που αποτυπώνεται στο άρθρο 23,παρ.2,υπό τη σκέπη της κοινοτικής νομοθεσίας,

> ένα εμπορικό σήμα ,η χρήση του οποίου αντιστοιχεί σε μια από τις καταστάσεις του άρθρου 16 περί προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων που συνοπτικά αναφέρθηκαν ανωτέρω,για το οποίο έχει υποβληθεί αίτηση ή έχει καταχωρισθεί ή καθιερωθεί διά της χρήσεως,εάν η δυνατότητα αυτή προβλέπεται από την οικεία νομοθεσία καλόπιστα και εντός του εδάφους της Κοινότητας,είτε πριν από την ημερομηνία προστασίας της γεωγραφικής ένδειξης στη χώρα καταγωγής είτε πριν από την 1η Ιανουαρίου 1996,μπορεί να συνεχίσει να χρησιμοποιείται παρά την καταχώριση της γεωγραφικής ένδειξης αρκεί να μην υπάρχει λόγος ακυρότητας ή ανάκλησης κατά τα οριζόμενα στην πρώτη Οδηγία 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων[139] ή στον Κανονισμό ΕΚ 40/94 του Συμβουλίου για το κοινοτικό σήμα[140].

Λόγου χάρη, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-4/10 και C-27/10 *Buraeu nationall interprofessionel du Cognac v. Gust.Ramin Oy*, το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφασίσει για διαφορά που προέκυψε στο πλαίσιο αγωγής εκ μέρους της επαγγελματικής οργάνωσης των

---

[138]Άρθρο 16,στοιχεία α,β,γ,δ του Κανονισμού 110/2008.

[139]*Οδηγία 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1988 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων*,Επίσημη Εφημερίδα L 40 της 11.2.1989.Τροποποίηση από την Απόφαση 92/2010,Επίσημη Εφημερίδα L 6 της 11.1.1992.

[140]*Κανονισμός (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 1993 για το κοινοτικό σήμα*,Επίσημη Εφημερίδα L 11 της 14.1.1994.Τελευταία τροποποίηση από τον *Κανονισμό(ΕΕ) 1891/2006*,Επίσημη Εφημερίδα L 386 της 29.12.2006.

Γάλλων παραγωγών κονιάκ (BNIC) σχετικά με τη καταχώριση στη Φινλανδία δύο εικονιστικών σημάτων με τη μορφή ετικέτας φιάλης (HIENOA KONJAKKIA για κονιάκ και CAFÉ COGNAC για λικέρ που περιλαμβάνει κονιάκ) αφορώντων οινοπνευματώδη ποτά από την εθνική υπηρεσία ευρεσιτεχνιών και σημάτων[141].Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο θα αποφάσιζε κατ'ουσίαν,αν τα άρθρα 16 και 23 του κανονισμού 110/2008 εμποδίζουν την καταχώριση σήματος που περιλαμβάνει γεωγραφική ένδειξη ή γενική ονομασία αντίστοιχη προς μια τέτοια ένδειξη και τη μετάφραση αυτής,για οινοπνευματώδη ποτά που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις χρησιμοποιήσεως της εν λόγω ένδειξης.Η λέξη «Cognac»που περιέχεται στα σήματα των οποίων η καταχώριση έδωσε λαβή για την εξεταζόμενη διαφορά περιλαμβάνεται τόσο στο παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού 1576/89 ,όσο και στο παράρτημα ΙΙΙ του Κανονισμού 110/2008 ως γεωγραφική ένδειξη προσδιορίζουσα αλκοολούχο ποτό καταγωγής Γαλλίας.Συνεπώς, ανεξάρτητα από την προστασία που απολαύει από το γαλλικό δίκαιο,η λέξη «Cognac» προστατεύεται και από την κοινοτική νομοθεσία ως γεωγραφική ένδειξη από τις 15 Ιουνίου 1989.Επομένως,η χρονική παρέκκλιση του άρθρου 23,παρ.1 του Κανονισμού 110/2008 δε μπορεί να ισχύσει για τα επίμαχα σήματα τα οποία καταχωρίσθηκαν στις 31 Ιανουαρίου 2003.Κατά συνέπεια,το Δικαστήριο έκρινε πως οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να αρνούνται την καταχώριση σήματος που περιέχει προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη και δεν καλύπτεται από τη χρονική παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 23,παρ.2 ή να ακυρώνουν την καταχώριση όταν η χρήση του σήματος δημιουργεί κάποια από τις καταστάσεις του άρθρου 16[142].

4.3 Οικονομική Σημασία των Αλκοολούχων Ποτών με Γεωγραφική Ένδειξη

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας[143]που διεξήχθη για τη χρονική περίοδο από 2005 έως 2010, η εκτίμηση των πωλήσεων στον τομέα των αλκοολούχων ποτών με γεωγραφική ένδειξη άγγιζε στα 8,3 δισεκατομμύρια ευρώ (€) αντιπροσωπεύοντας περίπου το 30% του όγκου των πωλήσεων της Ε.Ε. Μάλιστα, τα αλκοολούχα ποτά με γεωγραφική ένδειξη αυξήθηκαν κατά 2,8%, ενώ ,την ίδια στιγμή μειώθηκαν κατά 1,3%, σε όρους όγκου πωλήσεων όσα αλκοολούχα ποτά δε διέθεταν τη σχετική σήμανση προστασίας.

---

[141]M.Blakeney,*The Protection of Geographical Indications;Law and Practice*,Northampton,USA,Edward Elgar Publishing,2014,pp.283-286.

[142]*Buraeu nationall interprofessionel du Cognac v.Gust.Ramin Oy* ,C-4/10 και C-27/10[2011],I-06131 (σκέψεις 1,2,16,38,42-45).

[143]Chever.T,C.Renault,S.Renault, V.Romiev(AND- International), "Value of Production of Agricultural products and foodstuffs, wines, aromatized wines and spirits protected by a geographical indication(GI)-Final report-",2012,pp.65-67,διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/external-studies/2012/value-gi/final-report_en.pdf (τελευταία ενημέρωση 14 Φεβρουαρίου 2017).

Στο πίνακα 4 που ακολουθεί αποτυπώνονται οι συνολικές πωλήσεις των αλκοολούχων ποτών καθώς και το μερίδιο των γεωγραφικών ενδείξεων στην Ένωση μεταξύ των ετών 2005 και 2010.

Πίνακας 4 : Όγκος πωλήσεων αλκοολούχων ποτών και του μεριδίου των γεωγραφικών ενδείξεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση μεταξύ του 2005 και του 2010 (Source:AND-International survey for DG AGRI and Eurostat)

	2005	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**Αθροιστικά 2005/2010**
Σύνολο Αλκοολούχων ποτών	17203	18426	18309	18014	16437	17187	-0,1%
Αλκοολούχα ποτά με γεωγραφική ένδειξη	5083	5308	5570	5381	5387	5225	2,8%
Αλκοολούχα ποτά χωρίς γεωγραφική ένδειξη	12120	13120	12738	12634	11050	11962	-1,3%
Ποσοστό γεωγραφικής ένδειξης	29,5%	28.8%	30.4%	29,9%	32,8%	30,4%	/
Ποσοστό μη γεωγραφικής ένδειξης	70.5%	71.2%	69,6%	70,1%	67,2%	69,6%	/

Όσον αφορά τον τομέα των εξαγωγών, τα αλκοολούχα ποτά με γεωγραφική ένδειξη κατά το έτος 2010 άγγιξαν τα 4,6 δις € αντιπροσωπεύοντας περίπου το 64% της συνολικής αξίας των εξαγωγών εκτός Ένωσης. Ωστόσο, μόνο δύο ονομασίες συνέβαλαν σημαντικά στις εξαγωγές προς τρίτες χώρες, το σκωτσέζικο ουίσκι (Scotch Whisky) και το κονιάκ (Cognac), καθώς μαζί αντιπροσωπεύουν το 98% του συνόλου των αλκοολούχων ποτών με γεωγραφική ένδειξη που εξάγονται. Η αύξηση της τάξεως του 25 % που προήλθε από τις επιπλέον

πωλήσεις της Ένωσης προς τρίτες χώρες μεταξύ του 2005 και του 2010 οφείλεται κυρίως στην αύξηση του αποστάγματος οίνου (+42%) και του ουίσκι (+ 19%),ενώ η εξαγωγή στις άλλες κατηγορίες αλκοολούχων ποτών αυξήθηκε κατά 12% (κυρίως λόγω του λικέρ). Σε αντίθεση με τους οίνους και τα γεωργικά προϊόντα διατροφής, οι τρίτες χώρες αντιπροσώπευαν την κύρια αγορά για τα αλκοολούχα ποτά με γεωγραφική ένδειξη με το 56% της συνολικής αξίας των πωλήσεων.

Στην εικόνα 3 που έπεται μέσω γραφήματος αποτυπώνεται το ποσοστό που αντιστοιχεί στην κάθε αγορά με βάση το εμπόριο των αλκοολούχων ποτών με γεωγραφική ένδειξη και με κριτήριο τον προορισμό κατά το έτος 2010.

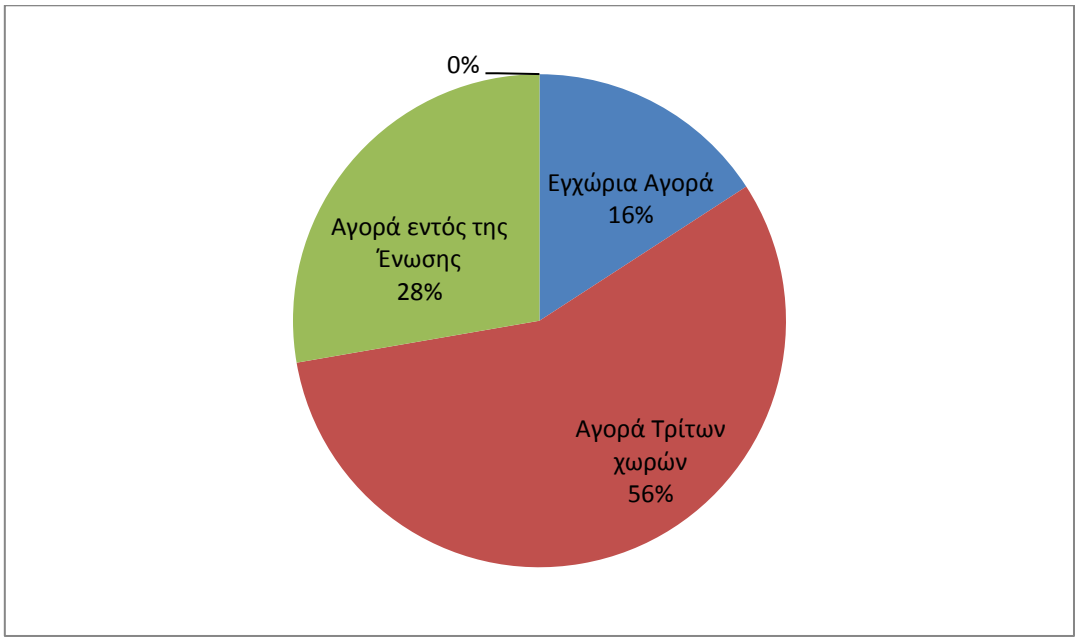

Εικόνα 3: Το εμπόριο των αλκοολούχων ποτών με γεωγραφική ένδειξη με βάση τον προορισμό (2010),(Source:AND-International survey for DG AGRI)

Τα κύρια κράτη μέλη που εμπλέκονται στις εξαγωγές εκτός της Ένωσης, όπως αποτυπώνεται στον πίνακα 5 με βάση δύο χρονικά έτη, το 2005 και το 2010,αποτελούν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία αλλά και η Ιρλανδία με ποσοστό 56%. Από την αντίπερα όχθη, οι βασικές χώρες αποδέκτες αλκοολούχων ποτών με γεωγραφική ένδειξη εκτός Ένωσης είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες (1,1 δις €),η Κίνα (350 εκατ. €) και η Ρωσία (239 εκατ. €).

Πίνακας 5: Οι εξαγωγές αλκοολούχων ποτών με γεωγραφική ένδειξη κρατών μελών εκτός της Ένωσης (2005 και 2010) σε M €(Source:AND-International survey for DG AGRI)

	Συνολικές πωλήσεις (2005)	Πωλήσεις σε αγορές τρίτων χωρών (2005)	Ποσοστό εξαγωγών τρίτων χωρών (2005)	Συνολικές πωλήσεις (2010)	Πωλήσεις σε αγορές τρίτων χωρών (2010)	Ποσοστό εξαγωγών τρίτων χωρών (2010)
Ηνωμένο Βασίλειο	3889	2202	57%	4434	2566	58%
Γαλλία	1590	1084	68%	2094	1535	73%
Ιρλανδία	585	221	38%	578	323	56%
Ισπανία	239	62	26%	207	74	36%
Ιταλία	150	10	7%	134	12	9%
Ελλάδα	69	3	4%	102	4	4%
Λοιπές	646	112	17%	599	101	17%
Σύνολο	**7168**	**3694**	**52%**	**8149**	**4614**	**57%**

4.4 Συμπερασματικές Παρατηρήσεις

Το κεφάλαιο αυτό ασχολήθηκε με την ιδιαίτερη κατηγορία των αλκοολούχων ποτών στην Ευρώπη καθώς και με το εξειδικευμένο νομικό πλαίσιο προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης αυτών. Επίκεντρο της ανάλυσης που προηγήθηκε αποτέλεσε ο Κανονισμός 110/2008 που χάρη στα άρθρα και τα παραρτήματά του στοχεύει στην κατανόηση του πεδίου εφαρμογής, της περιγραφής, της παρουσίασης και της επισήμανσης των αλκοολούχων ποτών.Παράλληλα, έμφαση δόθηκε και στο ζήτημα των εμπορικών σημάτων και της σύνδεσής τους με τις γεωγραφικές ενδείξεις. Προς το τέλος, αποτυπώθηκε διαγραμματικά μέσω ερευνών εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η οικονομική σημασία της καταχώρισης των γεωγραφικών ενδείξεων για τα αλκοολούχα ποτά για τα κράτη μέλη της Ένωσης αποδεικνύοντας πως η στενή προστασία μέσω σήμανσης οδηγεί σε σταδιακή αύξηση των πωλήσεων και των εξαγωγών ισχυροποιώντας με αυτό τον τρόπο το κριτήριο της προέλευσης.

Συμπεράσματα

Οι γεωγραφικές ενδείξεις αποτελούν συλλογικά δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας τα οποία προσδιορίζουν ένα αγαθό που προέρχεται από μία συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή διαθέτοντας χαρακτηριστικά, ιδιότητες ή φήμη που οφείλονται στην εν λόγω προέλευση. Επειδή οι γεωγραφικές ενδείξεις πιστοποιούν προϊόντα παραγόμενα με παραδοσιακές τεχνικές και επειδή το δικαίωμα της ιδιοκτησίας ανήκει σε μία περιοχή και όχι σε μία επιχείρηση,τα συγκεκριμένα αυτά προϊόντα πιστεύεται ότι συνεισφέρουν στην αγροτική ανάπτυξη,στην ταυτότητα της περιοχής και στη διατήρηση της βιοποικιλότητας σε σχέση με τα συμβατικά αγροτικά προϊόντα.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, παρατηρείται πως οι στρατηγικές διαφοροποίησης που φέρουν οι ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης είναι δυνατόν να επιφέρουν θετικά αποτελέσματα στο εμπόριο των τροφίμων,των οίνων και των αλκοολούχων πότων,αφού εστιάζουν στην ποιότητα,την αυθεντικότητα και την μοναδικότητα του «τόπου» προέλευσης.Η νέα αγορά, συνεπώς, που επεκτείνεται τα τελευταία χρόνια διεθνώς από την Ευρώπη στις χώρες της Ασίας και την Αμερική φαίνεται να κερδίσει έδαφος παρά τις έντονες διαφοροποιήσεις που προέρχονται από τα ιδιωτικά εμπορικά σήματα ή πιστοποιητικά.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από την άλλη πλευρά,τα προϊόντα με γεωγραφική ένδειξη υπόκεινται σε ένα σύστημα sui generis προστασίας.Η πιστοποίηση του τόπου προέλευσης προσδιορίζεται από τον Κανονισμό 1151/2012 της 21^{ης} Νοεμβρίου 2012 μέσα από τους δείκτες της προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης και της προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης.Στην περίπτωση των αλκοολούχων ποτών εφαρμόζεται ο Κανονισμός 110/2008 της 15^{ης} Ιανουαρίου 2008, ο οποίος εξειδικεύεται στη νομική τους προστασία αναδεικνύοντας τη σημασία τους για την οικονομία και την κοινωνία μετά και από τη ξεχωριστή μνεία που τους αποδίδει στα άρθρα 22 και 23 η Συμφωνία TRIPs.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η χρήση των ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης δεν ενδείκνυται για όλες τις περιοχές και για κάθε είδους προϊόντα,αλλά ιδιαίτερα για προϊόντα περιοχών που έχουν ισχυρή ταυτότητα,καθώς η αθρόα χρήση τους σε μη διαφοροποιημένες περιοχές περιορίζει τη χρησιμότητά τους και αδυνατίζει το σκοπό της προστασίας τους.

Ποιές θα είναι επομένως οι μελλοντικές προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν;Όπως αποτυπώθηκε σε πολλά σημεία της μελέτης, ο συνδυασμός των συστημάτων προστασίας δηλαδή του sui generis και των εμπορικών σημάτων(trademarks) συγκεντρώνει τα περισσότερα βλέμματα για τη μελλοντική εξέλιξη των γεωγραφικών

ενδείξεων. Οι γεωγραφικές ενδείξεις, μέσω της προστασίας τους, ως συλλογικά σήματα θα πρέπει να διατηρηθούν εντός ενός συστήματος εμπορικών σημάτων προωθώντας τη «μάρκα» με ταυτόχρονη δυνατότητα της περιφερειακής αγροτικής ανάπτυξης.Ο στόχος αυτός φαντάζει αρκετά δύσκολος λόγω των διαφοροποιήσεων στη νομοθεσία κυρίως μεταξύ των Η.Π.Α και της Ε.Ε, γεγονός που αποδεικνύεται από τις διάφορες συζητήσεις στα πλαίσια του Π.Ο.Ε. Μάλιστα, η διαφοροποίηση των δύο αυτών χωρών στα ζητήματα που αφορούν την προστασία των καταναλωτών κυρίως για τα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα και το μελλοντικό εμπόριο τροφίμων,οίνων και αλκοολούχων ποτών είναι εμφανής και επίκαιρη ιδιαίτερα μέσω των νέων συμφωνιών απλοποιημένης μορφής (CETA,TTIP),που ουσιαστικά προσπαθούν να επαναπροσδιορίσουν τους κανόνες του διεθνούς εμπορίου. Στα πλαίσια αυτής της νέας μορφής παγκοσμιοποιημένης αγοράς,η προστασία των ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης αποτελεί εγγύηση για την αειφόρο ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών,για υψηλότερα εισοδήματα των αναπτυσσόμενων χωρών,για προστασία των καταναλωτών και για τη διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων.

Ωστόσο,η χρήση των γεωγραφικών ενδείξεων, αν και προσφέρει πλεονεκτήματα που ταυτίζονται με την αυθεντικότητα,την ανάπτυξη και την ποιότητα, είναι δυνατόν να μειώσει τον ανταγωνισμό για τους νεοεισερχόμενους παραγωγούς στην αγορά από τους υπάρχοντες κατόχους γης, καθώς και να αποθαρρύνει τους παραγωγούς συνολικά από τη βελτίωση των προδιαγραφών των προϊόντων τους.

Συμπεριλαμβανομένου των ανωτέρω σκέψεων, η εξέλιξη της νομικής προστασίας των ενδείξεων γεωγραφικής προέλευσης για τα τρόφιμα,τους οίνους και τα αλκοολούχα ποτά που εξετάστηκαν ιδιαίτερα σε αυτή τη μελέτη απαιτεί προσεκτικούς χειρισμούς για την ορθή προσαρμογή της στη νέα εποχή του εμπορίου και της διασφάλισης της ποιότητας, ώστε να λειτουργεί ωφέλιμα τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους καταναλωτές.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

1.Βιβλία

- Αντωνόπουλος Γ.,Β., *Βιομηχανική Ιδιοκτησία*, β' έκδοση, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, εκδόσεις Σάκκουλα,2005.
- Ρόκας Κ.,Ν., *Βιομηχανική Ιδιοκτησία*,2η έκδοση, Αθήνα, εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκης,2011.
- Στεφάνου Α.,Κ. και Γκόρτσος Βλ.,Χ., *Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο*, Αθήνα, εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκης,2005.

2. Άρθρα

- Αποστολόπουλος Ε.,Χ., "Η προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων στην Ελλάδα και η ανάγκη ενίσχυσής της βάσει των κοινοτικών επιταγών",*ΔΕΕ*,12,2005(έτος 11ο),σσ.1274-1278.
- Νικολόπουλος,Τ., "Η κοινοτική προστασία των ονομασιών προέλευσης,των γεωγραφικών ενδείξεων και της ιδιοτυπίας των αγροτικών και διατροφικών προϊόντων (Κανονισμός 2081 και 2082/92 της 14 Ιουλίου 1992)",*ΕΕΕυρΔ*,3,1997,σσ.671-687.

- ------, “Η κατοχύρωση της ονομασίας προέλευσης της φέτας: νομικές διαστάσεις με αφορμή την απόφαση ΔΕΚ της 16.3.1999,συνεκδεικασθείσες υποθέσεις C-281/96,C-283/96,C-299/96”,*ΕΕΕυρΔ*,1,2000,σσ.107-113.
- ------, “Απόφαση της 6.12.2001 (Carl Kuhne GmbH and Co.KG και λοιποί κατά Jutro Konservenfabrik GmbH and Co.KG,C-269/99)”,*ΕΕΕυρΔ*,1,2002,σσ.126-140.
- Ρόκας Κ.,Ν., “Ενδείξεις γεωγραφικής προελεύσεως”,ΕΕμπΔ,1,1979,σσ.1-42.
- Σινανιώτη-Μαρούδη,Α., “Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Απόφαση της 04.05.1999 (Windsurfing Chiemsee Produktions GmbH κατά Boots und Segelzubehor Walter Huber και Franz Attenberger,C-108,109/97)”,*ΕΕμπΔ*,1999,σσ.850-858.
- Σπηλιόπουλος,Ο., “Το Πολυμερές Εμπορικό Σύστημα και η Ευρωπαϊκή Ένωση εν όψει της Νέας Χιλιετίας”,*ΕΕΕυρΔ*,1,2000,σσ.115-134.
- Σωτηρίου,Ι.,“Οι γεωγραφικές ενδείξεις προέλευσης αγροδιατροφικών προϊόντων. Χαρτογράφηση της ελληνικής συμμετοχής”,*Χωρογραφίες*,τ.3,αρ.1,2012,σσ.23-27.

3.Νομοθεσία

- Εθνική
  - Ν.146/1914 (ΦΕΚ Α’ 27.1.1914) «περί αθέμιτου ανταγωνισμού»
  - Ν.2290/1995 (ΦΕΚ Α’ 9.2.1995) «Κύρωση της Τελικής Πράξης που περιλαμβάνει τα αποτελέσματα των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο του Γύρου Ουρουγουάης»
- Κοινοτική
  a. Οδηγίες
     - Οδηγία 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1988 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων,Επίσημη Εφημερίδα L 40 της 11.2.1989.Τροποποίηση από την Απόφαση 92/2010,Επίσημη Εφημερίδα L 6 της 11.1.1992.
  b. Κανονισμοί
     - Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 449/2011 της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2011 για την καταχώριση ορισμένων ονομασιών στο μητρώο των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων[陕西苹果 (Shaanxi ping guo)(ΠΟΠ), 龙井茶 (Longjing Cha)(ΠΟΠ), 琯溪蜜柚 (Guanxi Mi

You) (ΠΟΠ), 蠡县麻山药 (Lixian Ma Shan Yao) (ΠΓΕ)], Επίσημη Εφημερίδα L 122 της 11.5.2011.

- Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 1050/2011 της Επιτροπής της 20ης Οκτωβρίου 2011 για την καταχώριση ονομασίας στο μητρώο των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων [Darjeeling (ΠΓΕ)],Επίσημη Εφημερίδα L 276 της 21.10.2011.
- Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 716/2013 της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 2013 για τη θέσπιση των κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 110/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ονομασία, την περιγραφή, την παρουσίαση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αλκοολούχων ποτών, Επίσημη Εφημερίδα L 201 της 26.7.2013.
- Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 1399/2013 της Επιτροπής της 12ης Δεκεμβρίου 2013 για την καταχώριση ονομασίας στο μητρώο προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων [Antep Baklavasi/Gaziantep Baklavasi (ΠΓΕ)],Επίσημη Εφημερίδα L 349 της 21.12.2013.
- Κανονισμός (ΕΚ) 1107/96 της Επιτροπής της 12ης Ιουνίου 1996 για την καταχώρηση των γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασιών προέλευσης σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΟΚ) 2081/92,Επίσημη Εφημερίδα L 148 της 21.6.1996.
- Κανονισμός (ΕΟΚ) 2081/92 του Συμβουλίου της 14ης Ιουλίου 1992 για τη προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, Επίσημη Εφημερίδα L 208 της 24.7.1992.
- Κανονισμός (ΕΟΚ) 2082/92 του Συμβουλίου της 14ης Ιουλίου 1992 για βεβαιώσεις ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, Επίσημη Εφημερίδα L 208 της 24.7.1992.
- Κανονισμός (ΕΚ) 509/2006 του Συμβουλίου της 20ης Μαρτίου 2006 για τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα που χαρακτηρίζονται ως εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα, Επίσημη Εφημερία 93 της 31.3.2006.

- Κανονισμός (ΕΚ) 510/2006 του Συμβουλίου της 20ης Μαρτίου 2006 για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, Επίσημη Εφημερίδα L 93 της 31.3.2006.
- Κανονισμός (ΕΕ) 1151/2012 του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2012 για τα συστήματα των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, Επίσημη Εφημερίδα L 343 της 14.12.2012.
- Κανονισμός (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) 922/72,234/79 και 1234/07 του Συμβουλίου, Επίσημη Εφημερίδα L 347 της 20.12.2013.
- Κανονισμός (ΕΕ) 251/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2013 για τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αρωματισμένων αμπελοοινικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1601/91 του Συμβουλίου, Επίσημη Εφημερίδα L 84 της 20.3.2014.
- Κανονισμός (ΕΚ) 1107/96 της Επιτροπής της 12ης Ιουνίου 1996 σχετικά με την καταχώριση των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2081/92,Επίσημη Εφημερίδα L 148 της 21.6.1996.
- Κανονισμός (ΕΚ) 2301/97 της Επιτροπής της 20ης Νοεμβρίου 1997 για την εγγραφή ορισμένων ονομασιών στο «Μητρώο βεβαιώσεων ιδιοτυπίας» που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 2082/92 του Συμβουλίου περί των βεβαιώσεων ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ),Επίσημη Εφημερίδα L 319 της 21.11.1997.
- Κανονισμός (ΕΚ) 1050/2007 της Επιτροπής της 12ης Σεπτεμβρίου 2007 για την καταχώριση ορισμένων ονομασιών στο μητρώο των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων [Mejillon de Galicia ή Mexillon ge Galicia

(ΠΟΠ)-Café de Colombia (ΠΓΕ)-Castagna Cuneo (ΠΓΕ)-Asparago Bianco di Bassano (ΠΟΠ)],Επίσημη Εφημερίδα L 240 της 13.9.2007.

- Κανονισμός (ΕΟΚ) 1576/89 του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 1989 για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, το χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών, Επίσημη Εφημερίδα L 160 της 12.6.1989.
- Κανονισμός (ΕΟΚ) 1014/90 της Επιτροπής της 24ης Απριλίου 1990 περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής για τον ορισμό, το χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών, Επίσημη Εφημερίδα L 105 της 25.4.1990.
- Κανονισμός (ΕΚ) 110/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2008 σχετικά με τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αλκοολούχων ποτών και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1576/89 του Συμβουλίου, Επίσημη Εφημερίδα L 39 της 13.2.2008.
- Κανονισμός (ΕΚ) 1334/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 για αρωματικές ύλες και ορισμένα συστατικά τροφίμων με αρωματικές ιδιότητες που χρησιμοποιούνται εντός και επί των τροφίμων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1601/91 του Συμβουλίου, του κανονισμού (ΕΚ) 2332/96,του κανονισμού (ΕΚ)110/2008 και της οδηγίας 2000/13/ΕΚ,Επίσημη Εφημερίδα L 354 της 31.12.2008.
- Κανονισμός (ΕΚ) 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, Επίσημη Εφημερίδα L 165 της 30.4.2004,τελευταία τροποποίηση από τον κανονισμό (ΕΚ) 1791/2006,Επίσημη Εφημερίδα L 363 της 20.12.2006, και L 352Μ της 31.12.2008.
- Κανονισμός (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 1993 για το κοινοτικό σήμα, Επίσημη Εφημερίδα L 11 της 14.1.1994.Τελευταία τροποποίηση από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1891/2006,Επίσημη Εφημερίδα L 386 της 29.12.2006.

c. Αποφάσεις

- Απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου ης 22ας Δεκεμβρίου 1994 σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994) καθόσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της, Επίσημη Εφημερίδα L 334 της 23.12.1994.

- Διεθνής
  - Σύμβαση των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας (1883)
  - Συμφωνία Μαδρίτης για την καταστολή των ψευδών ή παραπλανητικών ενδείξεων σχετικά με τα προϊόντα (1891)
  - Σύμβαση για τη χρήση των ονομασιών προέλευσης των ονομασιών τυριών(Σύμβαση Στρέσα) (1951)
  - Συμφωνία της Λισαβόνα για την προστασία των ονομασιών προέλευσης και της καταχώρισης τους (1958)
  - Συμφωνία Μπανγκούι για τη δημιουργία Αφρικανικού Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (1977)
  - Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου Βόρειας Αμερικής μεταξύ ΗΠΑ-Καναδά-Μεξικού (NAFTA) (1992)
  - Συμφωνία ΕΕ-Αυστραλίας για σταδιακή κατάργηση των ευρωπαϊκών ονομάτων για τους οίνους (1994)
  - Συμφωνία TRIPs για τα πνευματικά δικαιώματα που σχετίζονται με το εμπόριο (1994)
  - Συμφωνία ΕΕ-Μεξικού για αμοιβαία αναγνώριση και προστασία των ονομασιών προέλευσης για τα αλκοολούχα ποτά (+οίνοι) (1997)
  - Συμφωνία ελεύθερου εμπορίου μεταξύ Μεξικού και Χιλής (1998)
  - Συμφωνία εμπορίου ΕΕ-Νότιας Αφρικής για τη σταδιακή κατάργηση της χρήσης όρων και παραδοσιακών εκφράσεων για τα κρασιά (1999)
  - Συμφωνία ΕΕ-Ρουμανίας, Ουγγαρίας και Βουλγαρίας για το κρασί και την προστασία γεωγραφικών ενδείξεων και παραδοσιακών εκφράσεων (1999)
  - Συμφωνία ελεύθερου εμπορίου μεταξύ ΗΠΑ και Ιορδανίας (2009)

4.Υποθέσεις Δικαστηρίου

- *Βασίλειο της Δανίας, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και Γαλλική Δημοκρατία κατά της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, C-289/96,C-293/96 και C-299/96[1999],I-01541.
- *Βασίλειο της Ισπανίας κατά Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με την επισήμανση και παρουσίαση των λικέρ καθώς και των προϋποθέσεων υπό τις οποίες επιτρέπονται οι σύνθετες ονομασίες με τη χρήση του όρου «brandy»,* C-217/91[1993],I-03923.
- *Εισαγγελική Αρχή κατά Gerard Deserbais*,C-286/86 [1988],04907.

- *Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιρλανδίας (ιρλανδικά ενθύμια)*,C-113/1980[1981],01625.
- *Anbeuser Busch Inc v. Budejovicky Budvar np,* C-245/02 [2004],I-10989.
- *Assica & Kraft Foods Italia v. Associazione fra produtori per la tutela del salame feline,*C-35/13 [2014], *C*-202.
- *Bavaria Italia Srl v. Bayerischer Brauerbund Ev,* C-343/07 [2009],I-05491.
- *Bayerische Motorenwerke (BMW) v. Ronald Karel Deenik,*C-63/9I[1999],I-00905.
- *Buraeu nationall interprofessionel du Cognac v. Gust.Ramin Oy* , C-4/10 και C-27/10[2011],I-06131.
- *Carl Kuhne GmbH &Co.KG και λοιποί v. Jutro Konservenfabrik GmbH&Co.KG «Spreewalder Gurken»*,C-269/99[2001],I-09517.
- *Celine SARL v. Celine SA* , C-17/06 [2007],I-07041.
- *Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola v. Kserei Champignon GmbH & Co KG. και Eduard Bracharz GmbH* ,C-87/97 [1999],I-01301.
- *Exportur SA v. Lor και Confiserie Du Tech*, C-3/1991[1992],I-05529.
- *Gerolsteiner Brunnen GmbH & Co v. Putsch GmbH* , C-100/02 [2004],I-00691.
- *Gillette Co v. LA-Laboratories Ltd Oy,* C-228/03 [2005],I-02337.
- *The Scotch Whisky Association CO v.FEPP, Prisunic SA και Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (CASAL),*C-136/96[1998],I-04571.
- *Tribunal de police de Bordeaux v. Michele Voisine*, C-46/94[1995],I-03923.
- *Windsurfing Chiemsee Produktions und Vertriebs GmbH (WSC) v. Boots und Segelzubehor Walter Huber και Franz Attenberger* , C-108,109/97[1999],I-02779.

5.Αναφορές

- Ζαρωτιάδης,Γ.,Οζούνη,Ε.,Σερέτης,Σ.,Μουργή,Λ.,Τζαμουράνου,Ε. και Γ.Βελεγράκης, "TTIP:Οι επιπτώσεις στην ελληνική δημοκρατία, στην οικονομία και στην κοινωνία,2016,σσ.60-61,Διαθέσιμο στο: http://naturefriends-gr.blogspot.gr/2016/10/naturefriends-greece-ttip.html,(Τελευταία πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2017).

Ξενόγλωσση

1.Βιβλία

- Blakeney,M., *The Protection of Geographical Indications, Law and Practice*, Northampton, USA, Edward Elgar Publishing,2014.

2. Ηλεκτρονικό βιβλίο (E-book)

- O'Connor,B., *The Law of Geographical Indications*, London, UK, Cameron May Ltd,2004.Available from : https://books.google.gr ,(accessed 14 February 2017).

3.Άρθρα

- Becker,T. and A.Staus, "European food quality policy: the importance of geographical indication, organic certification and food quality insurance schemes in European countries",*12th EAAE Congress 'People, Food and Environments: Global trends and European Strategies'*,26-29 August 2008,Gent,Belgium,pp.1-15.

- Berard,L. and Ph. Marchenay, "Local products and Geographical Indications: taking account of local knowledge and biodiversity", *International Social Science Journal.Cultural Diversity and Biodiversity*,no.187,2006,pp.109-116.
- Couter van,Y., and F. d'Ath, "Protecting the origin of foodstuffs in the European Union",*EFFL*,4,2016,pp.290-308.
- IIbert,H. and M.Petit, "Are Geographical Indication a Valid property Right? Global Trends and Challenges", *Development Policy Review*,vol.27,no.5,2009,pp.503-528.
- Josling,T., "What's in a Name? The economics, law and politics of Geographical Indications for foods and beverages", *IIIS Discussion Paper*,no.109,2006,pp.1-30.
- Kikkis,I., "Geographical indications of source",*Workshop on intellectual property protection organized in cooperation with the Centre for Innovation and Technology*,Industrial Research Institute of Lebanon,16 March 2015,pp.1-34.
- Rippon,J.,M., "What is the geography of geographical indications? Place, production methods and Protected Food Names", *Area*, vol.46, no.2, 2014, pp.154-162.
- Velčovská,S. and T.Sadílek,"Analysis of quality labels included in the European Union quality schemes", *Czech J.Food Sci*.,vol.32, no.2, 2014, pp.194-203.

4.Αναφορές

- Chever,T.,C.Renault,S.Renault and V.Romiev (AND-International, "Value of production o agricultural products and foodstuffs, wines, aromatized wines and spirits protected by a geographical indication(GI)",2012,pp.1-87,Available from: https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/external-studies/2012/value-gi/final-report_en.pdf ,(accessed 14 February 2017).
- EUIPO, "Infringement of protected geographical indication for wine, spirits, agricultural products and foodstuffs in the European Union",2016,pp.4-40,Available from: https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/Geographical_indications_report/geographical_indications_report_en.pdf ,(accessed 14 February 2017).
- European Commission , "Q and A:European Commission study on the value of European Union Geographical Indications",*Brussels*,2013,pp.1-7,Available from: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-163_en.htm,(accessed 14 February 2017).
- WIPO, "Geographical indications, an introduction", *Geneva, Switzerland*, pp.1-44, Available from : http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/geographical/952/wipo_pub_952.pdf,(accessed 14 February 2017).

5. Νομοθεσία (Legislation)

- European Community, "Agreement between the European Community and Australia on Trade in Wine", *Official Journal of the European Union*, L86/3, 31 March 1994, Available from:http://ec.europa.eu/agriculture/markets/wine/third/austr_en.pdf (accessed 14 February 2017).
- ------, "Agreement between the European Community and the United Mexican States on the mutual recognition and protection of designation of spirit drinks", *Official Journal of the European Communities*, L152/16, 11 June 1997,Available from: http://ec.europa.eu/world/agreements/prepareCrateTreatiesWorkspace/treatiesGeneralData.do?step=0&redirect=true&treatyId=430 (accessed 14 February 2017).

- ------, "Agreement between the European Community and the Republic of South Africa on Trade in Wine", *Official Journal of the European Communities*, L28/4, 30 January 2002, Available from: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:028:0004:0105:EN:PDF (accessed 14 February 2017).
- ------, "Agreement between the European Community and the Republic of South Africa on Trade in Spirits", *Official Journal of the European Communities*, L28/113, 30 January 2002, Available from: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:028:0113:0125:EN:PDF (accessed 14 February 2017).

6. Διατριβή (Thesis)

- Makafu W.,K., "Protection of Geographical indications: To be or not to be in the EAC-EU Final EPA?"Master Thesis, University of Pretoria,2009/2010.

7. Ίντερνετ/Ηλεκτρονικές πηγές

- Darjeeling Tea-A geographical indication (GI), www.wipo.int/edocs/mdocs/geoind/en/wipo_geo_lim_11/wipo_geo_lim_11_11.pdf, (accessed 14 February 2017)
- In search of a perfect Cup, www.wipo.int/ipadvantage/en/details.jsp?id=2612, (accessed 14 February 2017)
- Foreign Trade Information System, NAFTA, www.sice.oas.org/trade/nafta/chap-172.asp,(accessed 14 February 2017)
- Fromages AOP de Normandie, http://www.fromage-normandie.com/fr/camembert-normandie/,(accessed 14 February 2017)
- Le Guyere Switzerland, http://gruyere.com/en,(accessed 14 February 2017)
- Melinda: The first Italian Designer Apple, www.wipo.int/ipadvantage/en/details.jsp?id=908,(accessed 14 February 2017)
- Protecting society and the environment with a GI, www.wipo.int/ipadvantage/en/details.jsp?id=2656,(accessed 14 February 2017)
- Pu-erh tea, https://en.wikipedia.org/wiki/pu-erh-tea,(accessed 14 February 2017)
- Vinho Verde is like no other wine in the world, http://winesofvinhoverde.com/ (τελευταία πρόσβαση 14 February 2017).
- Summary of the Lisbon Agreement for the Protection of Appellations of Origin and their International Registration (1958), www.wipo.int/treaties/en/registration/lisbon/summary_lisbon.html,(accessed 14 February 2017)
- Summary of the Madrid Agreement concerning the International Registration of Marks(1891),www.wipo.int/treaties/en/registration/madrid/summary_madrid_marks.html,(accessed 14 February 2017)
- Summary of the Paris Convention for the Protection of Industrial Property (1883), www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/summary_paris.html,(accessed 14 February 2017)
- WTO, Standards concerning the availability, scope and use of IP Rights Section 3:GI, https://www.wto.org/english/das_e/legal_e/27-trips-046_e.htm#3,(accessed 14 February 2017)